

İZMİR KÂTİP ÇELEBİ ÜNİVERSİTESİ

FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

**TÜRKİYE'DE KARAYOLU ULAŞIMINA KAPALI MEKÂNLARDA DOĞA
YÜRÜYÜŞÜ TURİZMİGÜZERGÂH STANDARTLARININ BELİRLENMESİ:
KEMALPAŞA MAHMUTDAĞI EKOTURİZM PLANLAMA ALANI ÖRNEĞİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Erdal ÇETİNKAYA

Y130109002

Ekoturizm Ana Bilim Dalı

Tez Danışmanı: Prof. Dr. Musa Genç

HAZİRAN 2016

İZMİR KÂTİP ÇELEBİ ÜNİVERSİTESİ

FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

**TÜRKİYE'DE KARAYOLU ULAŞIMINA KAPALI MEKÂNLARDA DOĞA
YÜRÜYÜŞÜ TURİZMİ GÜZERGÂH STANDARTLARININ BELİRLENMESİ:
KEMALPAŞA MAHMUTDAĞI EKOTURİZM PLANLAMA ALANI ÖRNEĞİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Erdal ÇETİNKAYA

Y130109002

Ekoturizm Ana Bilim Dalı

Tez Danışmanı: Prof. Dr. Musa GENÇ

03 Haziran 2016

İKÇÜ, Fen Bilimleri Enstitüsü'nün Y130109002 numaralı Yüksek LisansÖğrencisi **Erdal ÇETİNKAYA**, ilgili yönetmeliklerin belirlediği gerekli tüm şartları yerine getirdikten sonra hazırladığı “**TÜRKİYE’DE KARAYOLU ULAŞIMINA KAPALI MEKANLARDA DOĞA YÜRÜYÜŞÜ GÜZERGAH STANDARTLARININ BELİRLENMESİ: KEMALPAŞA MAHMUTDAĞI EKOTURİZM PLANLAMA ALANI ÖRNEĞİ** ” başlıklı tezini aşağıda imzaları olan jüri önünde başarı ile sunmuştur.

Tez Danışmanı : **Prof. Dr. Musa GENÇ** .....

İzmir Katip Çelebi Üniversitesi

Jüri Üyeleri : **Yrd.Doç. Dr. Serkan ÇELİK** .....

İzmir Katip Çelebi Üniversitesi

Yrd.Doç. Dr. Levent Serhat BAYAR .....

Trakya Üniversitesi

Teslim Tarihi : **03 Haziran 2016**

Savunma Tarihi : **28 Haziran 2016**

ÖNSÖZ

Tez çalışmamı gerçekleştirmede, konu seçiminde ve çalışmamın yürütülmesinde, bilgisini ve tecrübelerini arkadaşlarıyla paylaşmanın her zaman kendisini mutlu ettiğini ifade eden çok değerli danışman hocam Prof. Dr. Musa GENÇ'e, yine yüksek lisans eğitimimde bize renkli kişiliği ile destek veren çok değerli hocam Yrd. Doç. Dr. Serkan ÇELİK ve diğer tüm hocalarıma sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

İstiyerek girdiğim ve zevkle çalışmakta olduğum, fedakarlık ve cefakarlıklarını her zaman esirgemiyen Orman Genel Müdürlüğü mensuplarına,

Büro ve arazi çalışmalarında bana destek veren Uğur ÖZKAN ve Murat TEMİZ'e, ayrıca Yukarı Kızılca köyü esnaf ve sakinlerine teşekkür ederim.

Yüksek lisans çalışmalarına destek veren ve fedakarlıklarını esirgemiyen saygıdeğer eşim Ferhunde hanım olmak üzere, sevgili çocuklarım Betül, Elif Nur ve Yusuf Enes ÇETİNKAYA'ya sonsuz şükranlarımı sunarım.

Bu çalışmamızın ormanlarda fonksiyonel planlamaya geçen Orman Genel Müdürlüğü'ne, İzmir İli Kemalpaşa İlçesi ekoturizmine faydalı olması ve yapılacak proje ve uygulama çalışmalarına katkı sağlamasını dilerim.

İzmir, Haziran 2016

Erdal ÇETİNKAYA

İÇİNDEKİLER	<u>Sayfa</u>
ÖNSÖZ	iii
İÇİNDEKİLER	v
1-GİRİŞ	1
1.1 Ekoturizm Nedir?	2
1.2 Dünyada Ekoturizm ve Doğa Yürüyüşü	4
1.3 Türkiye’de Ekoturizm ve Doğa Yürüyüşü	5
1.4 İzmir İli Ekoturizm ve Doğa Yürüyüş Güzergahları.....	11
1.4.1 Bornova-Homros Vadisi-İkizgöl Doğa Yürüyüş Güzergahı	18
1.4.2 Kuş Cenneti/Ziyaretçi Merkezi Lodos-Tepe Güzergahı.....	19
1.4.3 Nazarköy-Kurudere Kanyonu- Nif Balık Çiftliği- Dede Dağı-Kemalpaşa 21	
2.MATERYAL VE YÖNTEM	25
2.1 Araştırma Alanının Konumu	25
2.2 Araştırma Alanının İklim Özellikleri	26
2.3 Araştırma Alanının Ekoturizm Değeri	29
3.YÖNTEM	35
3.1 İrlanda Ulusal Güzergahının Standartları Tanıtımı ve Yöreye Uygun Doğa Yürüyüşü Turizmi Güzergahı Çalışma Yönteminin Belirlenmesi.....	35
3.2 İrlanda Doğa Sporları Yollarının Sınıflandırma Ve Derecelendirme Esasları37	
3.2.1 Yolun sınıflandırma esasları	37
3.2.2 Yolun Derecelendirme Esasları	39
3.3. İrlanda Ulusal Standardına Göre Doğa Yürüyüşü Turizm Güzergahının Sınıflandırma Ve Derecelendirme Esasları	40
3.3.1 Patikaların sınıflandırılması	40
TABLO 3.3.1-1. Sınıf Patika.....	40
TABLO 3.3.2-2. Sınıf Patika.....	41
TABLO 3.3.3-3. Sınıf Patika.....	42
TABLO 3.3.4-4. Sınıf Patika.....	42
TABLO 3.3.5-5. Sınıf Patika.....	43
3.3.2 Yürüme Patikaları Sınıflandırması.....	44
3.3.2.1 İz yöneticileri için yürüme patikaları sınıflandırması	44

3.3.2.2 İz kullanıcıları için yürüme patikaları sınıflandırması	46
3.3.3 Varolan patikalar için sınıflandırma sistemi	48
3.4 İrlanda Doğa Yürüyüş Yollarının Yönetim Standartları	49
3.4.1 Doğa yürüyüş yollarında dikkat edilmesi gereken noktalar	50
3.4.1.1 Yol bilgisi	50
3.4.1.2 Rota	51
3.4.1.3 Yol işaretlenmesi	51
3.4.1.4 Yol yüzeyi	53
3.4.1.5 Engeller ve çöpler	53
3.4.1.6 Yol malzemeleri	53
3.4.1.7 Sigorta	55
3.4.1.8 Yol yönetimi	55
3.4.1.9 Servisler	55
4.BULGULAR	57
4.1 Karayolu Ulaşımına Kapalı Doğa Yürüyüşü Turizmi Güzergahlarının Belirlenmesi	58
4.2 Karayolu Ulaşımına Kapalı Mahmutdağı Doğa Yürüyüşü Turizmi Güzergahı Zorluk Standartlarının Belirlenmesi	60
4.2.1 Mahmutdağı Sınıf 1 Güzergahı (Çok Kolay)	61
4.2.2 Mahmutdağı Sınıf 2 Güzergahı (Kolay)	63
4.2.3- Mahmutdağı Sınıf 3 Güzergahı (Orta)	65
4.2.4- Mahmutdağı Sınıf 4 Güzergahı (Zor)	67
4.2.5- Mahmutdağı Sınıf 5 Güzergahı (Çok Zor)	69
4.3 Karayolu Ulaşımına Kapalı Mahmutdağı Doğa Yürüyüşü Turizmi Güzergahı Yönetim Standartlarının Belirlenmesi	71
4.3.1 Karayolu ulaşımına kapalı Mahmutdağı doğa yürüyüşü turizmi güzergahı yol haritasının yapılması	72
4.3.2 Karayolu ulaşımına kapalı Mahmutdağı doğa yürüyüşü turizmi güzergahı yol boyu akıllı işaretlendirme yapılması	78
5.TARTIŞMA VE SONUÇ	85
6.ÖNERİLER	91

ŞEKİL LİSTESİ	Sayfa
Şekil 1.1: İzmir İli turizm haritası (URL- 4).....	12
Şekil 1.2: Bornova-Homros Vadisi-İkizgöl Doğa Yürüyüş Güzergahı.....	19
Şekil 1.3: Kuş Cenneti/Ziyaretçi Merkezi Lodos-Tepe Güzergahı.....	20
Şekil 1.4: Nazarköy-Kurudere Kanyonu- Nif Balık Çiftliği- Dede Dağı-Kemalpaşa.	22
Şekil 2.1: Mahmutdağı zirvesinin ve yolun görüntüsü (Foto: E. SUNGUR).....	25
Şekil 2.2: Mahmutdağı yangın gözetleme kulesi görüntüsü (Foto: E. SUNGUR)...	26
Şekil 2.3: Mahmutdağı'nda İlkbahar mevsiminde fauna ve flora görüntüsü (Foto: E. ÇETİNKAYA).....	27
Şekil 2.4: Mahmutdağı'nın Karabel Orman İşletme Şefliği amenajman haritası (OGM 'den alınan orjinal meşçere haritası).....	29
Şekil 2.5: Armutlu Orman İşletme Şefliği Amenajman Planında Mahmutdağı Fonksiyon Haritası (OGM 'den alınan orjinal meşçere haritası).....	30
Şekil 2.6: Karabel Orman İşletme Şefliği Amenajman Planında Mahmutdağı Fonksiyon Haritası (OGM 'den alınan orjinal meşçere haritası).....	30
Şekil 2.7: Amenajman fonksiyon haritası lejantı (OGM).....	31
Şekil 2.8: Mahmutdağında saf karaçam ormanları (Foto:M.YILMAZ).....	31
Şekil 2.9: Mahmutdağında saf kızılçam ormanları (Foto:M.YILMAZ).....	32
Şekil 2.10: Mahmutdağı dere yatağı görünümü (Foto: E. SUNGUR).....	32
Şekil 2.11: Mahmutdağı maki ve flora çeşitliliğinden örnekler (Foto: E.SUNGUR).	34
Şekil 3.1: 1. Sınıf doğa yürüyüş yolu örneği (URL-5).....	40
Şekil 3.2: 2. Sınıf doğa yürüyüş yolu örneği (URL-5).....	41
Şekil 3.3: 3. Sınıf doğa yürüyüş yolu örneği (URL-5).....	42
Şekil 3.4: 4. Sınıf doğa yürüyüş yolu örneği (URL-5).....	43
Şekil 3.5: 5. Sınıf doğa yürüyüş yolu örneği (URL-5).....	44
Şekil 3.6: Tipik doğa yürüyüş yolları (URL-5).....	49
Şekil 3.7: Tipik bilgilendirme panosu (URL-5) Şekil 3.8: Yürüyüş yolu bilgilendirme panosu (URL-5).....	50
Şekil 3.9: Sarı renkli yürüyüş yolu işaretleri (URL-5).....	52
Şekil 3.10: Yürüyüş yolu işaretleri (URL-5).....	52
Şekil 3.11: Yürüyüş yolu işaretleri (URL-5).....	52
Şekil 3.12: Yürüyüş yolu işaretleri (URL-5).....	52

Şekil 3.13: Doğa yürüyüş yolu güzergahı yüzeyi ve işaretleri (URL-5).	53
Şekil 3.14: Tipik stil merdiven (URL-5).	54
Şekil 3.15: Tipik gözetleme alanı (URL-5).	54
Şekil 3.16: Tipik ahşap köprü (URL-5).	54
Şekil 4.1: Kemalpaşa İlçesi,Karabel Orman İşletme Şefliği Fonksiyon Haritası (OGM,2013).	58
Şekil 4.2: Arazi çalışmasından görüntüler (Foto:M.YILMAZ).	59
Şekil 4.3: Mahmutdağı Doğa Yürüyüş Güzergahının Tamamının Google Earth Profosyonel Haritası (E.ÇETİNKAYA).	60
Şekil 4.4: Mahmutdağı doğa yürüyüş güzergahının tamamının uydu görüntüsü (E.ÇETİNKAYA).	60
Şekil 4.5: Yukarıkızılca köyünden kültürel ve doğal manzaralar (Foto: M.GENÇ).	61
Şekil 4.6: Mahmutdağı çok kolay doğa yürüyüş güzergahı uydu görüntüsü (E.ÇETİNKAYA).	62
Şekil 4.7: Mahmutdağı Sınıf 1 doğa yürüyüş yolundan fotoğraflar (Foto: M.YILMAZ).	62
Şekil 4.8: Mahmutdağı kolay doğa yürüyüş güzergahın uydu görüntüsü (E.ÇETİNKAYA).	64
Şekil 4.9: Mahmutdağı Sınıf 2 doğa yürüyüş yolundan fotoğraflar (Foto: M.YILMAZ).	64
Şekil 4.10: Mahmutdağı orta doğa yürüyüş güzergahı uydu görüntüsü (E.ÇETİNKAYA).	66
Şekil 4.11: Mahmutdağı Sınıf 3 doğa yürüyüş yolundan fotoğraflar (Foto: M.YILMAZ).	66
Şekil 4.12: Mahmutdağı zor doğa yürüyüş güzergahı uydu görüntüsü (E.ÇETİNKAYA).	68
Şekil 4.13: Mahmutdağı Sınıf 4 doğa yürüyüş yolu fotoğrafı (Foto: M.YILMAZ).. ..	68
Şekil 4.14: Mahmutdağı çok zor doğa yürüyüş güzergahı uydu görüntüsü (E.ÇETİNKAYA).	70
Şekil 4.15: Mahmutdağı Sınıf 5 doğa yürüyüş yolundan fotoğraflar (Foto: M.YILMAZ).	70
Şekil 4.16: Mahmutdağı doğa yürüyüş güzergahı fotoğrafı (E.ÇETİNKAYA).	71
Şekil 4.17: Mahmutdağı doğa yürüyüş güzergahı manzara fotoğrafları (Foto: M.GENÇ).	72
Şekil 4.18: Mahmutdağı doğa yürüyüşü turizmi güzergahları harita özel işaretleri (OGM).	73

Şekil 4.19: Mahmutdağı doğa yürüyüş güzergahı haritası (ÇOK KOLAY) (E.ÇETİNKAYA).	74
Şekil 4.20: Mahmutdağı doğa yürüyüş güzergahı haritası (KOLAY) (E.ÇETİNKAYA).	75
Şekil 4.21: Mahmutdağı doğa yürüyüş güzergahı haritası (ORTA) (E.ÇETİNKAYA).	76
Şekil 4.22: Mahmutdağı doğa yürüyüş güzergahı haritası (ZOR) (E.ÇETİNKAYA).	77
Şekil 4.23: Mahmutdağı doğa yürüyüş güzergahı haritası (ÇOK ZOR) (E.ÇETİNKAYA).	78
Şekil 4.24: Tipik bilgilendirme panosu (URL-5).	78
Şekil 4.25: Mahmutdağı doğa yürüyüşü parkuru levhası (Foto:Binboğa, 2012).	79
Şekil 4.26: Mahmutdağı parkur kilometre levhası (Foto:Binboğa, 2012).	79
Şekil 4.27: Mahmutdağı dinlenme alanı levhası (Foto:Binboğa, 2012).	80
Şekil 4.28: Mahmutdağı güzergah boyu çeşme tesisi (Foto:Binboğa, 2012).	80
Şekil 4.29: Mahmutdağı güzergah boyu seyir mekanları (Foto:Binboğa, 2012).	81
Şekil 4.30: Mahmutdağı güzergah boyu yağmur barınağı mekanları(Foto:Binboğa, 2012).	81
Şekil 4.31: Mahmutdağı güzergah boyu ortak kullanım levhaları (URL-5).	82
Şekil 4.32: Mahmutdağı güzergah boyunca sağlı-sollu 10’ar metrelik “merak alanı” (E.ÇETİNKAYA).	83
Şekil 4.33: Güzergah kaldırım ve köprüleri (URL-5).	83
Şekil 4.34: Sporcular kişisel güvenlik tedbirlerini almalıdır (URL-5).	84

ÇİZELGE LİSTESİ

	Sayfa
Çizelge 1.1: Türkiye’de Korunan Alanlar (DKMPG).	7
Çizelge 1.2: İzmir İli Mevcut Doğa Yürüyüş Turizm Güzergahları (Ege Turizm Derneği, 2009).	13
Çizelge 1.3: İzmir İlindeki Ekoturizm Çeşitleri ve Önemli Bölgeler (Batur ve diğ., 2013).	23
Çizelge 2.1: Meteorolojik gözlem değerler tablosu (İMBM).	28
Çizelge 2.2: Mahmutdağı maki ve flora çeşitleri (OGM 'den alınan amenajman plan verileri)	33
Çizelge 3.1: Farklı şartlara uygun doğa yürüyüş yol sınıflandırması (URL-5).	38
Çizelge3.2: Patika yöneticileri için doğa yürüyüş patikası sınıflandırma sistemi (URL-5).	45
Çizelge 3.3: Kullanıcılar için yürüme patikası sınıflandırma bilgisi (URL-5).	47
Çizelge 4.1: Mahmutdağı çok kolay doğa yürüyüş güzergahı koordinat tablosu (E.ÇETİNKAYA).	63
Çizelge 4.2: Mahmutdağı kolaydoğa yürüyüş güzergahı koordinat tablosu (E.ÇETİNKAYA).	65
Çizelge 4.3: Mahmutdağı orta doğa yürüyüş güzergahı koordinat tablosu (E.ÇETİNKAYA).	67
Çizelge 4.4: Mahmutdağı zor doğa yürüyüş güzergahı koordinat tablosu (E.ÇETİNKAYA).	69
Çizelge 4.5: Mahmutdağı çok zordoğa yürüyüş güzergahı koordinat tablosu (E.ÇETİNKAYA).	71

KISALTMALAR

EKOTURİZM-FP	: Ekoturizm Fonksiyonel Planlama
TIES	: Uluslararası Ekoturizm Topluluğu
WWF	: Doğal Hayatı Koruma Vakfı
GIS	: Geographic Information Systems
WTO	: Dünya Turizm Örgütü
UNESCO	: Birleşmiş Milletler, Eğitim ve Kültür Örgütü
STK	: Sivil Toplum Kuruluşu
OGM	: Orman Genel Müdürlüğü
NTAC	: İrlanda Başkent Yolları Hukuki Kanaat Cemiyeti
ROS	: Rekreasyon İmkan Spektrumu
NTO	: İrlanda Ulusal Ofis
NWWAC	: Ulusal Waymarked Way Danışma Komitesi
IUCN	: Uluslararası Doğa Koruma Birliği
DKMPGM	: Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü
UNEP	: Birleşmiş Milletler Çevre Programı
İMBM	: İzmir Meteoroloji Bölge Müdürlüğü
KKKE	: Kartepe Kırsal Kalkınma ve Ekoturizm

TÜRKİYE’DE KARAYOLU ULAŞIMINA KAPALI MEKÂNLARDA DOĞA YÜRÜYÜŞ TURİZMİ GÜZERGÂH STANDARTLARININ BELİRLENMESİ: KEMALPAŞA MAHMUTDAĞI EKOTURİZM PLANLAMA ALANI ÖRNEĞİ

ÖZET

Bu çalışmamızda ki amaç; doğa yürüyüş güzergahları için standartlar geliştirerek, İzmir ili, Kemalpaşa ilçesi, Mahmutdağı mevkiine ait amenajman planında ekoturizm faaliyet alanları olarak ayrılan kısımları, EKOTURİZM-FP yaklaşımıyla planlamak ve yönetim esaslarını tespit etmek, böylece yöre ve çevresinde yaşayan halkın (hatta zaman içinde ulusal ve uluslararası ekoturistik faaliyetler kapsamında bütün insanlığın) faydasına sunarak onların bu alanlardan sağlık, spor, sosyal, kültürel ve ekonomik girdiler bağlamında çok yönlü yararlanmasını düzenlemektir.

Türkiye’de henüz karayolu ulaşımına kapalı alanlarda doğa yürüyüşü turizmi standartları olmadığı için 2007 yılında İrlanda Ulusal Doğa Sporları Konseyinin belirlediği standartlar çalışma alanına uyarlanarak planlanmıştır. Ayrıca 10. Kalkınma Planında belirtilen Türkiye’de yeni ve farklı turizm yöntemleri geliştirme amacı kapsamında, ilerleyen süreçte, bu konuyla ilgili çıkarılacak "**Türkiye Ulusal Ekoturizm Standardı**" ve "**Türkiye Ekoturistik Kaynak Envanteri ve Sürdürülebilir Kullanımı Yönetmeliği**" ile birlikte konunun, daha büyük bir yatırım programına dönüştürülmesi, projenin kanımızca önemli çıktılarında birisi olacaktır. Bu bağlamda, İzmir’de gerçekleştirilecek bu pilot projeden elde edilen bulgularla biçimlenecek "**Doğal ve Kültürel Kaynakları Ekoturizm Fonksiyonlu Planlama ve İşletme Rehberi**" esas alınmak suretiyle daha geniş ölçekte planlama ve yatırımlara girişmek mümkün olabilecektir. Bu amaca yönelik olarak Mahmutdağı proje alanlarında aşağıda belirtilen çalışmaların yapılması kararlaştırılmıştır.

**INDOOR SPACES OF ROAD TRANSPORT IN TURKEY HIKING
ROUTE DETERMINATION OF TOURISM STANDARDS : KEMALPAŞA
MAHMUTDAGI ECOTOURISMPANNING AREA EXAMPLE.**

ABSTRACT

The purpose of our study is creating standards for hiking route," Izmir province, Kemalpaşadistrict, allocated as ecotourism activities in the fields of management plans of Mahmutdagi located in parts , to plan the EKOTURİZM -FP approach to identify management principles, so that people living in the region and around (even the whole of humanity under the national and international ecotourists have activities over time) benefits to these areas by providing their health , sports, social , and to regulate the advantage of versatility in the context of cultural and economic inputs.

Turkey is not yet for hiking tourism standards in the field of road transport in 2007 off the Irish National Outdoor Sports standards set by the Council is planned to be adapted to the workspaceIn addition, 10 National Development indicated in the plan new and different tourism methods development purposes in Turkey in the coming period , it will be issued on the topic " Turkey's National Ecotourism Standard " and " Turkey ecotourists 've Resource Inventory and Sustainable Use Directive" with the issue , a larger investment Transformation program will be important in our opinion, one of the project 's output. In this context, will be held in Izmir will be shaped by the findings of this pilot project, " Natural and Cultural Resources Ecotourism Functional Planning andManagement Guide " will be possible to do more large-scale planning and investment by prevail.The efforts those are indicated in the below are decided to plan for this purposes in Mahmutdağı proje area.

1-GİRİŞ

Dünyada meydana gelen ekonomik, kültürel, teknolojik ve çevresel alandaki değişmelerin tetiklemesiyle birlikte, insanlardaki rekreasyon ve turizm anlayışındaki değişimlerin neticesinde, "**Deniz-Kum-Güneş**" üçlüsü olarak değerlendirilen deniz yada kıyı turizmindeki geleneksel turizm anlayışı dışına çıkarak özgür doğa ve kültürel tarihi zenginlikler daha fazla ön plana çıkmaya başlamıştır.

Dünyadaki turizm faaliyetleri Uluslararası Dünya Turizm Örgütü (WTO) tarafından yönlendirilmektedir.

Birleşmiş Milletlerin 2002 yılını Dünya Ekoturizm Yılı ilan etmesinde; her şeyden önce ekoturizmin ekonomik gelişme potansiyeline sahip alanlarda artan bir öneme sahip olması ile ekoturizmin iyi planlanıp, geliştirildiği ve idame edildiği taktirde doğal çevrenin korunması için güçlü bir rol oynamıştır.

Dünyada ekoturizmin en yoğun olduğu alanlar korunan alanlardır. Buralardaki korunan nesli azalmış hayvan türleri ve endemik bitki türleri insanların ilgisini çekmektedir.

Ülkemiz gelişmekte olan bir ülke olması, doğal ve kırsal değerlerinin büyük bölümünün hala canlı bir şekilde sürdürmesi Ülkemizin bir çok bölgesinde sürdürülebilir ekoturizm potansiyelinin varlığına işarettir.

Ormanların insanlara sunduğu sosyal ve kültürel hizmetleri (rekreasyon, kent ormanları, ekoturizm, doğa yürüyüşü, avcılık, sportif balıkçılık vb.) ile ilgili talep ve beklentiler ile bu hizmetlerin yerel ve ülke ekonomisine potansiyel katkıları göz önüne alınarak planlamanın yapılması önem arz etmektedir. Ekoturizm amaçlı ormanlarımızda denetimden uzak izinsiz faydalanmalar mevcuttur. Bu izinsiz ve bilinçsiz şekilde ülke kaynaklarının heba edilmemesi için, özellikle ekolojik özellikler bakımından devlet ormanlarından sosyal, kültürel ve ekonomik değerlendirmeler neticesinde uygun olan alanların, "EKOTURİZM FONKSİYONLU PLANLAMA (EKOTURİZM-FP)" ilkelerinde bağlı olarak

ormanlarda planlama çalışmalarının tamamlanması önem arz etmektedir. Yapılacakbu planlama sayesinde, bir yandan artan ekoturistik taleplere gerekli cevaplar verilmiş olmakla birlikte, planlanan devlet orman alanında sürdürülebilir kaynak yönetimi tesis edilmiş olacak ve diğer yandan ekonomik girdilerin büyük oranda yöre sakinlerinde kalması sağlanacaktır.

Orman Genel Müdürlüğü tarafından orman varlığının geleceğinin planlanması amacıyla orman amenajman planları yapılmaktadır. İnsanların klasik turizm anlayışındaki değişiklikler ve ekoturizme olan ilgileriyle orman kaynaklarına talebin artması neticesinde, ekosistemden planlama ile fonksiyonel alanlar insanların yararlanmasına yönelik olarak ayrılmaktadır. Ayrılan alanların nerelerde olduğunu halk bilmemektedir. Tez çalışmamız ile İzmir Kemalpaşa Mahmutdağı'nda doğa yürüyüş güzergahı standardı tesbiti çalışması ile bir ilk gerçekleştirilecek ve neticesinde ekoturizm ve doğa sporları alanında şehrimizin bölgesel, ulusal ve uluslararası düzeyde tescilli yapılarak doğanın korunmasına, ekoturiste ve yöre halkına katkı sağlaması beklenmektedir.

1.1 Ekoturizm Nedir?

Dünyadaki, ekonomik, siyasal, teknolojik gelişmelerle, insanlardaki kültürel değişim ve çevreye olan bilincin artması, turizmde yenilik ve çeşitlilik arayışının hakim olması neticesinde, turistlerde giderek lüks turizm hareketlerine katılımın azalmasına ve alışılmış deniz, kum, güneş üçlüsü olan kıyı turizminden uzak doğa ile iç içe abartılı olmayan tesislerde, bozulmamış ve temiz bir çevrede aktif bir tatil anlayışı hakim olmaya başlamıştır. Dolayısıyla hem turist profilindeki, hem de tüketim kalıplarındaki değişiklikler duyarlı kitle turizmi ihtiyacı yanında, alternatif turizm, ekoturizm, doğa turizmi, bilinçli turizm gibi doğayı değiştirmeden ve bozmadan, kaynakları tüketmeden kullanan yeni turizm türlerine doğru yöneliş başlamıştır.

Dünyada artarak sözü edilmeye başlanan ekoturizm terimi ilk kez 1978'de Kenton Miller tarafından nispeten bozulmamış doğal alanlara yapılan seyahatleri tanımlamak için kullanılmıştır. Cebellas-Lascuarin (1987) yılında; Ekoturizm geçmişten günümüze kadar uzanan kültürel değerlerin bulunduğu alanlar kadar, nispeten bozulmamış ve kirlenmemiş doğal alanlara, araştırma, değerini anlama ve

onun manzarasından, yaban bitkilerinden ve hayvanlarından zevk alma gibi spesifik amaçlı yapılan seyahat olarak tanımlamaktadır (Demir ve Çevirgen, 2006).

Uluslararası Ekoturizm Topluluğu (TIES) 1991 yılında; “ekoturizm, çevreyi koruyan ve yerel halkın refahını gözeten ve doğal alanlara karşı yapılan duyarlı seyahatler” olarak tanımlamaktadır (Yürük, 2002).

Doğal Hayatı Koruma Vakfı (WWF) nın ekoturizm tanımlaması; Vahşi doğada doğal çevreye en az etkide bulunan ve bu arada yerel topluluklara ekonomik fayda sağlayan turizm türü olarak tanımlamaktadır.

Dünya Turizm Örgütü (WTO) nün ekoturizm tanımlaması; Sürdürülebilir turizm kalkınması, turizm sektöründe yer alan ev sahipleri ile turist kesimlerinin ihtiyaçlarının bugün var olan kaynakların gelecekte değerlerinin artırılarak ve korunarak, karşılanması şeklindedir (Yürük, 2002).

Uluslararası Doğa Koruma Birliği'nin (IUCN) 1996 yılındaki tanımına göre; “Yerel halkın aktif sosyo- ekonomik katılımı sonucunda onlara fayda sağlayan, düşük seviyede olumsuz ziyaretçi etkisine sahip olan ve kotumayı geliştiren (geçmişte ve günümüzdeki kültürel zenginlikler), doğanın değerini anlamak ve zevk almak için nispeten bozulmamış doğal alanlara yapılan çevre açısından duyarlı seyahat ve ziyaretir” diye tanımlamıştır (Demir ve Çevirgen, 2006).

Kanada Quebec kentinde 2002 yılında 133 ülkeden 1100 delegenin katılımıyla yapılan Dünya Ekoturizm Zirvesinde; Ekoturizm, doğal bölgelere yapılan, doğal ortamı ve kaynakları koruyan, yöre insanının ekonomik refahını arttıran güvenilir bir turizm türü olarak tanımlanmıştır (URL-1).

Ekoturizme ilişkin çok sayıda tanımlama yapılmıştır. Ancak genel olarak ekoturizm; çevreye saygı ve duyarlılığın artırılması yoluyla, rekreasyonel turizm kaynaklarının gelecek nesillere aktarımını ve bu sırada yerel halkın refahını ve bütünlüğünü geliştirmeyi hedefleyen, sosyal sorumluluk duygusu içerisinde ölçülü, çevreye duyarlı, yaşama saygılı ve akılcı bir turizm politikası olarak tanımlanmaktadır.

Ekoturizmin zaman içerisinde tanımı farklılık göstermemiş olmasına rağmen, ifade şeklinde ihtiyaçlara cevap nispetinden değişiklik göstermiştir; Doğaya dayalı

turizm, Yumuşak turizm, Özel ilgi turizm, Yeşil turizm, Sorumlu turizm, Alternatif turizm (Akpınar ve Bulut, 2010).

Ekoturizm kavramının tanımı ekoturizmdeki yeni faaliyet alanlarının keşfedilmesiyle beraber değişmiş ve gelişmiştir. Ekoturizm, doğal ve kültürel turizm çekiciliklerini hedef alan, tüketmekten çok çeşitli değerleri keşfetmeye dayalı bir turizm etkinliği olarak belirtilebilir. Doğal ortamda, yerel halkın gerek değerlerinin ve alışkanlıklarının gerekse geleneklerinin ve kültürlerinin sergilendiği macera ve eğlence anlayışının bulunduğu ekoturizm faaliyetleri dinamik bir ortamda devam eder.

Yapılan tanımların yorumlanması neticesinde, doğa ile içiçe yapılan tüm turizm faaliyetlerini “Doğa turizmi” olarak tanımlayabiliriz. Uluslararası kabul göre kuruluşların “Ekoturizm” tanımlamalarında ise, yerel halkın ekonomik çıkarlarının gözetilmesi ve yerel kültürün, ananelerin korunmasının da, ekoturizm için vazgeçilmez olduğu görülür. Doğada yapılan, yerel kültüre saygı gösteren, ekonomik katkı sağlayan ve doğayı bilinçli kullanan her türlü turizm çeşidini ekoturizm kapsamında değerlendirmek mümkündür (Batur vd.,2013).

1.2 Dünyada Ekoturizm ve Doğa Yürüyüşü

Ekoturizm kavramı son yıllarda sürdürülebilirlik bağlamında gündeme gelmiştir. Özellikle, 1992 yılında Rio De Janeiro'da gerçekleştirilen Birleşmiş Milletler Çevre ve Kalkınma Konferansı'nda çevre koruma ve ekonominin uluslararası bütünleştirme politikasının önemli bir parçası olması gerektiği ve ekonomik hedeflerin nesiller ötesine geçecek şekilde sürdürülebilirlik sağlaması amaçlanmıştır.1992 yılından günümüze kadar dünyada ekoturizm kavramı giderek popüler hale gelmiş ve talepler artmıştır.Rio De Janeiro'da gerçekleştirilen Kalkınma Konferansından iki yıl öncesinde 1990 yılında Uluslararası Ekoturizm Derneği (TIES) kurulmuştur. Sivil özellikli olan derneğin amacı, ekoturizmle ilgili ana noktalara ve standartlara temas ederek, araştırmalar yapmak, yayınları ilgililerin istifadesine sunmak ve teknik anlamda yardım sağlamak olarak belirlenmiştir.

Dünyadaki turizm faaliyetlerini yönlendiren, destekleyen ve işbirliğini sağlayan uluslararası örgüt Dünya Turizm Örgütü (WTO)'dür. Turizmin sosyo kültürel ve doğal hayata olan olumsuz etkilerinin en aza indirilmesini, doğal ve

kültürel kaynakların yoğunlaştığı bölgelere ekonomik katkı sağlanarak o yörenin kalkınmasını ve bilinçlendirilmesini sağlama amaçlarıyla 2002 yılı Dünya Turizm Örgütü (WTO) ve Birleşmiş Milletler Çevre Programı (UNEP) tarafından ekoturizm ve dağlar yılı olarak ilan edilmiştir. İlan edilmesinde; ekoturizmin büyük oranda ekonomik gelişme potansiyeline sahip alanlarda giderek artan bir önem kazanması ve aynı zamanda da ekoturizmin iyi planlandığı, geliştirdiği ve idare edildiği takdirde doğal çevrenin korunması için güçlü bir araç olma özelliği arz etmesi nedenleri önemli bir rol oynamıştır (Akpınar ve Bulut, 2010).

Dünyadaki hızlı gelişmeler neticesinde geleneksel destinasyonlardan (deniz-kum-güneş) uzaklaşma görülmekte ve turist profili değişmektedir. Bu yeni profilde ekoturist olarak adlandırılan kitlenin özellikle 30-59 yaş grubunda, yüksek eğitilmiş, orta ve üzerinde gelire sahip olan, doğa, kültür ve gastronomiye ilgi duyan kişiler olduğu yapılan istatistiklerde ortaya konulmuştur.(Akpınar ve Bulut, 2010).

Dünyada bilinen önemli bazı ekoturizm destinasyonları, Güney Afrika, Costa Rica, Endonezya, Alaska, Belize, Güney Amerika bölgelerinde bulunur. Bu bölgelere dünyanın bütün ülkelerinden ekoturizm amaçlı ziyaretçiler gelmekte ve her yıl ziyaretçi sayılarında büyük artışlar yaşanmaktadır.

1.3 Türkiye’de Ekoturizm ve Doğa Yürüyüşü

Türkiye'nin, yaklaşık 8.000 km uzunluğundaki sahilleri, çeşitli uygarlıklardan kalan eşsiz kültür hazineleri, doğa güzellikleri ve iklim farklılıkları ile büyük bir turizm potansiyeline sahiptir. Ayrıca dağları, yaylaları, mağaraları, akarsuları, gölleri, termal kaynakları ile çok geniş bir turizm yelpazesini bünyesinde barındıran bir turistik ülke olarak dikkati çekmektedir. Türkiye dünyanın pek az ülkesinde bulunan zengin coğrafyası, doğal potansiyeli ve çeşitli kültürlerle ev sahipliği yapmış olması nedeniyle ekoturizm açısından çok şanslı bir pozisyona sahiptir. Dünyada, turizm kalıplarında meydana gelen değişimler sonucunda alışılmış turizm merkezlerinden uzaklaşarak, doğa ile bütünlük sağlanabilecek abartıdan uzak tesislerde doğa güzellikleri bozulmamış bir çevrede iyi ve temiz bir hizmet öne çıkmaktadır. Bu açıdan, Türkiye’de turizm yatırımları bilinçli bir şekilde yapıldığı takdirde, turizm potansiyelini arttıracak ve çeşitlendirecek büyük bir potansiyele sahiptir (KKKE,2011).

Avrupada yaklaşık 500 kuş türü bulunmasına karşılık, Türkiye’de 420 civarında kuş türü tespit edilmiştir. Ayrıca Avrupa’da tespit edilen yaklaşık 12.000 bitki türünden yaklaşık 9.000’i ülkemizde yetişmektedir. Türkiye gerek dağları, ormanları, yaylaları, kıyıları, gölleri, akarsuları gibi doğal varlıkları; gerek bitki (flora) ve hayvanı (faunası) ve gerekse mağaraları ve kanyonları gibi ilginç jeolojik oluşumları açısından diğer ülkelerle kıyaslanamayacak düzeyde bir zenginliğe sahiptir (Yürük.2003). Dünyada olduğu gibi ülkemizde ekoturizm faaliyetleri genelde "Korunan Alanlarda" (Milli parklar (40 adet), Tabiat Parkları (203 adet), Tabiat Koruma Alanları (31 adet), Tabiat Anıtları (112 adet) gibi.) gelişme göstermektedir. Bunların yanı sıra uluslararası anlaşmalarla korunan (Ramsar Sitleri) alanlar, doğal sitler, özel çevre koruma bölgeleri de ekoturizme yönelik önemli alanlardır. Sahip olduğumuz bu zenginlikler, gündemde olan ekoturizm için ülkemizi oldukça ilgi çekici bir konumuna getirmektedir (DKMPG,2015).

Türkiye’nin ekoturizmde başarılı olma şansı Akdeniz çanağındaki diğer ülkelerden çok daha fazla gözükmektedir. Türkiye’nin her şeyden önce farklı inanç ve kültürlerin bir arada uzun yıllar yaşaması sonucu kendine has doğu ile batının arasında yarattığı kültürü ve otantik değerlere sahip olması ön plana çıkmaktadır. Genel anlamda bakıldığında Akdeniz çanağında turizm potansiyeli yüksek ülkelerin endüstriyelmiş ve kentli nüfusu yoğunlaşmış ülkeler olduğu görülmektedir. Bu açıdan bakıldığında, henüz gelişmekte olan bir ülke olması ve doğal ve kırsal kültürel değerlerinin büyük bölümünü hala canlı bir şekilde sürdürmesi Türkiye’nin birçok bölgesinde sürdürülebilir ekoturizm için büyük bir potansiyelin varlığına işaret etmektedir. Ancak, plansız ve bilinçsiz olarak turizm yatırımları yapıldığı takdirde çevre değerlerinde bozulma ve yerel kültürün zarar görmesi kaçınılmaz olacaktır. Bu nedenle, Türkiye’nin ekoturizmde bu potansiyelini görüp, doğa ile bütünlük sağlayan çevreyle barışık turizm yatırımlarının gerçekleşmesi gerekmektedir.

Ekoturizm Türkiye’de iki bakanlığı çok yakından ilgilendirmektedir. Bunlar, Kültür ve Turizm Bakanlığı ile Orman ve Su İşleri Bakanlığı’dır. Bu iki bakanlığın stratejileri ve projeleri ülkedeki ekoturizmin gelişmesinde büyük rol oynamaktadır.

Orman ve Su İşleri Bakanlığı’nın iki genel müdürlüğü ekoturizm ile çok sıkı ilişkilidir. Bunlar Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü ve Orman Genel Müdürlüğü’dür. Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü sorumluluğu

altında bulunan korunan alanlar ekoturizm faaliyetleri için en çekici alanlardır. Doğa ile ilişkili turizm faaliyetlerinin büyük bir kısmı bu alanlarda yapılmaktadır. Diğer taraftan korunan alanların dışındaki orman alanları da ekoturizm bakımından önemli alanlardır. Korunan alanlar gibi özel bir statüsü olmayan bu alanlar Orman Genel Müdürlüğü tarafından işletilir ve yönetilir. Açıklamalardan da anlaşılacağı üzere ekoturizmin geliştirilmesinde kurumlar arası koordinasyonun önemi büyüktür.

Türkiye’de ekoturizm faaliyetleri dünyanın diğer ülkelerinde olduğu gibi “korunan alanlar”da gelişme göstermektedir. Türkiye’de milli parklar, tabiat parkları, tabiatı koruma alanları ve tabiat anıtları olmak üzere toplam olarak 386 adet korunan alan mevcuttur (DKMPG, 2015).

Çizelge 1.1: Türkiye’de Korunan Alanlar (DKMPG).

	Sayı	Alan(ha)
Milli Parklar	40	8286143
Tabiat Parkları	203	969574
Tabiatı Koruma Alanları	31	9354
Tabiat Anıtları	112	66837
Toplam Korunan Alan	386	9331908

Bunların yanı sıra uluslararası anlaşmalarla korunan (Ramsar Sitleri) alanlar, doğal sitler, özel çevre koruma bölgeleri de ekoturizme yönelik önemli alanlardır (Akpınar ve Bulut,2010).

Çağdaş anlamda doğa yürüyüşü (trekking) ; "Dağcılık tekniği gerektirmeden, zor ve sarp yerlere girmeden, patikaların takip edildiği, belirli zorluklar ve özellikler gösteren doğa şartlarında, yaş gruplarına uygun ve zamanla sınırlı olarak düzenlenen uzun yürüyüşlerin" genel adıdır. Türkiye doğa yürüyüşüne elverişli önemli bir potansiyele sahiptir. Bu potansiyelin planlı bir yaklaşımla turizm olgusu içerisinde değerlendirilmesi, böylece turizmin tür ve aktivitelerini zenginleştirerek arz kapasitesinin geliştirilmesi, alternatif turizm alanlarının koruma- kullanma dengesi

içerisinde hizmete sunulması, tanıtılması, farklı yörelerin turizmin ekonomik ve sosyal katkılarından yararlandırılması açısından önemlidir.

Türkiye'de ekoturizmin türlerinden olan doğa yürüyüş turizmi organizasyonları, çeşitli turizm ve STK dernekleri tarafından organize edilmektedir.

Tüm dünyanın kullandığı ortak bir “Doğa Yürüyüşü Zorluk Dereceleri Skalası” yoktur, Her ülkede farklı farklı kullanımlar vardır. Kimi ülkede zorluk dereceleri 1’den 6’ya, kimi ülkelerde ise 1’den 5’e kadar numaralandırılmış, yada isimlendirilmiştir. Hatta aynı ülke içinde farklı skalalar bile kullanılmaktadır. Ancak farklılıklar küçüktür ve hangi ülke skalasına göre tanımlanırsa tanımlansın, yürüyüşçü yola ilişkin doğru bir değerlendirme yapabilir (URL-2).

DOĞA YÜRÜYÜŞÜ ZORLUK DERECELERİ:

1- Kolay :

- Genç/yaşlı herkes yürüyebilir,
- Özel bir kondisyon gerektirmez,
- Genelde iyi hava şartlarında yapılır,
- İrtifa değişimleri çok azdır,
- Genellikle patikası (Keçi yolu) olan alanlarda yürünür,
- Yürüyüş mesafesi genellikle 5-10 km. arasında değişir,
- Her 30 dk. da küçük molalar verilir.

2- Orta:

- Normal bir kondisyon gerektirir,
- Yürüyüş mesafesi fazladır,
- Genelde iyi hava şartlarında yapılır,
- İrtifa değişimi orta seviyededir,
- Genellikle patikası (Keçi yolu) olan alanlarda yürünür,
- Yürüyüş mesafesi genellikle 8-12km. arasında değişir,
- Her 45 dk. da küçük molalar verilir.

3- Zorlu :

- İyi bir kondisyon gerektirir,
- Yürüyüş mesafesi fazladır,
- Genelde her türlü hava şartları kontrol edilerek yapılır,

- Ciddi miktarda irtifa değişimi vardır,
- Genellikle patikası (beli belirsiz) olan alanlarda yürünür,
- Yürüyüş mesafesi genellikle 15-20 km. arasında değişir.
- Her 1 saate küçük molalar verilir.

4-Zor :

- Çok iyi bir kondisyon gerektirir,
- Yürüyüş mesafesi ciddi miktarda artmıştır,
- Genelde hertürlü şartlarında yapılır,
- İrtifa değişimi ciddi seviyededir,
- Genellikle olan veya belirsiz alanlarda yürünür,
- Yürüyüş mesafesi genellikle 18-22 km. arasında değişir,
- Öğlen yemek molası hariç genellikle mola verilmez.

5-Çok Zor :

- Mükemmel bir kondisyon gerektirir,
- Yürüyüş mesafesi rahatsızedecek derecede artmıştır,
- Her hava şartında yapılır,
- İrtifa değişimi ciddi seviyededir,
- Genellikle yol aranmaz,
- Yürüyüş mesafesi genellikle 25--35 km. arasında değişir,
- Öğlen yemek molası hariç genellikle mola verilmez,
- Yer yer teknik malzeme kullanılabilir (Duruma Bağlı olarak).

6-Ekstrem:

- Olağanüstü yürüyüş /tırmanış kondisyonu gerektirir,
- Yol yoktur,
- Mesafe çok uzundur,
- İrtifa değişimi ekstrem boyutlardadır,
- Teknik tırmanış gerektirir,
- Yürüyüş mesafesi genellikle 35 Km.nin üstündedir,
- Yemek ve sıvı alımı mola verilmeksizin yapılır,
- Yer yer teknik malzeme kullanma durumu kesindir(URL-2).

Türkiye’de en iyi 10 doğa yürüyüş yolundan örnekler;

- 1) Likya yürüyüşü; Mavinin yeşile karıştığı rota
- 2) Kapadokya yürüyüşü; Görsel şölen
- 3) Yenice Ormanları yürüyüşü; 9 sıcak noktadan biri
- 4) Palovit Kaçkarlar yürüyüşü; Destansı rotalar
- 5) Hitit yürüyüşü; Bülbülleri dinleyin
- 6) Kazdağları yürüyüşü; Uçsuz bucaksız güzellik
- 7) Belgrad Ormanı yürüyüşü; Baharda rengârenk
- 8) Bafa Gölü ve Latmos yürüyüşü; Antik kentlere yürüyüş
- 9) Aladağlar yürüyüşü; Eşsiz şelalelere sahip
- 10) Yuvacık Menekşe Yaylası yürüyüşü; Kentin yanı başında(URL-3).

Kültür ve Turizm Bakanlığı’nca belirlenen ekoturizm faaliyetleri kapsamında şunlarsıralanabilir

- Yayla turizmi,
- Kuş gözlemciliği,
- Yaban hayatı gözlemciliği,
- Bisiklet turizmi,
- Balon turizmi,
- Sualtı dalış turizmi,
- Tarım ve çiftçilik turizmi,
- Termal turizm,
- Av turizmi,
- Botanik turizmi,
- Macera-spor turizmi,
- Mağara turizmi,
- Doğa yürüyüşü,
- Dağcılık,
- Yamaç paraşütü,
- Akarsu turizmi,

- Atlı doğa yürüyüşü.

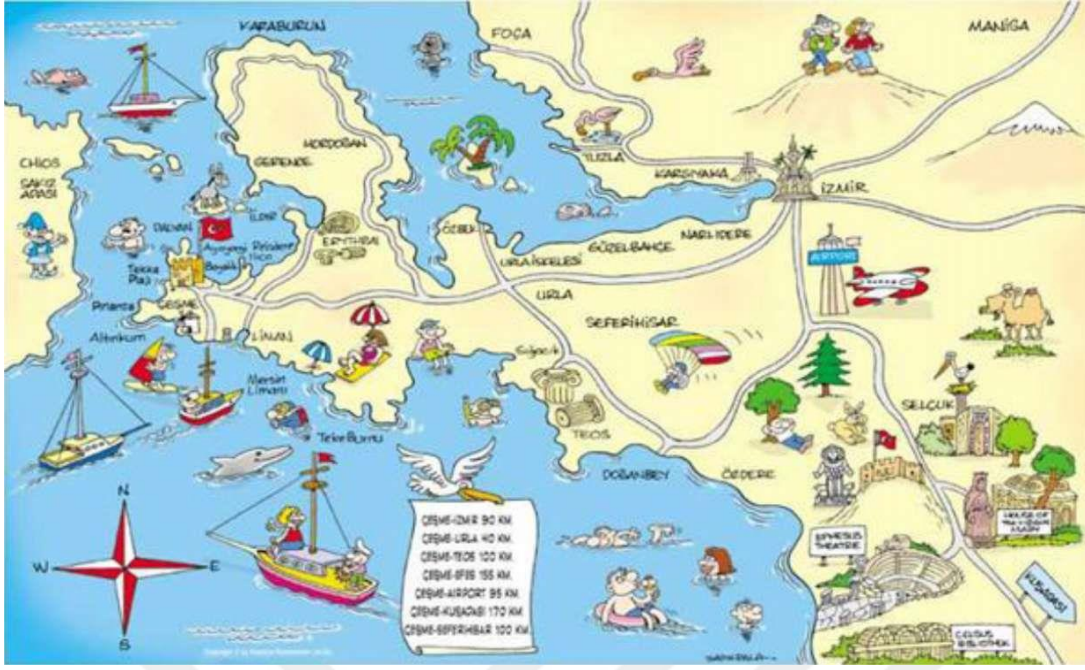
Sonuç olarak, kıyı alanlarındaki baskıyı azaltmak, turistik talebin mevsimlik ve alansal dağılışıını dengelemek, turizmin sosyo-ekonomik yararlarını artırmak ve yerel kalkınmayı sağlamak amacıyla Türkiye’de ekoturizmin geliştirilmesine büyük ihtiyaç vardır (Baykal vd.,2011).

1.4 İzmir İli Ekoturizm ve Doğa Yürüyüş Güzergahları

İzmir ilinin sahip olduğu iklimi, deniz turizminin en iyi imkanlarına sahip sahilleri, ünlenmiş termal kaynakları, antik kentleri, 2015 yılı Temmuz ayında UNESCO Dünya Mirası Listesine girmiş Efes Antik Kenti, Meryem Ana Evi gibi inanç turizm merkezleri, çeşitli doğal güzellikleriyle ülkemize turizm öncülüğu yapan bir kenttir.

İzmir İli ve ilçelerinde modern turizm anlayışının tarihi nispeten yeni, fakat antik çağlardan beri medeniyetlere beşiklik etmiş tarihi bir değerdir. İzmir'in sahil bandındaki, Dikili, Foça, Urla, Karaburun, Çeşme, Seferihisar, Menderes ve Selçuk İlçelerinde kıyı turizmi hakimdir (Emekli G.,1998). Selçuk ve Bergama ilçeleri kültür ve inanç turizminde önemli aktörlerdendir. İzmir’de kruvaziyer turizmi son birkaç yıldır özellikle Alsancak Limanı merkez olmak üzere parlayan bir turizm türüdür (Baykal vd., 2011).

Ekoturizm konusunda İzmir’in ikliminin ılıman ve her mevsim insanların doğa ile buluşmasına imkan vermesi, doğal yapısı, dağların denize dik konumlanması, sahilininin bol girintili çıkıntılı yapısı avantaj sağlamaktadır. Yıl içinde güneşli gün sayısının bolluğu, Akdeniz iklimine göre nemin az olması ve hissedilen sıcaklığın düşük olması halkın doğaya açılması için şanstır (URL- 4).

Şekil 1.1: İzmir İli turizm haritası (URL- 4).

İzmir coğrafi konumu, tarihsel ve kültürel kaynaklarının çeşitliliği ve deniz-kum-güneş temelli kitle turizmine yönelik altyapısıyla geniş bir turizm yelpazesine sahip olmasına karşın, İzmir değerlerini turizm sektöründe yeterince artı değere dönüştürememiştir. İzmir ülkemiz ölçeğinde değerlendirildiğinde arz-talep açısından diğer turizm beldelerine nispetle geride kalmıştır. İzmir'in ülke turizmde %4'lük bir payı vardır (Batur vd.,2013). İzmir turizm potansiyel zenginliğini alternatif turizm türleri özellikle de ekoturizmi planlı bir şekilde geliştirerek kuvvetlendirebilir. İzmir'de ekoturizmin geliştirilmesiyle doğal kaynakların korunmasına, yerel halkın ekonomisine hem de ülke ekonomisine katkı sağlayacaktır.

İzmir'de bina, köprü, kule vb. gibi tarihive kültürel mirasların kendine has özellikleriyle keşfedilmeye değer olması ekoturizm değerine katkı sağlar. İzmir ilçelerinde tarihi ve arkeolojik müzeler ekoturizm için farklı renklerdir. Ayrıca yöre insanının yılın belirli günlerinde geleneksel kültürlerini sergiledikleri festivaller ve panayırarla ekoturistleri İzmir'e çekmektedir. İzmir sıralanan farklı turizm alanlarıyla, yüzyıllardan beri gelen sosyal ve kültürel mirasıyla, alternatif turizme sağladığı olanaklarla ekoturizm açısından renkli bir kenttir. İzmir halkının temel geçim kaynaklarından birisi tarımdır. Tarım faaliyetleri ile birlikte günlük ihtiyaçları için ürettikleri yemekler, el sanatları ekoturizm için artı değerdir. Yöre halkının

ekoturistlerin ilgisine ve ihtiyaçlarına karşılık yöreye has çözümlerle küçük turizm işletmeleri açarak cevap vermişler, ekoturistler de yöre halkının yaşamına eşlik etme fırsatı bulmuşlardır. Otantik pazarlar özellikle doğa yürüyüşüne katılan ekoturistlerin uğrak noktalarıdır (Batur vd.,2013).

İzmir İli'ne bağlı 28 ilçede çalışma yapılmış olup, Ege Turizm Derneği, Dokuz Eylül Üniversitesi ve Ege Üniversitesi'nin ortak çalışmasıyla, İzmir İli'ne bağlı 28 ilçenin Ekoturizm Güzergahları tespit projesi yapılmış ve proje çıktısı olarakta "İzmir Ekoturizm Güzergâhları" kitabı basılmıştır. Tespit edilen güzergâhlar doğa sporları kulüplerinin gününbirlik doğa yürüyüşüne konu edilmiştir.

Çalışma da ekoturizm güzergahları katılımcıların amacına göre üç gruba ayrılmıştır.

1. Doğayı keşfetme amaçlı güzergâhlar,
2. Kültürü keşfetme amaçlı güzergahlar,
3. Doğayı ve kültürü keşfetme amaçlı güzergahlar.

Belirlenen güzergahların zorluk dereceleri, bu güzergahları kullananlar ve doğa spor kulüpleri yetkililerinin önerileri ile; kolay, kolay orta, orta, orta zor, zor olarak belirlenmiştir. Ege Turizm Derneği tarafından ekoturizm güzergahları kapsamında yaklaşık 180 yürüyüş güzergahının tesbiti yapılmıştır.

Çizelge 1.2:İzmir İli Mevcut Doğa Yürüyüş Turizm Güzergahları (Ege Turizm Derneği, 2009).

İlçesi	Mevkii	Güzergah Uzunluğu (Km)	Güzergah zorluk Derecesi	Önerilen Dönem
Aliğa	Samurlu – Kyme Antik Kenti	5,5	Kolay	Nisan-Ekim
	Güzelhisar Çayı Deltası – Aliğa Kuş Cenneti	6,4	Kolay	Mart-Kasım
	Helvacı Dede Mesire alanı	0,7	Kolay	12 ay
	Yenişakran	6	Kolay	Mart-Kasım
	Güzelhisar-Uzunhasanlar-Karakuzu	9	Kolay - Orta	Mart-Kasım
	Güzelhisar- Çıtak	3	Kolay	Mart-Kasım
	Çatlıdere - Kabalak	8,5	Kolay - Orta	Mart – Kasım
	Kapıkaya	9	Kolay - Orta	Mart – Kasım
Balçova	Balçova – Manastır – Halkapınar Çeşmesi	14,8	Orta – Zor	Kasım - Nisan
	Balçova – Manastır – Halkapınar Çeşmesi – Behzat Tepesi	15	Orta – Zor	Kasım - Nisan
	Balçova Temal Tesisleri – Balçova Barajı – Balçova Temal Tesisleri	5	Kolay	Mart – Kasım

Çizelge 1.2 (devam):İzmir İli Mevcut Doğa Yürüyüş Turizm Güzergahları (Ege Turizm Derneği, 2009).

	İnciraltı Gençlik Merkezi	4	Kolay	12 ay
	Balçova-İnciraltı-Sahilevleri	6	Kolay	12 ay
Bayındır	Bayındır - Turan – Ergenli - Dereköy	7	Kolay	Mart – Ocak
	Bayındır – Kızılağaç - Alankıyı	12	Orta - zor	Mart – Kasım
	Bayındır – Karahalili	3	Kolay	12 ay
	Ahmetler Mah. – Alankıyı- Yenikurudere	12	Orta - Zor	Mart – Aralık
	Çamlıbel - Balıcalar	9,7	Orta -zor	Mart –Aralık
	Hisarlık - Ovacık	10,7	Orta-zor	Mart - Kasım
	Kızılcaova – Mersinli Mah. - Çamdibi	17	Zor	Mart- Aralık
Bergama	Asklepion	5,5	Kolay	12 ay
	Arkapol-Kestel Barajı	6	Kolay	12 ay
	İncecik	7	Kolay	12 ay
	Narlıca – Ovacık Madeni – Aşağıkırklar	15,5	Orta	12 ay
	Kaplan – Aşağıbey - Demircidere	7	Kolay	Nisan - Kasım
Beydağ	Beydağ- Adaküre	2,5	Kolay	Nisan-Kasım
	Baydağ-Çamlık	5,5	Kolay	Nisan-Kasım
	Beydağ-Erikli-Çomaklar	5,8	Kolay	Nisan-Kasım
	Beydağ-Yeniyurt-Tabaklar	4	Kolay	Nisan-Kasım
	Halköy – Ovacık Yaylası	3	Kolay	Nisan - Kasım
Bornova	Homeros Vadisi-İkizgöl	6,7	Kolay	12 ay
	Çamiçi- Karagöl	7,8	Orta	Mart -Haziran
	Evka-3 Mah – Çiçekli	9	Orta	12 ay
	Gökdere-Nifaltı-Kaynaklar	12	Orta	12 ay
	Gökdere-Nifaltı-Kavaklıdere	16,4	Zor	12 ay
	Karaçam-Besiyol-Yaka-Ulucak	13,6	Orta	12 ay
	Kavaklıdere-Nifaltı	10,6	Orta	12 ay
Buca	Kırıklar-Vişneli	11	Zor	Kasım-Nisan
	Kaynaklar-Kavaklıdere	12,5	Zor	Şubat-Nisan
	Buca Gölet- Belenbaşı	10	Kolay	Ekim-Mayıs
	Kaynaklar – Nifkarlığı Tepe	10	Zor	Ekim-Mayıs
Çeşme	Çeşme-Alibostan	6,5	Kolay	Mart-Kasım
	Çeşme-Çiftlik-Altınkum Plajı	8	Kolay-Orta	Mart-Kasım
	Ovacık-Alaçatı	8	Kolay-Orta	Mart-Kasım
	Germiyan-İldırı	11	Orta	Mart-Kasım
	Ovacık-Azmaç Koyu	4,5	Kolay	Mart-Kasım
	Azmaç Koyu-Yumru Koyu	12	Kolay-Orta	Mart-Kasım
	Şifne-Büyükkoy	6,5	Kolay	Mart-Kasım
	Çeşmeköy-Alaçatı	5	Kolay-Orta	Mart-Kasım
Çiğli	İzmir Doğal Yaşam Parkı	3	Kolay	12 ay
	İzmir Doğal Yaşam Parkı-Mavişehir	17,2	Kolay	12 ay

Çizelge 1.2 (devam):İzmir İli Mevcut Doğa Yürüyüş Turizm Güzergahları (Ege Turizm Derneği, 2009).

Dikili	Bademli-Denizköy	10	Orta	12 ay
	Çandarlı-Demirtaş	7	Orta	12 ay
	Denizköy-Çandarlı	13	Orta	12 ay
	Dikili-Bademli	7	Orta	12 ay
	Dikili-Kabakum-Gökçeğül-Nebiler	12	Zor	Mart-Kasım
	Dikili-Ilıca-Dikili	18	Orta	Mart-Kasım
	Dikili-Kıroba-Kocaoba	12	Orta	12 ay
	Dikili-Esendere-Merdivenli-Bademli	21	Kolay	Mart-Kasım
Foça	Kozbeyli-Şaphane Tepesi	5	Kolay	12 ay
	Yeni Foça- Kozbeyli	7.3	Orta	Mart-Kasım
	Mersinaki-Beyaz Burun	8	Orta	Mart-Aralık
	Büyükdeniz-Aslanburun	9.2	Orta	Mart-Aralık
Gaziemir	Gaziemir-Cihanbeğendi Mağarası	4,5	Kolay	Nisan-Kasım
	Gaziemir-Tırazlı	6,7	Kolay-orta	Nisan-Kasım
	Gaziemir-Görece	8.5	Kolay-Orta	Nisan-Kasım
	Sarıç- Kısıkköy	3.5	Kolay	Nisan-Kasım
	Sarıç-Buca Gölet	12,5	Kolay-orta	Nisan-Kasım
	Gaziemir-Çatalkaya	6	Kolay	Nisan-Kasım
Güzelbahçe	Güzelbahçe-Altın Vadi-Narlıdere	18	Zor	Kasım-Nisan
	Güzelbahçe-Yelki-Çamlı	6,6	Kolay	Ekim-Mayıs
	Güzelbahçe-Payamlı	10	Orta	Şubat-Nisan
	Payamlı-Çamlı	9	Orta	Ekim-Mayıs
	Güzelbahçe-Küçükkaya	5	Kolay	Ekim-Mayıs
	Küçükkaya-Çamlı	6	Kolay-Orta	Ekim-Mayıs
Karaburun	Karaburun-Çullu-Karaburun	3	Kolay	Nisan-Kasım
	Karaburun-Manastır-Saip Kayası	5	Kolay	Nisan-Kasım
	Karaburun -Saip-Ambarseki-Eşendere Mah	7	Kolay	Nisan-Kasım
	Karaburun-Peynirimi Mağarası-Yukarıdeveci Mağ.	5.5	Kolay-Orta	Nisan-Kasım
	Parlak-Badembükü	7	Kolay	Nisan-Kasım
	Yaylaköy-Bozköy	11	Orta-Zor	Nisan-Kasım
	Sazak-Sarpıncık-Karaburun Feneri	12	Orta-zor	Nisan-Kasım
	Tepeboz-Yeniliman-Kömürburnu	6	Kolay	Nisan-Kasım
	Sarpıncık-Hamzabükü-Kümüklü	8	Kolay-orta	Nisan-Kasım
	Küçükbahçe-Denizgiren-Tolas	13	Orta-zor	Nisan-Kasım
	Yenicepına-Çatalkaya-Eski Mordoğan	8	Kolay-orta	Nisan-Kasım
	Kaynapınar-Incecik-Kösedere	4	Kolay	Nisan-Kasım
	Mordoğan-Eski Mordoğan	8	Kolay-orta	Nisan-Kasım
Karşıyaka	Doğançay-Melanpagos	8	Kolay	Kasım-Mart
	Örnekköy-Sanatoryum-Melanpagos	13	Orta	Kasım-Mart
	Yamanlar-Karagöl	10	Orta	Mart-Kasım

Çizelge 1.2 (devam):İzmir İli Mevcut Doğa Yürüyüş Turizm Güzergahları (Ege Turizm Derneği, 2009).

	Karşıyaka-Dünya Barış Anıtı	5,6	Kolay	12 ay
Kemalpaşa	Armutlu-Şelale-Mahmutdağı	7,9	Zor	Mart-Kasım
	Bağyurdu-Dededağ	8	Zor	Nisan-Kasım
	Bayramlı-Ören	12,4	Orta	Ekim-Nisan
	Beşpinar-Spil Dağı Milli Parkı	6,7	Orta	Ekim-Nisan
	Çambel-Çırpıcı-Beşpinar	11,8	Orta-zor	Ekim-Nisan
	Dreköy-Mahmutdağı	5,8	Zor	Ekim-Nisan
	Kemalpaşa-Nif	8	Zor	Ekim-Nisan
	Nazarköy-Kurudere Kanyonu	15	Orta- zor	Eylül-Ekim
	Sinancılar-Ovacık	9,3	Orta	Ekim-Nisan
	Vişneli-Babadağ	3,4	Zor	Ekim-Nisan
	Yukarı Kızılca – Mahmut Dağı	6,5	Zor	Kasım-Nisan
	Yukarı Kızılca- Dereiçi-Mahmut Dağı	5	Zor	Kasım-Nisan
Kınık	Kınık-Elmalıdere	14	Orta-Zor	Nisan-Kasım
	Çan-Karadere	6,5	Orta	Nisan-Kasım
	Çan-Köseler	6,8	Orta	Nisan-Kasım
	Kınık-Poyracık	5,7	Kolay-Orta	Nisan-Kasım
Kiraz	Suludere-Ovacık	10	Orta-Zor	Nisan-Kasım
	Kiraz-Arkacılar-Yağlar-Karaman	10	Kolay-Orta	Nisan-Kasım
	Kiraz-Hisarköy-Gedik	6	Kolay	Nisan-Kasım
	İğdeli-Altınoluk-Çayağzı	10	Orta-Zor	Nisan-Kasım
	Kiraz-Haliller-Vakıflar Mah.	10	Orta-Zor	Nisan-Kasım
	Kiraz-Saçlı-Yeşildere-Çatak	8	Orta	Nisan-Kasım
Konak	Tırazlı-Kavacık	12	Orta	Nisan-Kasım
	Tırazlı-Görece	9	Orta	Nisan-Kasım
	Kavacık-Efemçukuru	5,5	Kolay	Nisan-Kasım
	Kavacık-Payamlı	4	Kolay	Nisan-Kasım
	Tırazlı-Balçova	6,5	Kolay-Orta	Nisan-Kasım
Menderes	Değirmendere-Karadağ-Özdere	15	Orta	Nisan-Kasım
	Yeniköy-Kuyucak-Eski Orhanlı	9	Orta	Mart-Kasım
	Efemçukuru-Yeniköy	15	Orta	Nisan-Kasım
	Ahmetbeyli-Klaros-Notion Antik Kenti	4,3	Kolay	Mart-Kasım
Menemen	Kuş Cenneti-Homa Dalyanı	7,5	Kolay	Ekim-Mayıs
	Kuş Cenneti-Lodos Tepe	13	Kolay-Orta	Ekim-Mayıs
	Çukurköy-Suuçan Şelalesi	7,6	Orta	Kasım-Nisan
	Emiralem-Karagöl	11,5	Orta-zor	Kasım-Nisan
	Hatundere-Dumanlı Dağı-Çukurköy	8,9	Orta	Kasım-Nisan
	Hatundere-Dumanlı Dağı-Hatundere	10,3	Orta	Kasım-Nisan
	Maltepe-Gediz Ağzı	10	Kolay-orta	Kasım-Nisan
Narlidere	Narlidere-Altievler-Cebeci Çeşmesi	17,5	Zor	Nisan-Kasım

Çizelge 1.2 (devam):İzmir İli Mevcut Doğa Yürüyüş Turizm Güzergahları (Ege Turizm Derneği, 2009).

	Narlıdere-Altievler-Sahilevleri	4.3	Kolay	12 ay
	Narlıdere-Balçova Termal Tesisleri	8	Orta	Nisan-Kasım
Ödemiş	Hacıhasan-Kemerköy-Yılanlı	10	Orta-Zor	Mart-Mayıs
	Bozdağ-Kayak Merkezi-Bozdağ Zirve	17	Zor	Eylül-Mayıs
	Ödemiş-Birgi	9	Kolay-Orta	12 ay
	Konaklı-Ovakent-Bademli	8.5	Orta	Mart-Mayıs
	Bozdağ-Gölcük	11	Orta	12 ay
	Gölcük-Zeytinlik	10,4	Orta	Mart-Mayıs
	Birgi-Gölcük	16,8	Zor	Mayıs-Ekim
Seferihisar	Seferihisar-Gödençe	14	Orta	Mart-Kasım
	Seferihisar-Beyler	15	Orta-Zor	Mart-Kasım
	Seferihisar-Kavakdere-Cumalı-Ürkmez	25	Orta-Zor	Mart-Kasım
	Kavakdere-Orhanlı	9	Kolay	Mart-Kasım
	Gödençe-Çamtepe	5	Kolay	Mart-Kasım
	Sığacık-Teos Antik Kenti	4	Kolay	Mart-Kasım
	Ulaşmış-Düzce-Azmaç Koyu	9	Kolay	Mart-Kasım
	Düzce-Turgut-İhsaniye-Bademler	10	Kolay	Mart-Kasım
	Azman Koyu-Demircili	8	Orta	Mart-Kasım
Selçuk	Barutçu-Zeytinköy	7	Kolay-Orta	Nisan-Kasım
	Şirince-Selçuk-Efes Antik Kenti-Pamucak	14	Orta	Nisan-Kasım
	Efes Antik Kenti-Meryem Ana Evi	4	Kolay	Nisan-Kasım
	Belevi-Şirince	13	Orta	Nisan-Kasım
	Çamlık-Şirince	13	Kolay-Orta	Nisan-Kasım
	Meryem An Evi-Arvalya-Paucak	7,3	Orta	Nisan-Kasım
	Meryem An Evi-Sultaniye	4	Kolay-orta	Nisan-Kasım
	Fidanlık-Sinan Dede Türbesi	8	Orta	Nisan-Kasım
	Belevi Yol Ayrımı-Keçi Kalesi-Sarıçlar	5,5	Orta	Nisan-Kasım
	Bülbül Dağı-Lysimakhos Surları	6	Kolay-orta	Nisan-Kasım
Tire	Tire-Kaplan	3.9	Kolay	Mart-Kasım
	Kaplan-Hisarlık	7.6	Orta	12 ay
	Toptepe-Cambazlı	11	Orta	Eylül-Mayıs
	Çayırılı	9	Orta	Eylül-Mayıs
	Akşehir-Değirmenbağ	2,4	Kolay-orta	12 ay
Torbalı	Torbalı-Yeniköy-Metropolis	5.5	Kolay	12 ay
	Sağlık-Keçi Kalesi	9.8	Orta-Zor	Kasım-Nisan
	Dağkızılca-Vişneli (Kemalpaşa)	6.2	Kolay	Kasım-Nisan
Urla	İskele-Karantina Adası	4.5	Kolay	12 ay
	Güvendik- Karantina Adası	9	Kolay	12 ay
	Özbek Koyu-Özbek-Çeşmealtı	10.1	Orta	12 ay
	Özbek-Torasan	4.6	Kolay	12 ay

Çizelge 1.2 (devam):İzmir İli Mevcut Doğa Yürüyüş Turizm Güzergahları (Ege Turizm Derneği, 2009).

İçmeler-Özbek	8	Orta	12 ay
Nohutalan-Birgi-Barbaros	6.7	Kolay	12 ay
Dağtekte-Çınardibi	9	Orta	Kasım-Nisan
Ahmetl.-Zeytinköy	15	Orta	Kasım-Nisan
Demircili-Altinköy	7.2	Orta	12 ay
İskele-Limantepe-Yıldıztepe	4.4	Kolay	12 ay
Yağcılar-Demircili Koyu	6.5	Orta	12 ay
Zeytineli-Zeytineli Koyu	5,25	Kolay-orta	12 ay

İzmir İli mevcut doğa yürüyüş turizmi güzergahlarından zorluk derecesine göre “kolay”, “kolay-orta”, “orta”, “orta-zor” ve “zor” sınıf olarak tespit edilmiş ve çizelge 1.2’de gösterilmiştir. Güzergahlara ait rota görselleri “kolay”, “kolay-orta”, “orta”, “orta-zor” ve “zor” standartlarında birer örnek teşkil edecek şekilde Google EarthPro. Programı kullanılarak sayısallaştırılmıştır. Temsili güzergahların tanıtımı yapılmıştır (Ege Turizm Derneği, 2009).

1.4.1 Bornova-Homros Vadisi-İkizgöl Doğa Yürüyüş Güzergahı

Güzergah Uzunluğu :6.7 km, asfalt ve patika yol

Güzergah Zorluk Derecesi: Kolay

Gezi Süresi: 3-4 saat

Önerilen Dönem: 12 ay

Güzergaha Ulaşım İmkanları: Karşıyaka, Buca, Gazimur, Narlıdere, Konak, Alsancak vd. den Bornova belediye otobüsü, metro ve minibüslerle ulaşım, Bornova-Çamdibi köy minibüsü ile Homeros Vadisi yakınında inilebilir. Bornova ilçesi merkezinde konaklama, yeme-içme, alışveriş, Kayadibi rekreasyon alanı, Homeros vadisi piknik alanı, painball, manzara seyretme.

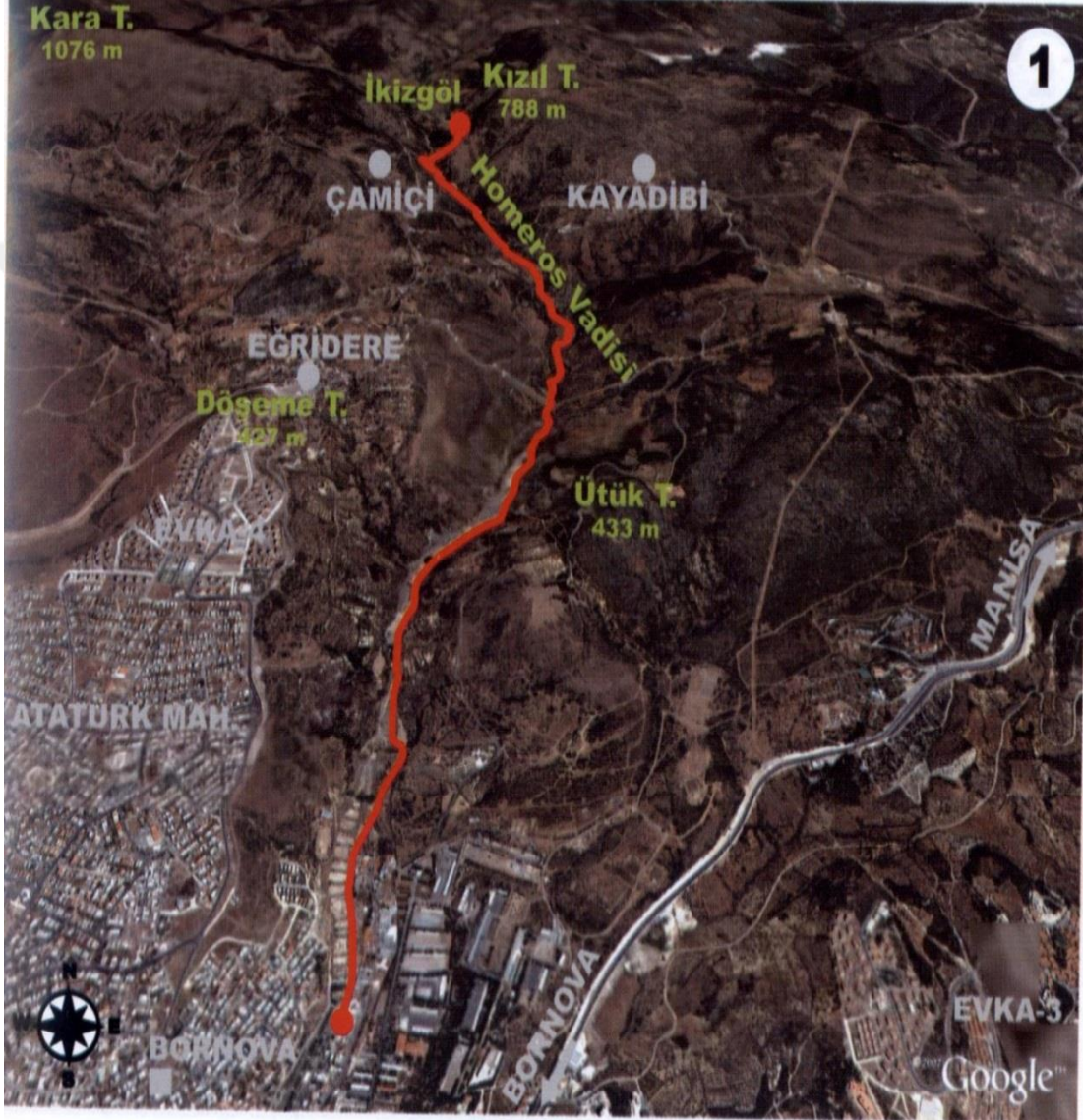
Ekoturisti Bekleyen Doğa Güzellikleri: Homeros Mağarası, İkizgöl, maki, kızılçam, zeytin, kiraz, üzüm, incir, doğal şifalı bitkilerin (kekik, adaçayı, papatya, saz, kamyş, kafa otu, ılgın, çiriş otu, çitlenbik vb.) manzara güzellikleri.

Kültürel Özellikleri: Ege Üniversitesi Doğa Tarihi Müzesi, Bornova Büyük Cami, Levanten köşkleri ve kiliseler (Pandesian Köşkü, Paterson Köşkü, Murat

Köşkü, Giraud Evleri, Belhomme Evi, Pagy Köşkü, Steinbuchel Köşkü vd., Santa Maria Katolik Kilisesi vd.), Bornova yerel tadları, yerel organik tarımsal ürünler (sebze ve meyve çeşitleri), Bornova haftalık pazarları (Çarşamba, Cumartesi, Pazar).

Yakın Çevrede Görülebilecek Yerler: Bornova'dan; alışveriş merkezleri (Forum Bornova, Park Bornova 4 km), Yeşilova Höyüğü (6 km), İzmir yarış pisti (Pınarbaşı, 7 km), Çiçekli köyü (10 km), Yaka köyü (13 km). (Şekil 1.2).

Şekil 1.2:Bornova-Homros Vadisi-İkizgöl Doğa Yürüyüş Güzergahı.

1.4.2Kuş Cenneti/Ziyaretçi Merkezi Lodos-Tepe Güzergahı

Güzergah Uzunluğu :13 km, asfalt ve toprak yol, patika

Güzergah Zorluk Derecesi: Kolay-Orta

Gezi Süresi: Yürüyerek 5-6 saat

Önerilen Dönem: Ekim-Mayıs

Güzergaha Ulaşım İmkanları: İzmir kent merkezinden (Konak, Çankaya, Bornova, Balçova, Buca vd.) belediye otobüsleri ve Bornova'dan minübüsle Çiğli'ye ulaşım, Çiğli'den Kuş Cenneti'ne özel araç veya taksi ile varış. (Çiğli-Kuş Cenneti ziyaretçi merkezi 15 km, 20 dk.) (Lodos Tepe'den Gediz Deltası ve Gün batımı, kuşlar, tuz tavlaları).

Ekoturisti Bekleyen Doğa Güzellikleri: İzmir Kuş Cenneti; 8 bin hektarlık alanda sazlıklar, adalar, yarımadalar ve tuzla havuzları, yazın görülebilecek bazı kuşlar; karabaşlı, kirazkuşu, sarıasma, küçük akgerdanlı ötleğen, kır kırlangıç, kızıl kırlangıç, akkuyruksallayan, bülbül. Kışın görülebilecek bazı kuşlar; kızılgerdan, tarla çintesi, öter ardıç,

Yakın Çevrede Görülebilecek Yerler: Germiyan Köyü'nden 22 km. uzaklıkta Çeşme, Alaçatı 15 km., Ilıca Plajı 13 km, Ildır'dan Urla 35 km. (Şekil 1.3).

Şekil 1.3: Kuş Cenneti/Ziyaretçi Merkezi Lodos-Tepe Güzergahı.

1.4.3 Nazarköy-Kurudere Kanyonu- Nif Balık Çiftliği- Dede Dağı- Kemalpaşa

Güzergah Uzunluğu : 15 km , patika

Güzergah Zorluk Derecesi: Orta-Zor

Gezi Süresi: Yürüyerek yaklaşık 6-7 saat

Önerilen Dönem: Eylül-Ekim, Mart-Mayıs

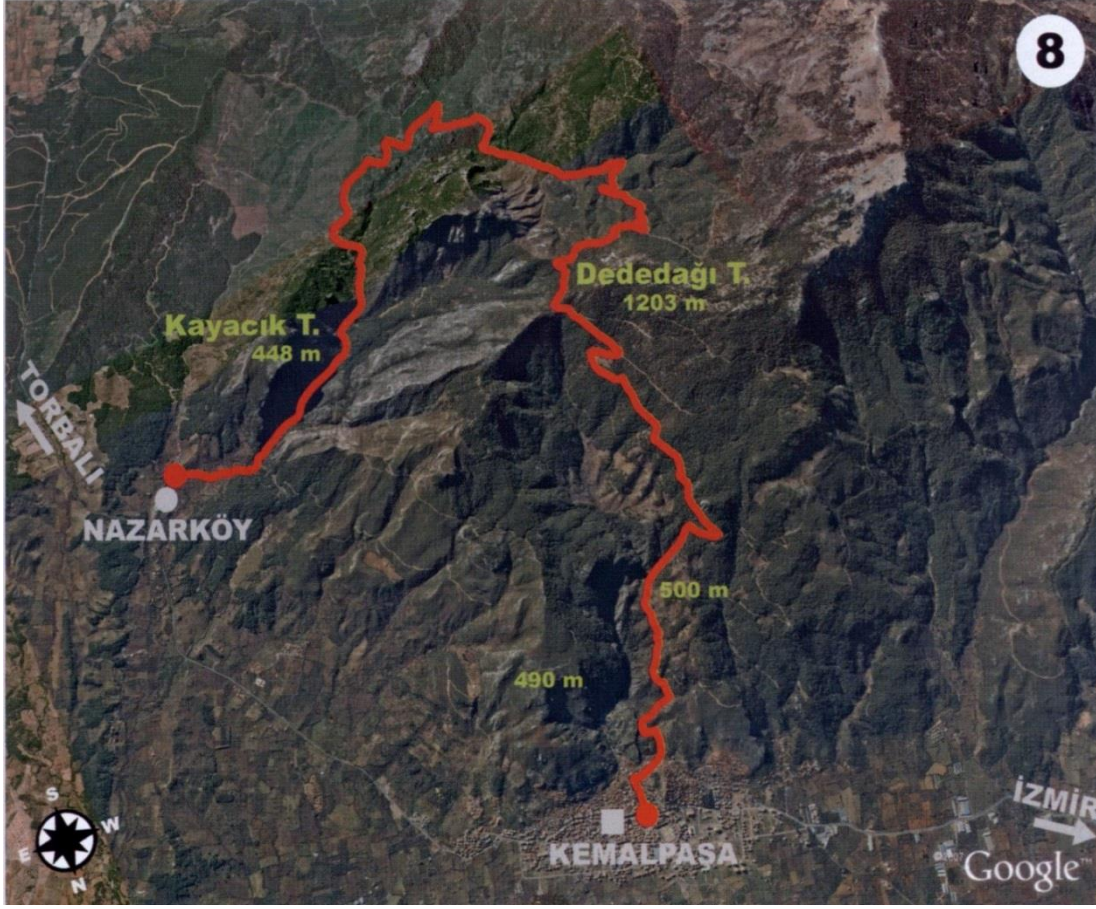
Güzergaha Ulaşım İmkanları:İzmir Şehirlerarası Otobüs Terminali'nden kalkan ve Bornova'dan geçerek ring yapan minibüsler veya Bornova Metro İstasyonundan kalkan belediye otobüsleri ile Kemalpaşa'ya ulaşım (20 km, 30 dk.), Kemalpaşa'dan Nazarköy'e özel araç ya da taksi ile varış (6 km, 10 dk.).

Ekoturisti Bekleyen İmkanlar ve Doğa Güzellikleri: Nazarköy köy kahvesi, çeşme, alışveriş (Cumartesi ve Pazar köy yerli pazarı, göz boncuğu el sanatı ürünleri, köy ekmeği, zeytin, zeytinyağı, ceviz, üzüm-kuru üzüm, kiraz, erik, şeftali, ev işi makarna, tarhana, salça, yumurta, yoğurt, kekik vd.), yürüyüş güzergahı üzerinde balık çiftliğine kadar su bulunmamakta, çiftlikten alabalık satın alınabilir, odun kömürü ve mangal bulunabilir, Kemalpaşa'da alışveriş, yeme-içme, konaklama, panoramik manzara seyretme. Çam ormanları, maki (mersin, defne, pırnal meşesi, kesme meşesi, katran ardıcı, katırtırnağı, sakız, zakkum vd.), çınar, zeytin ağaçları, Kurudere Kanyonu, doğal şifalı bitkiler, otlar, yabani meyveler (kekik, adaçayı, kantaron, papatya, karabaş otu, böğürtlen vd.), Nif Dağı'nda 600 bitki türü, endemik türler, panoramik manzara güzellikleri

Kültürel Özellikler : Nazarköy (eski adı Kurudere)'de göz boncuğu el sanatı ürünleri (yaklaşık 40-50 yıl önce başladı, ocaklar (fırımlar) gezilebilir ve alışveriş yapılabilir), köy çıkışı Kurudere Kanyonu başlangıcında Dede (yatır, inanç yeri), Nazarköy kırsal yaşam kültürü, Kemalpaşa yöresi yerleşim tarihi Geç Neolitik'e kadar inmekte, Kemalpaşa Bizans döneminde Nymphaeion adlı önemli bir merkez niteliğinde, Bizans Sarayı (Kız Kulesi), Nif Kalesi sur kalıntıları, Türk egemenliği 13.-14.yüzyıllarda girmiş ve adı Nif olarak Cumhuriyet'e kadar kullanılmış, Selçuklu Emet Bey Cami, Çarşı Cami, çeşmeler, yerel ürünler (üzüm, kiraz, şeftali, zeytin, zeytinyağı, bal vd.).

Yakın Çevrede Görülebilecek Yerler: Nazarköy'den; Karabel Hitit Kaya Kabartması (1 km), Alaş/Kımız Kazak Çiftliği (3 km). (Şekil 1.4).

Şekil 1.4: Nazarköy-Kurudere Kanyonu- Nif Balık Çiftliği- Dede Dağı- Kemalpaşa.

Orman ve Su İşleri Bakanlığı, Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü, IV. Bölge Müdürlüğü, İzmir Şube Müdürlüğü tarafından “İzmir Doğa Turizmi Master Planı-2012” yapılmıştır. Master planla İzmir İlindeki doğa turizmi kapasitesinin artırılarak, doğa turizminde rekabet edilebilirliğinin artırılması hedeflenmiştir. Bu çerçevede İzmir İli ve ilçeleri ele alınmış mevcut doğa turizmi güzergahları belirlenmiştir. Çalışma alanımız olan Kemalpaşa İlçesi bu master plan matrisinde de doğa yürüyüş turizmine uygun sahalardan gösterilmiştir.

İzmir Gençlik Hizmetleri ve Spor İl Müdürlüğü'ne başvurusu yapılarak gerçekleştirilmiş olan son 59 doğa yürüyüşünün analizine göre bu aktivite için en yoğun talep alan ilçe Kemalpaşa ilçesinin olduğu belirlenmiştir (Çizelge 1.3) (Batur vd.,2013).

Çizelge 1.3: İzmir İlindeki Ekoturizm Çeşitleri ve Önemli Bölgeler (Batur ve diğ., 2013).

		ÖNCELİK		
		(+)		(-)
		1. Derece Önemli	2. Derece Önemli	3. Derece Önemli
TALEP	(+)	Doğa Yürüyüşü Kemalpaşa (Nazarköy, Nif) Buca (Kaynaklar), Güzelbahçe (Köyleri), Karşıyaka (Yamanlar, Karagöl), Narlıdere (Altınvadi),	Bayındır (Ovacık), Bornova (Çiçekliköy, Yakaköy), Bergama (Kozak), Menderes (Özdere, Gümüldür, Değ.) Bozdağ (Gölcük)	Karabağlar (Kavacık) Seferhisar (Sığacık, Ürkmez) Selçuk (Efes, Keçikalesi, Şirince)
	Dağcılık	Buca (Kaynaklar) Ödemiş (Bozdağ)	Karşıyaka (Yamanlar)	Kemalpaşa (Nif Dağı)
	Bisiklet Turizmi	Karşıyaka (Yamanlar Dağı) Güzelbahçe (Yaka Mah.)	Çeşme (Alaçatı), Seferhisar (Seferhisar, Ürkmez), Menderes (Özdere, Gümüldür)	Beydağ (Merkez -Beyköy) Buca (Kaynaklar, Belen Kırıklar), Bornova (Çiçekliköy, Kayadila,...)
	Mağara Turizmi	Kemalpaşa (Kurudere Kanyonu) Karaburun	Urla	Karabağlar (Kavacık)

İzmir'de ekoturizm alanlarını yönetilen yani korunan alanlar ve henüz herhangi bir otorite tarafından yönetim organizasyonu yapılmamış kontrolsüz alanlar olarak iki kategoride değerlendirilebilir.

Korunan alanlar, Orman ve Su İşleri Bakanlığına bağlı, Orman Genel Müdürlüğü ve Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüklerinin kontrolü altında olup bu alanlar ekoturizm amaçlı kurumların mevzuatları çerçevesinde kontrollü bir şekilde ekoturistlerin faydalanmasına sunulmaktadır. Korunan alanlar; milli parklar, tabiat parkları, tabiat anıtları, tabiatı koruma alanları, mesire alanları, doğal sit alanları, sulak alanlar, yaban hayatı koruma ve geliştirme alanları, özel çevre koruma bölgeleri gibi flora-fauna ve biyolojik çeşitliliğin korunması, doğal ve kültürel kaynakların sürdürülebilirliğinin sağlanması adına mevzuata göre tespit edilen ve yönetilen alanlar olup, İzmir'de Orman ve Su İşleri Bakanlığı IV. Bölge Müdürlüğü İzmir Şube Müdürlüğü sorumluluğunda 10 tabiat parkı, 11 tabiat anıtı, 2 yaban hayatı geliştirme sahası, 8 sulak alan bulunmaktadır

İzmir İli'nde korunan alanlarda aşağıdaki ekoturizm faaliyetleri çoğunlukla yapılmaktadır; Doğa Yürüyüşü (Trekking), Kuş Gözlemciliği, Dağcılık, Yayla ve Festival Turizmi, Mağara Turizmi, Av Turizmi, Sualtı Dalış Turizmi, Hava Sporları Turizmi, Sportif Olta Balıkçılığı, Akarsu Turizmi, Atlı Doğa Yürüyüşü, Bisiklet

Turizmi, Botanik Turizmi, Yaban Hayatı (Fauna) Gözlemciliği, Foto Safari, Tarım ve Çiftlik (Agro) Turizmi, Kamp Karavan Turizmi, Kayak Turizmi ve Oryantiring Turizmi yapılmaktadır.

Ekoturizm faaliyetlerinden; doğa yürüyüşü, kuş gözlemciliği, bisiklet, foto safari için geniş alanlara ve büyük ölçekli planlamaya ihtiyaç vardır.(Batur vd.,2013).

Orman Genel Müdürlüğü İzmir Orman Bölge Müdürlüğü sorumluluk sahasındaki mesire yerleri; yöre halkının günübirlik piknik yapacağı , eglenebileceği ve ihtiyaçlarını karşılayabileceği alanlardır. Mesire yerleri ve kent ormanları; ekoturistler için konaklama, dinlenme ve ihtiyaç giderme, başlangıç-bitiş ve toplanma noktası açısından önemli işlevde olan sahalardır. İzmir'de tescilli 79 adet mesire yeri mevcuttur (OGM,2015).

2.MATERYAL VE YÖNTEM

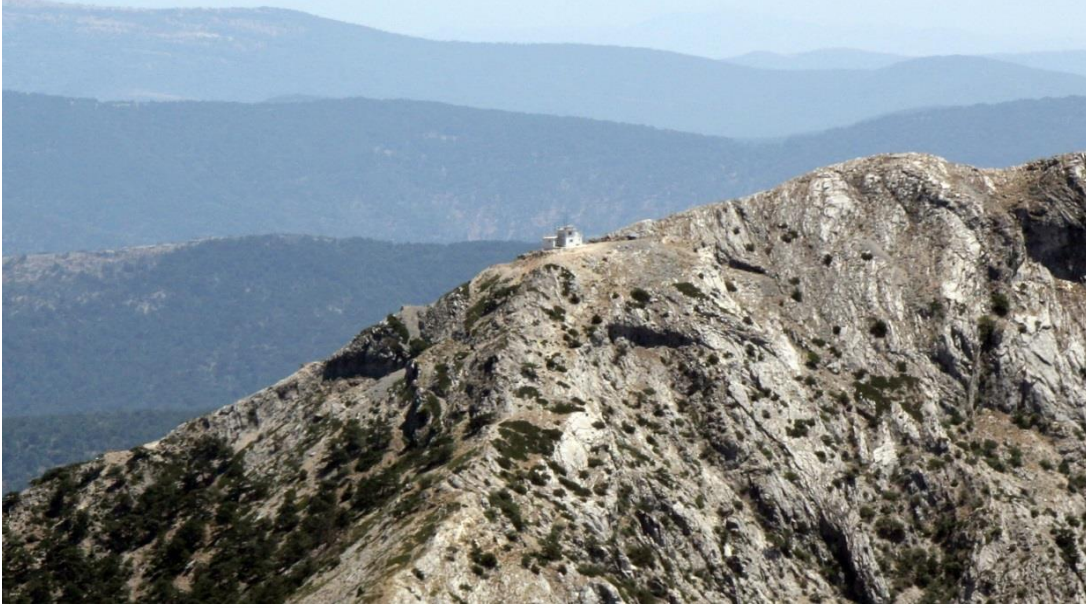
2.1 Araştırma Alanının Konumu

Tez çalışmamızın ana materyalini oluşturan Yukarıkızıkcı köyü Mahmutdağı, İzmir il sınırları içerisinde 1382 rakıma sahip bir dağ kütesidir. Bozdağlar'ın uzantısı olup, Nif dağından Karabel Geçidi (Rakım 480m.) ile ayrılır. Dağın zorlu arazi yapısından dolayı çıkışı ve inişi çok sert olup, geniş bir görüş alanına sahip olmasıyla muhteşem bir manzaraya sahiptir. Dağ zirvede ki Mahmut dede mezarından dolayı adını buradan almaktadır. Konum itibariyle İzmir ilinin güney doğusunda olup, İl merkezine 50 km mesafede bulunmaktadır. Kuzeyinde Spil dağı, Batısında Nif dağı, Doğusunda Dededağ bulunmaktadır (Şekil 2.1 ve Şekil 2.2).

Şekil 2.1: Mahmutdağı zirvesinin ve yolun görüntüsü (Foto: E. SUNGUR).

Şekil 2.2: Mahmutdağı yangın gözetleme kulesi görüntüsü (Foto: E. SUNGUR).

2.2 Araştırma Alanının İklim Özellikleri

Çalışma alanımız olan Mahmutdağı'nın ekosistemi S. ERİNÇ'in Türkiye makro iklim haritalarına göre; Akdeniz iklim kuşağında bulunmakta ve coğrafi bakımından Ege iklim kuşağındadır. Akdeniz ikliminin özellikleri de; yazları sıcak ve kurak kışları ise ılıman ve yağışlıdır. Yağışlar genelde yağmur şeklinde olup, yükseklerde kar şeklinde görülür. Mahmutdağı'nın iklimiyle ilgili en yakın meteoroloji istasyonu olan Manisa istasyonunun uzun yıllar ortalama değerlerinden oluşan "Meteorolojik Gözlem Değerleri Tablosu"nda gösterilmiştir. Vegetasyon mevsimi normal olarak mart ayında başlayıp kasım ayı sonunda biter (Aylık ortalama sıcaklığın 10⁰C'nin üstünde olduğu aylar). Bu sınırlar bazı yıllar kısalmır veya uzayabilir. Vegetasyon süresi 9 ay veya 270 gün olarak hesaplanır ve mart ayı başından kasım ayı sonuna kadar sürer.

Şekil 2.3: Mahmutdağı'nda İlkbahar mevsiminde fauna ve flora görüntüsü(Foto: E. ÇETİNKAYA).

Çizelge 2.1 de verilen değerler Manisa Meteoroloji istasyonunun bulunduğu 111 m yüksekliği içindir. Yükselti, bakı ve coğrafik yapıya göre araştırma alanının tüm noktaları farklı mikro iklim özellikleri gösterebilir. Çalışma güzergahımızın her hangi bir noktasının meteorolojik değerlerinin tesbiti yapılırken;

Sıcaklık için: Meteoroloji istasyonunun ölçüm değerine her 100 m yükseklik farkı için yükselirken $0,5^{\circ}\text{C}$ eksiltmek, alçalırken $0,5^{\circ}\text{C}$ arttırmak gerekir.

Yağış için: Yazılı değere, her 100 m yükseklik farkı için yükselirken 50 mm arttırmak, alçalırken 50 mm azaltmak gerekir.

Çizelge 2.1: Meteorolojik gözlem değerler tablosu (İMBM).

METEOROLOJİK GÖZLEMLER	AYLAR												YILLIK	VEJETASYON SÜRESİNDE
	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık		
Ortalama Sıcaklık °C	6,7	7,6	10,5	15,1	20,5	25,7	28,3	27,6	23,4	17,9	11,7	8,2	16,9	21,3
Ort. Yüksek Sıcaklık °C	10,8	12,1	16,1	21,1	27,1	32,5	35,2	34,7	30,6	24,2	16,8	11,9	22,8	27,8
En Yüksek Sıcaklık °C	22,3	24,8	31,6	32,7	39,1	41,8	45,1	43,7	40,3	37,3	29,9	25,9	45,1	45,1
En Düşük Sıcaklık °C	-6,3	-8,9	-5,1	-2,0	4,0	7,6	13,4	12,2	8,4	2,3	-3,4	-5,5	-8,9	-3,4
Ortalama Yağış (mm)	120,7	94,1	79,5	59,8	34,8	11,1	5,7	5,0	14,4	39,7	100,4	139,4	704,6	270,9
Ortalama Nispi Nem %	73	68	65	62	56	47	45	48	52	62	72	75	60	56
Yağış >10 mm olan gün sayısı	3,9	3,3	2,9	2,0	1,2	0,3	0,2	0,2	0,4	1,3	3,4	4,4	23,5	9,0
Günlük Maximum Yağış (mm)	90,4	77,9	73,0	53,9	38,2	35,4	39,2	42,2	48,7	71,5	61,6	163,5	163,5	71,5
Ortalama Sisli Günler	1,4	0,4	0,2	0,0	0,1	0,1	0,0	0,0	0,0	0,5	3,4	5,5	14,7	4,1
Vejetasyon (>10 °C) gün sayısı	5,8	7,4	17,4	27,8	31,0	30,0	31,0	31,0	30,0	30,7	20,9	10,0	273,0	232,4
Donlu Günler Sayısı	12,9	10,7	7,3	1,1	0,0					0,1	4,6	8,9	45,6	5,8
En Erken, En Geç, Ortalama Don Tarihleri	En Erken: 22 Ekim				En Geç: 1 Mayıs				Ortalama: 1 Aralık- 1 Mart					
Ortalama Rüzgar Hızı (m/sn)	1,8	2,2	2,0	1,8	1,8	2,0	2,3	2,2	1,8	1,7	1,5	1,7	1,9	1,9
En Hızlı Rüzgar Yönü ve Hızı (m/sn)	SSE 29,7	S 30,7	SW 36,2	SSE 26,4	SSE 26,1	SSE 22,4	ESE 18,2	SW 18,4	SSE 24,5	W 23,5	SW 24,8	S 29,5	SW 36,2	SSE 26,4

2.3 Araştırma Alanının Ekoturizm Değeri

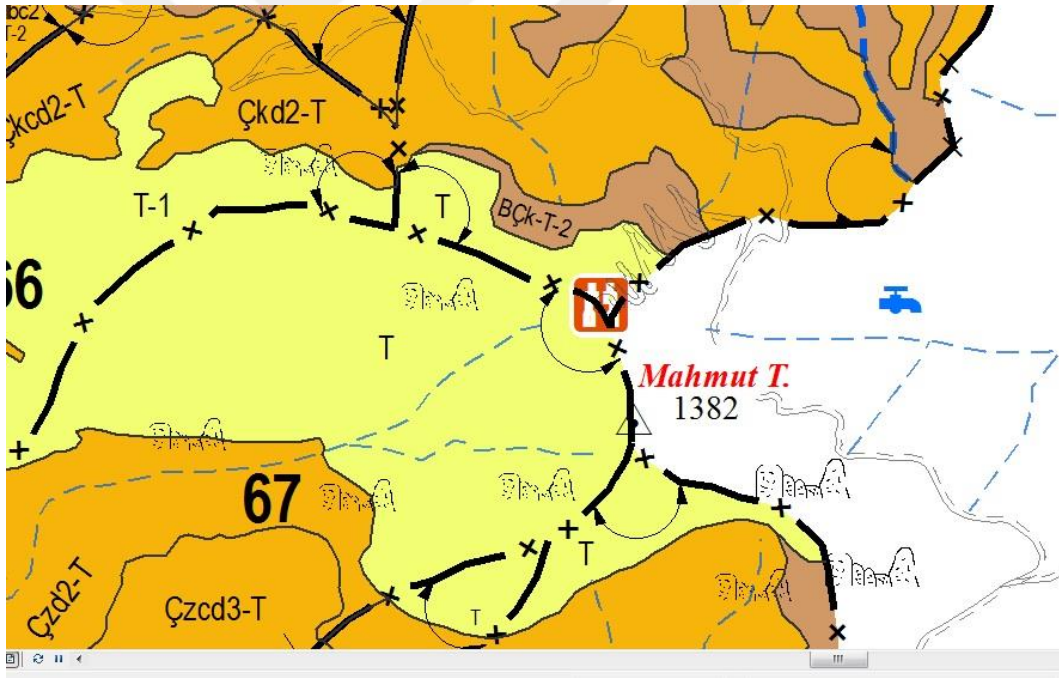
Orman varlığının sürdürülebilirliği ve işletilmesine yönelik olarak, Orman Genel Müdürlüğü orman amenajman heyetleri tarafından 10 yıllık periyotlarda ülke ormanlarının envanter ve fonksiyonel planlaması yapılmaktadır. Ormanlarımızın fonksiyonel planlaması üç temel kriter dikkate alınarak yapılmaktadır (OGM,2008).

Ekonomik fonksiyon,

Ekolojik fonksiyon,

Sosyal ve kültürel fonksiyonlu ormanlar olarak ayrılır.

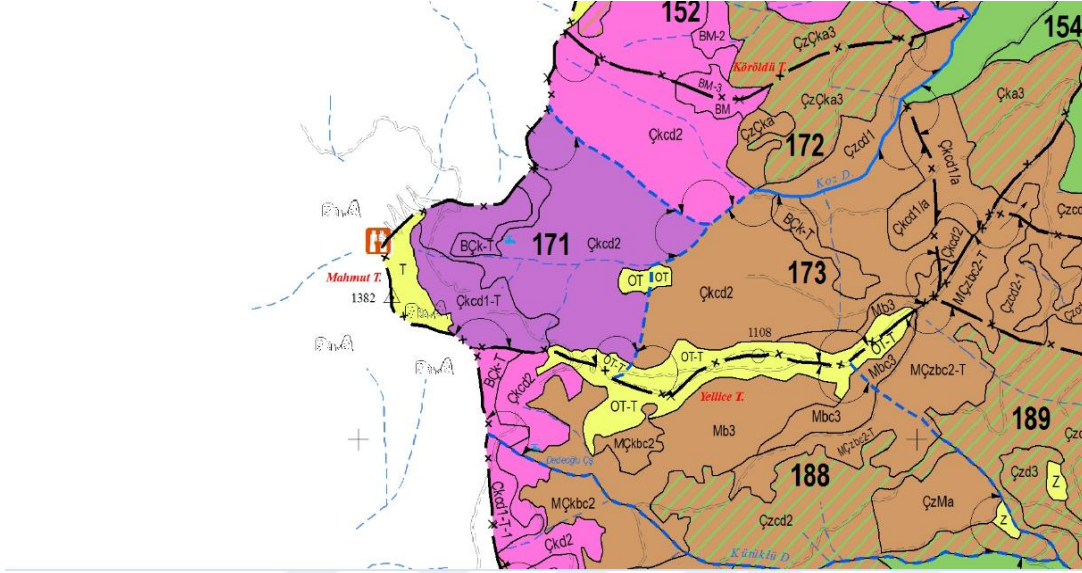
Çalışma alanımız olan Mahmutdağı; İzmir Orman Bölge Müdürlüğü, İzmir Orman İşletme Müdürlüğü, Karabel Orman İşletme Şefliği sınırları içerisinde (Şekil 2.4). Amenajman heyetleri 2013 yılında Karabel Orman İşletme Şefliğinin amenajman planlamalarını yapmışlardır.

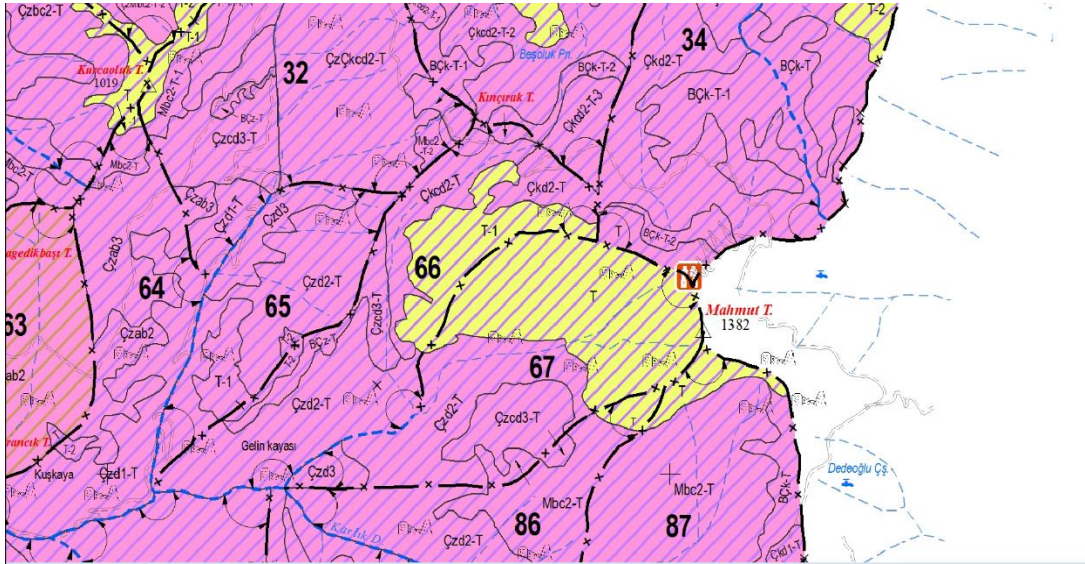
Şekil 2.4: Mahmutdağı'nın Karabel Orman İşletme Şefliği amenajman haritası (OGM 'den alınan orjinal meşçere haritası).

Mahmutdağı Ormanları amenajman heyetleri tarafından fonksiyonel planlama ile "Sosyal ve Kültürel Fonksiyonlu Ormanlar" olarak ayrılmıştır. Şekil 2.5 ve Şekil 2.6.

Orman Genel Müdürlüğünün 2008 yılında ki amenajman yönetmeliğine göre Sosyal ve Kültürel Ormanlar; Ekonomik ve ekolojik fonksiyonlu alanlar dışında, Hidrolojik, Toplum sağlığı, Estetik, Ekoturizm ve Rekreasyon, Ulusal savunma ve Bilimsel amaçların ön planda ele alındığı alanlar sosyal ve kültürel fonksiyonlu ormanlar olarak tanımlanmıştır.

Şekil 2.5: Armutlu Orman İşletme Şefliği Amenajman Planında Mahmutdağı Fonksiyon Haritası (OGM'den alınan orjinal meşçere haritası).

Şekil 2.6: Karabel Orman İşletme Şefliği Amenajman Planında Mahmutdağı Fonksiyon Haritası (OGM'den alınan orjinal meşçere haritası).

Orman Amenajman Planlaması Yönetmeliğine göre Ormanların fonksiyonlarına göre renkleri Şekil 2.7’de lejant olarak gösterilmiştir. Mahmutdağı mevkiinin 1. ve 2. Fonksiyonu lejanta göre ekoturizm fonksiyonludur.

RENK	1. FONKSİYON	RENK	2. FONKSİYON
	Orman Ürünleri Üretimi		Orman Ürünleri Üretimi
	Doğayı Koruma		Doğayı Koruma
	Toprak Koruma		Toprak Koruma
	Estetik		Hidrolojik
	Ekoturizm		Estetik
	Ormansız Alan		Ekoturizm

Şekil 2.7: Amenajman fonksiyon haritası lejantı (OGM).

Mahmutdağında ki verimli ormanların büyük bir bölümünü saf yada birbirleri ile karışım yapmış Kızılçam ve Karaçam ağaç türünün hakim olduğu meşçereler oluşturur (Şekil 2.8 ve 2.9).

Şekil 2.8: Mahmutdağında saf karaçam ormanları (Foto:M.YILMAZ).

Şekil 2.9: Mahmutdağında saf kızılçam ormanları (Foto:M.YILMAZ).

Çalışma alanımızda büyük debili akarsular bulunmamaktadır. Küçük dere yataklarının kenarlarında bol çeşitli dere vejetasyonu ekolojik yaşam bitkileri mevcuttur (Şekil 2.10).

Şekil 2.10: Mahmutdağı dere yatağı görünümü (Foto: E. SUNGUR).

Çalışma alanında, Akdeniz ekosistemlerinde sıkça rastlanan flora tiplerinden kızılçam ve karaçam türlerinin dahil olduğu ibreli ormanlar, kurakçıl geniş yapraklı ormanlar, maki ve otsu vejetasyon tipleridir. Flora çeşitliliği incelendiğinde Mahmutdağında ibreli, yapraklı türlerin yanında maki türlerinin fazlalığı dikkat çekmektedir. Ülkemizde maki formu ibreli ormanların tahribi sonucu oluşmuş olsa bile Akdeniz ekosistemleri açısından yok sayılamayacak bir zenginliğe sahiptir (Özel vd, 2012).

Mahmutdağı'na giden güzergahta deniz seviyesinden itibaren 600-700 metreye kadar geniş maki türlerinin yayılışını ya saf topluluklar, yada kızılçam ormanlarının bozulması sonucunda kızılçam- maki karışımı şeklinde eşlik eder. Araştırma alanında Ege Bölgesinin baskın maki türlerini de görmekteyiz. Maki elemanları ve flora çeşitliliği Çizelge 2.2'de gösterilmiştir.

Çizelge 2.2: Mahmutdağı maki ve flora çeşitleri (OGM 'den alınan amenajman plan verileri).

ADI	LATİNCE ADI	ADI	LATİNCE ADI
1-Kızılçam	<i>Pinus brutia</i>	11-Titre Kavak	<i>Populus tremula</i>
2-Karaçam	<i>Pinus nigra</i> subs. <i>Pallasiana</i>	12-Akçaağaç	<i>Acer campestre</i>
3-Fıstıkçamı	<i>Pinus pinea</i>	13-Ahlat	<i>Pyrus elaeagnifolia</i>
4-Sedir	<i>Cedrus libani</i>	14-Üvez	<i>Sorbus torminalis</i>
5-Ardıç	<i>Juniperus</i> sp.	15-Kestane	<i>Cestanea sativa</i>
6-Çınar	<i>Platanus orientalis</i>	16-Akçakesme	<i>Phillyrea latifolia</i>
7-Tüylü Meşe	<i>Quercus pubescens</i>	17-Laden	<i>Cistus creticus</i>
8-Palamut Meşesi	<i>Quercus ithaburensis</i> subs. <i>mqrrolepis</i>	18-Karaçalı	<i>Paliurus spiniz-christi</i>
9-Pırnal Meşesi	<i>Quercus ilex</i>	19-Kuşkirazı	<i>Prunus padus</i>
10-Kızılcık	<i>Comus mas</i>	20-Tespah	<i>Styrax officinalis</i>

Çalışma alanımızın maki ve flora zenginliği ile ilgili görseller (Şekil 2.11) sunulmuştur.

Cistus creticus (Laden)

Sorbus torminalis (Üvez)

Campanula tomentosa (Efes Çan Çiçeği)

Şekil 2.11: Mahmutdağı maki ve flora çeşitliliğinden örnekler (Foto: E.SUNGUR).

3.YÖNTEM

3.1 İrlanda Ulusal Güzergâhının Standartları Tanıtımı ve Yöreye Uygun Doğa Yürüyüşü Turizmi Güzergâhı Çalışma Yönteminin Belirlenmesi

İrlanda Doğa Sporları Güzergâh stratejileri ve standartları vizyonu; Korunaklı, dayanıklı, birleşik, kullanışlı ve kabul edilebilir bir rekreasyonel yol ağı kurarak insan sağlığına katkı sağlamaktır. Neticede insanların yaşam kalitesini arttırarak diğer ülke vatandaşlarının ve turistlerin dikkatini çekmektir.

İrlanda Doğa Sporları Güzergâh stratejisinde “Rekreasyonel Yollar ”derken : bazen tek yönlü, bazen çoklu kullanıma açık, kırsal veya kentsel kesimlerinde olabilen, rekreasyonel amaçlarla, çoğunlukla kuru zemin ya da istisnai durumlarda derecikleri içine alan, tercihen motorize hale getirilmemiş rota, sarp geçit, yollar akla gelir. Bu güzergahlar rekreasyonel amaçlı olduğu için; Doğa yürüyüşü, bisiklet turizmi ve ata biniş faaliyetleri için tasarlanmıştır.

İrlanda Doğa Sporları Güzergâh stratejileri ve standartları; doğa yürüyüşü, bisiklet yolu tanzim ve tesviye sistemini ve yol kategorileri için yol tesviyesini tanımlar. Bu standartlar İrlanda'daki faaliyetlere klavuz niteliğindedir. İrlanda'daki çalışma, Başkent Yolları Hukuki Kanaat Cemiyeti (NTAC) tarafından onaylanmıştır. Standart yollar kalkınma ve yönetim organizasyonları tarafından kullanılmıştır. Bu standartlar sayesinde yeni yol veya eski yollarda, güçlendirme ve sağlamlaştırma planları yapılmaktadır. İrlanda'daki yol standartları sayesinde sporcuların doğa yürüyüşüne uygun en kaliteli yollarda spor yapma imkanına kavuşmuştur. İrlanda Doğa Sporları Güzergâh stratejileri ve standartları yol kalkınma planlarının detaylarını kapsamaz. Ancak güzergahlar planlanırken genel geçer süreklilik esasları belirlenmiştir.

Yolun sürekliliği; kullanmakta olduğumuz yol kaynağına olumsuz bir etki yapmadan, gelecekte sağlıklı kullanmayı esas amaç olarak belirler. Yollar İrlanda'daki rekreasyon alanlarında sürdürülebilirliğin anahtarıdır. Rekreasyonel tasarlanan doğa yürüyüşü yolları sağlam, doğanın yıpratıcı etkilerine dayanıklı, sporcusunun

ihtiyaçlarını karşılar nitelikte olmalıdır. Kentsel veya kırsal kesimlerde bulunan Rekreatyoneel Yollar, standart çalışma ve işaretlemeler sayesinde sporcu ile uyumlu haldedir.

Kabul edilebilir yol standartları; dış rekreasyona ve çevreye olumlu katkı sağlayan, doğal ve kültürel mirasa duyarlı, kullanıcı ihtiyaçlarını karşılayabilen, korunaklı ve yol boyunca ana standartı koruyabilmelidir.

Ülkemizde “Türkiye Ulusal Ekoturizm Standardı” ve “ Türkiye Ekoturistik Kaynak Envanteri ve Sürdürülebilir Kullanma Yönetmeliği” olmadığı için, Mahmutdağı doğa yürüyüşü turizmi güzergahı standartlarını belirlerken metod olarak İrlanda Doğa Sporları Konseyi tarafından 2007 yılında belirlenen “ doğa yürüyüşü yolu stratejileri ve standartları” esas alınarak çalışma yapılmıştır (URL- 5).

Orman Genel Müdürlüğü, Mahmutdağı ormanlarının turizm açısından öneminden dolayı amenajman planını yaparken“**EKOTURİZM FONKSİYONEL PLANLAMA**” esaslarını baz alarak ekoturizm faaliyet alanı olarak ayırmıştır.

İzmir’in önemli turizm yerlerinden biri olan Kemalpaşa ilçesi Yukarıkızılcama Mahmutdağı bölgesinin doğa sporlar alt yapısına sahip olması, açık hava eğitim alanlarının bulunması, yenilikçi bir ekoturizm alanı haline dönüştürülmesi, bilinir ve ulaşılabilir olması ancak modern yöntemlerle tanıtılması ile olur. Belirlenen çalışma metodu neticesinde, Mahmutdağı doğa yürüyüş güzergahı standartlarının belirlenmesi ve yörenin ekolojik ve ekoturistik kapasitesinin tanıtımı ve kullanılmasının en üst düzeyde sağlanması ile Doğa Yürüyüşü turizminde bölgesel ve uluslararası düzeyde rekabet edebilirliğinin artırılması sağlanacaktır. Çalışma metodu belirlenirken her yaşta insanlar, ekoturizm faaliyetleri yürüten sivil toplum kuruluşları, yerli ve yabancı ekoturistler, doğa sporu severler, tur ve turizm şirketleri hedef grup olarak belirlenmiştir.

3.2 İrlanda Doğa Sporları Yollarının Sınıflandırma Ve Derecelendirme Esasları

3.2.1 Yolun sınıflandırma esasları

Yolun sınıflandırmasında esas; Doğa sporlarına uygun ve yolun doğasını temel olarak sınıflandırma yapılır. Sınıflandırma yolun genişliği, eğimi ve yol yüzeyinin yapısı gibi fiziki özelliklere dayanır.

Yolun bulunduğu yerdeki doğal şartlar, genel ve tüm doğa sporları için genel esaslardır. Yol tanzim sisteminin genel esasları aynı olup, sadece farklı katagorilerde farklı sınıflandırma seçenekleri oluşturulur (Yürüyüş, bisiklet, at binme v.b).

Yol tanzim sistemlerinde ana esas; yolu kullanacak olanların ihtiyaçlarını ve beklentilerini karşılamalı ve bulunduğu arazi yapısına uygun olmalıdır. Bu “Doğru yol, doğru yerde” olarakta özetlenebilir.

Yollar nerelerde olmalıdır: Yol kullanıcıları için kritik konu, yollar planlanırken yolun yer tiplerine uyumsağlamasıdır. Yolun şartları ve kullanıcıların istekleri dengelenmelidir. Örneğin; kırsal kesimler için yüksek kalitede yollar planlamak kaynak israfı olabilir, çok gelişmiş bir yol uzak doğal bir alan için uygun olmayabilir. Onun için yol kalkınma projelerinde önce kullanıcıların istek ve ihtiyaçları ile çevre arasındaki dengelere dikkat edilmeli ve detaylı düşünülmelidir. Kabul edilebilir yol kalkınma planı için doğru çevre, doğru yer şartları Çizelge 3.1de gösterilmiştir. Çizelgedeki rekreasyon planlamalarındaki ana esaslar, rekreasyon yöntem planlamalarından, diğer adıyla Rekreasyon İmkan Spektrumundan (ROS) alınmıştır. Çizelge yol yapımcıları için klavuz niteliğindedir (URL-5).

Çizelge 3.1: Farklı şartlara uygun doğa yürüyüş yol sınıflandırması (URL-5).

ARAZİ TİPİ	TANIMI	Sınıf 1 Çok kolay	Sınıf 2 Kolay	Sınıf 3 Orta	Sınıf 4 Zor	Sınıf 5 Çok zor
Şehiriçi/Şehirdışı	Şehirler, Kasabalar, Köyler	X	X			
Etkin Rekreasyon Alanları	Ormanlarda ki merkez parklar, Sahil yakınında ki parklar, Kent Ormanları	X	X	X		
Kırsal Manzara /Ormanlık alanlar	Etkin rekreasyon alanlarından ve topluluktan uzak olan yerler, çiftlik, köyler,orman alanları		X	X	X	
Dağlık/Ücra Alanlar	Dağ etekleri, ücra köşeler, yerleşimden uzak yerler				X	X

Yollar kimin için olmalıdır: Yeni yol planları, yol yapımcıları tarafından kullanıcının verimli kullanacağı bir şekilde oluşturulmalıdır. Bunun için hedeflenen kullanıcı kitlesi net belirlenmelidir. Bu yollar, inşaat işlerini kolaylaştırmak için mi, bir köy ulaşım yolu mu, doğa sporu severler içinmi doğru karar verilmelidir. Bu tespitler kabul edilip onaylandığında yollar yapılmalı ve kullanıcıların hizmetine açılmalıdır (URL-5).

Varolan yollar için sınıflandırma sistemi: Varolan yollarında anlatılan sistem kullanılarak sınıflandırılmasının yapılması mevcut yolların kaydını oluşturmak amacıyla önem arz etmektedir. Yolların sınıflandırma sistemi; yol planlamasında, gelişiminde ve yönetiminde bir araçtır. Neticede tavsiye edilen yönlendirme dizaynında, yapımda ve yol onarımında yol yapanların emin olmalarını

sağlayacak ve kullanıcıların beklentisini karşıladıkları doğayla uyumlu yollarla sağlanabilecektir (URL-5).

3.2.2 Yolun Derecelendirme Esasları

Yolun derecelendirilmesindeki esas, yürüyüş yolunun zorluk derecesidir.

Yolun derecesinin bilinmesinin faydaları; kullanıcıların yola çıkmadan önce bilinçli karar almasını sağlar, kullanıcıların yeteneklerine uygun yolu kullanmasını sağlar, kullanıcıların beklentilerini karşılayan bir deneyim edinmelerine yardımcı olur, riski yönetir ve yol kullanıcılarının yaralanma ve rahatsızlığını en aza indirir, promosyonel ve pazarlama çerçevesinde faydalıdır.

Yol yöneticileri için yol derecelendirme; bir yolun derecesi özellikle yolun sınıflandırılması ile karşılaştırılır. Burada yolun özellikleri, eğimi ve yüzeyi hesaba katılır. Çoğunlukla rota boyunca görünen baskın sınıflara dayanarak karar verilir. Uygun durumlarda uzaklık hesaba katılmalıdır. Yolun uzunluğu derecelendirmeyi etkilemez. Bağımsız şekillerde kullanılabilen farklı bölümlere sahip uzun yollarda her bölümü ayrı derecelendirme yapılabilir.

Kullanıcılar için yol derecelendirme bilgisi; kullanıcılara sağlanan yol derecelendirme bilgisi oldukça belirleyicidir. Derecelendirmeye ek olarak yol uzunluğu bilgisi verilmelidir. Ortalama bir kullanıcının rotayı tamamlama süresi (saat) ve uzunluk (km) cinsinden belirtilmelidir. Derecelendirme bilgisi, uzaklık ve bitirme süresi, kullanıcıların ihtiyaç ve yeteneklerine uygun bilinçli karar almasını sağlar. Tipik bir yürüyüş yolu için sağlanan anahtar bilgiler aşağıdaki örnekteki gibidir.

Rotanın Türü	:Başladığı yerde biten
Uzaklık	: 8 km
Toplam Tırmanış	: 40 m
Tamamlama Süresi	: 2 saat
Derecesi	: Orta

3.3. İrlanda Ulusal Standardına Göre Doğa Yürüyüşü Turizm Güzergahının Sınıflandırma Ve Derecelendirme Esasları

3.3.1 Patikaların sınıflandırılması

Patikalar zorluk derecesine göre 5 sınıfa ayrılmıştır ve Tablo 3.3.1'den, 3.3.5'e kadar aşağıda tarif edilmiştir.

TABLO 3.3.1-1. Sınıf Patika

Genel Tanım; Özellikle kullanıcılara kısıtlı hareketlilik oluşturabilen multi-erişimli patikalardır. Araç park alanıyla hizmete girecek, kolaylıkla çift yönlü sık trafiği azaltabilecek, en az yokuş ve eğime sahip olacak, katı bir yüzeyi olacak, hiçbir basamak, kasis, bariyer ya da düşme tehlikesi olmayacak, ortalama her 100m'de bir oturmalı dinlenme yerleri olacaktır. Multi erişimli patikalar için daha detaylı bilgi Çizelge 3.3de izah edilmiştir.

Alan Uygunluğu; Kent/ Kent varoşları ya da Çekirdek Dönüşüm Alanları (Çizelge 3.1'e bakınız) fakat kısıtlı hareketli kullanıcılara erişim sağlayan bazı patikalar diğer bölgelerde de uygun olabilir.

Patika Yüzeyi; Asfaltlı kaymaz yüzey, ahşap kaymaz kaldırım, asfalt ya da 5mm'den büyük taşı veya çakılı olmayan sıkıştırılmış olmalıdır.

Patika Eni; 1800mm'den 3000 mm'ye kadar olabilir.

Patika Eğimi; İstenilen ortalama düz (eğimsiz) olmasıdır. Ortalama % 5'e kadar eğim (Gerekirse %8'e kadar rampalara izin verilmiştir) çıkabilir (URL-5).

Şekil3.1: 1. Sınıf doğa yürüyüş yolu örneği (URL-5).

TABLO3.3.2-2. Sınıf Patika

Genel Tanım; Temelde her yaştan insan tarafından günlük kullanım içindir. Eğer uygunsa bir araç park alanı sunabilmeli, çift yönlü trafiği karşılayabilecek yeterlilikte makul eğim ve genişlik olmalı, en az gevşek malzemeyle oldukça pürüzsüz bir yüzeyi olmalı, kasis veya bariyer kullanılmamalı, basamaklar en aza indirgenmeli ve kullanılacaksa sınırlandırılmalı, köprü ve ahşap kaldırım kullanılabilir, ortalama her 500m’de bir oturmalı dinlenme alanları olmalı, kentten sağlandığında ışıklandırma olabilir.

Alan Uygunluğu; Kent/ Kent varoşları ya da Çekirdek Dönüşüm Alanları veya Kırsal Peyzajlar/ Ormanlarda uygundur (Çizelge 3.1’e bakınız).

Patika Yüzeyi; Uygun asfaltlı yüzeyler, kaymaz ahşap kaldırım veya sıkıştırılmış çakıllı kum – 20mm taş tozu olmalıdır.

Patika Eni; 1200mm’den 3000mm’ye kadar olabilir.

Patika Eğimi; Ortalama %8’ e kadar çıkabilir. İstenilen Ortalama eğim %5’ dir (URL-5).

Şekil 3.2:2. Sınıf doğa yürüyüş yolu örneği (URL-5).

TABLO3.3.3-3. Sınıf Patika

Genel Tanım; Temelde oldukça dar dalgalı patikalardır. Yüzey gevşek malzeme içeren ve kasisli çeşitlilikte olabilir, basamaklar, çıkıntılı bölümler ve kayalar, kasisler, çitalar ve kapılar içerebilir, köprüler, bataklık geçitleri ve ahşap kaldırımlar içerebilir.

Alan Uygunluğu; İçsel yenileme alanları veya kırsal alanlar/ ormanlar uygundur (Çizelge 3.1'e bakınız).

Patika Yüzeyi; Büyüklüğü 50mm'den büyük olmayan biraz gevşek malzeme içeren çeşitli yüzeyler olabilir.

Patika Eni; 600 mm'den 1200 mm'ye kadar olabilir.

Patika Eğimi; Ortalama %12'ye kadar çıkabilir. İstenilen ortalama eğim %5'dir (URL-5).

Şekil3.3: 3. Sınıf doğa yürüyüş yolu örneği (URL-5).

TABLO3.3.4-4. Sınıf Patika

Genel Tanım; Karışık arazi üzerinde temelde zorlayıcı tek sıra halindeki patikalardır. Dik eğimli olacak, yüzey oldukça çeşitli olacak ve gevşek malzeme, basamaklar, çıkıntılı kısımlar ve kayalar, kasisler, çitalar ve kapılar içerebilir.

Alan Uygunluğu; Kırsal alanlar/ ormanlar ya da yüksek ve sapa yerler uygundur.

Patika Yüzeyi; Oldukça çeşitli ve büyüklük olarak 100mm'ye kadar gevşek malzeme içeren engebeli yüzeyler çıkıntılı kısımlar ve kayalar olabilir.

Patika Eni; 500mm'den 1000mm'ye kadar olabilir.

Patika Eğimi; Ortalama%30' a kadar çıkabilir. İstenilen Ortalama eğim %10' dur (URL-5).

Şekil3.4: 4. Sınıf doğa yürüyüş yolu örneği (URL-5).

TABLO3.3.5-5. Sınıf Patika

Genel Tanım; Zorlu patikalar, çeşitli yerlerde yüzeyli veya yüzeysiz, açıklıktaki alanlarda olabilir. Zorlu basamaklar, çitler, kasisler, suyolları, basit köprüler veya nehir geçitleri içerebilir.

Alan Uygunluğu; Yüksekler ve uzak araziler uygundur.

Patika Yüzeyi; Büyük kayalı, köklü ve zorlu bir yürüyüş sunan diğer engelleri içeren engebeli ve oldukça çeşitli yüzeyler olabilir.

Patika Eni; 500mm'den 1000 mm'ye kadar olabilir.

Patika Eğimi; Eğim sınırı yoktur. İstenen maksimum basamak eğimi %40 olmalıdır (URL-5).

Şekil3.5: 5. Sınıf doğa yürüyüş yolu örneği (URL-5).

3.3.2 Yürüme Patikaları Sınıflandırması

3.3.2.1 İz yöneticileri için yürüme patikaları sınıflandırması

Bu bölüm bir güzergâh için sınıflandırma (zorluk basamakları) oluşturacak iz yöneticilerine yönlendirme sağlayacaktır.

Bir güzergâh hesaplanırken, sınıflandırma öncelikle güzergâhın çoğunluğunu oluşturan patikanın sınıflandırılmasına dayandırılacaktır. **Örneğin;** çoğunlukla 4. sınıf patikalardan oluşmuş bir güzergâh, güzergâhın bölümleri daha geniş, daha pürüzsüz patikalar olsa bile (örn. 2. sınıf ya da 3. sınıf), “Yorucu” olarak adlandırılacaklardır. Fakat kullanıcının beklentilerini karşılayıp karşılamadığından emin olmak için bu tür güzergâhlarda 2. sınıf ve 3. sınıf patikaların ilaveleri azaltılmalıdır. Her bir sınıflandırmanın kullanımına yönlendirme aşağıda Çizelge3.2de sağlanmıştır. Bu bilgiyi kullanıcılara vermek amaçlanmamıştır. Patika kullanıcıları için bilgi aşağıda ki 3.3.2.2 bölümünde verilmiştir (URL-5).

Çizelge3.2: Patika yöneticileri için doğa yürüyüş patikası sınıflandırma sistemi (URL-5).

Sınıflandırma	Güzergâhtaki patika sınırı	Genellikle uygun olanlar
Çoklu Erişim	Sadece 1. Sınıf patikaları kapsayacak Çoklu erişimli rotalar mutlaka yatay olmalı, oyunlar, adımlar, çitler gibi engeller olmamalı.	Hareket kısıtlı insanlar, tekerlekli sandalye kullanıcıları, görme engelliler, koltuk değnekliler, çocuk arabası kullananlar, küçük çocuklular, yaşlı insanlar ve benzeri gibi tüm kullanıcıları kapsamalıdır. Normal Açık hava ayakkabıları aşınabilir.
Kolay	Hem 1. Sınıf hem de 2. Sınıf patikaları ve 3. Sınıfın yatay bölümleri ve 4. Sınıf patikaları içerecektir. Rotalar, çitler, kapılar ve basamaklar gibi bazı engelleri içerebilir. Fakat bunlar küçük olmalıdır. Rota üzerinde sadece tatlı eğimler olmalı sürekli tırmanma olmamalıdır.	Çocuklu ve yaşlı aile guruplarını içerir. Çocuk arabalı veya çok küçük aile bireyleri için uygun olmalı. Normal Açık hava ayakkabıları aşınabilir.
Orta Dereceli	Büyük bir çoğunluğu 3. Sınıf patikaları içerecek. Fakat 1. Sınıf, 2. Sınıf veya 4. Sınıf patikaların bölümlerini içerebilir (özellikle % 30'dan fazla olmamalıdır). Bütün rota, yerde engebeli koşular içermeli ve zahmetli yürüyüş 10 dk. kadar sürebilir. Not: Kötü hava şartlarında sınıflandırmayı bir düzey yukarı taşımaya dikkat edilmelidir.	Sağlıklı bireyler olmalı. Özel Açık hava yürüyüş ayakkabısı ve giyeceği gerektirebilir.
Zor	Büyük çoğunlukla 4. Sınıf patikaları içerecek. Fakat 1. Sınıf, 2. Sınıf veya 3. Sınıf patikaların bölümlerini içerebilir (özellikle %30'dan fazla olmamalıdır). Rotanın tamamı ılımlı sarp tırmanışlı olmalı. Bu bölüm 20 dk. dan uzun olmalıdır. İşler kontrol altında son derece zor olabilir ve bir çok engel içerebilir.	Birey engelli yürüyüşe alışık olmalı ve yüksek seviyede sağlıklı olmalıdır. Her gün veya çoğu zaman yürüyüş yapmalıdır. Özel Açık mekan yürüyüş ayakkabısı ve giyeceği gerektirebilir.

Çizelge (devam) 3.2:Patika yöneticileri için doğa yürüyüş patikası sınıflandırma sistemi (URL-5).

Çok Zor	Büyük çoğunlukla 5.Sınıf patikaları içerecek. Fakat 1. Sınıf, 2. Sınıf, 3. Sınıf veya 4. Sınıf patikaların rotasını içerebilir (özellikle % 30'dan fazla olmamalıdır).Genel olarak rota zor şartlarda olacak ve 1 saatten fazla süren tırmanma yürüyüşleri içerebilir. Açık arazi içerebilir.	Sadece uzun mesafe yürümeye alışık, çok sağlıklı ve yolculuk yeteneği olan kişiler olmalı. Genellikle tüm gün ve çoklu gün yürüyüşçüsü olmalı.Özel Açık mekan yürüyüş ayakkabısı ve giyeceği gerektirebilir.
---------	---	--

3.3.2.2 İz kullanıcıları için yürüme patikaları sınıflandırması

Patikanın zorluğu hakkında patika kullananlara bilgi sağlandığında, tanım kullanıcıya uygun verilmelidir. Teknik terimlerin kullanımı ya da patika sınıflandırmasına ilişkin bilgi kullanılmamalıdır.

Çizelge 3.3: Kullanıcılar için yürüme patikası sınıflandırma bilgisi (URL-5).

SINIFLANDIRMA

TANIM

Multi Erişimli	Düz, pürüzsüz patikalar, Kısıtlı hareketliliği olan, tekerlekli sandalye kullanan, görme engeli olan, baston kullanan, küçük çocuklu, bebek arabası kullanan, yaşlı insanlar ve daha nice için uygun. Normal dışarı ayakkabısı giyilebilir.
Kolay	Genellikle pürüzsüz yüzeyli ve biraz hafif eğimli veya sığ basamaklı düz patikalar. Bu patikalar genellikle çocuk ve yaşlı içeren aile grupları için uygun. Normal dışarı ayakkabısı giyilebilir.
İlman	Bu patikalar bazı tırmanışlar ve çıkıntılı yerler, kayalar vb. gibi bazı engeller içeren yerlerde gitmesi zor olan engebeli yüzeyler içerebilir. Güzergâh düzenli antrenman seviyesinde olan ve yürüyüş tecrübeleri olan kişiler için uygundur. Özel dış yürüyüş ayakkabısı ve giysileri tavsiye edilir.
Yorucu	Uzun süren zorlu yürüyüşleri olan kısımları içeren ve yürüyerek gitmesi birçok engellerle oldukça zor olan, fiziksel zorlukları olan patikalar. Sert zeminde yürümeye alışkın olan yüksek seviyede antrenmanlı kullanıcılar için uygundur. Özel dış yürüyüş ayakkabısı ve giysileri gereklidir.
Zor	Bu güzergâhlar çoğunlukla uzak yüksek alanlardadır. Belirli olarak dik eğimler ve bazen belli belirsiz patikalarda oldukça çeşitli ve sert yürüyüş koşulları içerir. İşaretlenmemiş olabilirler bu yüzden harita ve seyirsel beceriler gerekebilir. Sadece çok fit ve yetkin yüksek seviyede tecrübeleri olan dağ yürüyüşçüleri için uygundur. Özel dış yürüyüş ayakkabısı ve giysileri gereklidir.

Örneğin: 1. Sınıf yürüme patikası şehir parkı veya deniz kenarı otoparklar için uygunken, yüksek ve uzak araziler için uygun değildir. Yukarıdaki tabloların yönlendirmesini takiben, patika yapan kişi, patikaları meyilli kullanıcılar için en uygun olan ve arazi tipi açısından da uygun olan yere konumlandırıldığından emin olmalıdır. Birçok patika bir çevre çeşidinden başkasına geçebilir ve bu değişikliklerle, o

sınıf patikanın bu değişikliğe göre değişmesi uygun olacaktır. Örneğin, bir patika kentsel bir alanın yanında 1. Sınıf veya 2. Sınıf olarak sınıflandırılmış olabilir, ancak bu patikanın dönüşü daha kırsal ve orman alanına konumlandırılabilir ki bu her şekilde patikanın sınıfını 3. veya 4. ye çevirebilir. Uygun patika sınıfı kararlaştırıldığında, yapı için detaylı özellikler veya gelişme çizilebilir. Patika yapım metodolojisinin detayları ve patika malzemelerinin yüklenmesi bu belgenin dışındadır. Bir patikanın detaylı planlama aşamasında, belirli yapı gereksinimlerinin oluşturulması önemlidir. Bu gereksinimlerden bazıları güvenlikle ilişkili olabilir. Tavsiye kullanımı ve detaylı planlama ve yapı için alanda eksperlerin bulunması tavsiye edilir.

3.3.3 Varolan patikalar için sınıflandırma sistemi

Varolan patikaların da bu belgede tanımlanan sistemi kullanarak sınıflandırılması tavsiye edilmektedir. Bu ülkede şuan sağlanan patikaların yapısının kaydını oluşturmak amacıyla önemlidir. Aynı zamanda varolan patika ağının onarımı ve iyileştirilmesi, yeni patikaların planlanması ve artırılması açısından yardımcı olacaktır. Dolayısıyla bu patika uygulamasını da yoluna koymada artışa ve bu belgede tanımlandığı gibi, varolan patikaların ve yeni patikaların arasında uyumlu bir arttırılma sağlayacaktır. Varolan patikaların sınıflandırılması patikalarda gerekli olan yönetimi oluşturmada kullanılabilir. Daha düşük patika sınıflandırmalarındaki belirli patikalar, daha çok kullanımda olacak ve daha yüksek sınıflandırmalardakilerden fazla rahatlıkta ve kullanımda olacaktır. Sonuç olarak bu daha fazla derecede yönetime ihtiyaç duyacaktır. Bu bilgi fonlandırma paylaşımına ve devamı olan patika yönetimine ve onarımına yardımcı olacaktır. Patika sınıflandırma sistemi patika planlanmasında, gelişiminde ve yönetiminde bir araçtır. Bu belgede tavsiye edilen yönlendirme dizaynında, yapımda ve patikaları onarmada patika yapanların emin olmalarını sağlayacak, ülke boyunca geliştikleri ve kullanıcıların beklentisini ve gereksinimlerini karşıladıkları doğayla istikrarlı patikaları sağlayabileceklerdir (URL-5).

3.4 İrlanda Doğa Yürüyüş Yollarının Yönetim Standartları

Düzenli şekilde işaretlenmiş yürüyüş yolları aşağıdaki gibi örneklendirilmiştir.

Şekil 3.6: Tipik doğa yürüyüş yolları (URL-5).

3.4.1 Doğa yürüyüş yollarında dikkat edilmesi gereken noktalar.

3.4.1.1 Yol bilgisi

Bilgilendirme levhası; yol hakkındaki basit bilgilendirme yol girişlerinde,yol boyunca ve yoldaki popüler giriş noktalarında olmalıdır. Bilgilendirmeler şunları içermelidir; Rotanın başlangıç-bitiş noktasını ve “Buradasınız” noktasını açıkça gösteren bir harita olmalıdır. Yolun eğim seviyesi (% si) ve tesviyesi hakkında bilgiler içermelidir. Başlangıç noktasından bitiş noktasına kadar olan uzunluğu, çıkışların uzunluğu ve ortalama bir kullanıcının yolu ne kadar sürede bitirebileceğini bilgilendirmelidir. Yolda kullanılan işaretlerin detayları olmalıdır, yoldaki açık ve kapalı olan kavşakları ve hava değişimine göre olabilecek riskler hakkında bilgilendirmelidir. Kullanıcılar için olan ulaşım postaları kullanıcılara geri dönüş yapmalı ve yolla ilgili durumu rapor etmelidir. Yakınlardaki acil servislerinin ulaşım bilgileri olmalıdır ve yolun köpeklere açık olan yerlerinin bilgilendirmesi yapılmalıdır (URL-5).

Şekil 3.7: Tipik bilgilendirme panosu (URL-5).

Şekil 3.8: Yürüyüş yolu bilgilendirme panosu (URL-5).

NDA ilanı olan “herkes için yapılanma”, yollardaki girişe uygun yerleri ve nerede yolun çift kullanıma açıldığı konusunda bilgilendirme sağlar.

Yol haritası; Kullanıma açık olan yolların haritasının bir kopyası yolun girişine asılmalıdır. Harita şunları göstermelidir; yol rotasının nasıl bulunacağını göstermelidir, yolun başlangıç ve bitiş noktasını göstermelidir, tüm kavşakları ve dönüş noktalarını açıkça göstermelidir, tüm giriş noktalarını, başlangıç ve bitiş noktalarını göstermelidir.

3.4.1.2 Rota

Yol boyunca kullanıma açık olmalı ve yasak bölgelerden (askeri bölgeler vb.) geçmemeli, rota üzerinde çalışmalar olduğu zaman kullanıcıların sağlığı için kullanıma kapalı olmalı, tüm bölümleri toprak sahipleri tarafından geçişine izin verilmeli, eğer rota düzenlenmekte olan sit alanlarından ya da arkeolojik incelemelerin olduğu yerlerden geçiyorsa belirtilmeli, rotanın tüm bölümleri düzgün ve geçilebilir olmalı, el yapımı bariyerler ya da sağlamlaştırılmamış köprüler ve kaldırımlar olmamalı, yürüyüş yolları mümkün oldukça halka açık yollardan uzak tutulmalı, rota asfalttan geçiyorsa, buralarda asfalt olmayan yerel yollardan ve dar yollardan geçebilir. Ulusal ya da bölgesel yollar kullanılamaz. Eğer rota trafiğin fazla olmadığı halka açık yollardan geçiyorsa, halka açık yolların birleştiği yerler gösterilmeli, kullanıcılara potansiyel tehlikeler hakkında bilgilendirme yapılmalı, rota, yürüyüş yapanlar için tehlike arz eden kavşaklardan, uçurumlardan, dağ yamaçlarından, askeri bölgelerden ve tehlikeli yerlerden geçmemeli, rotada elektrikli çitler varsa kullanıcılar uyarılmalı, tüm spesifik tehlike arz eden yerlerde yol parlak bir ışıkla beraber uyarı levhası içermelidir.

3.4.1.3 Yol işaretlenmesi

Rotanın girişi halka açık yolların yakınlarında işaretlenmeli, rota kavşak ya da kullanıcıların dönüşlerde sıkıntı yaşayabileceği yerlerden geçiyorsa işaretleme zorunludur. Yol bölümleri 1 km den daha uzunsa ve kavşaklar yoksa, 500 mt de bir reasürans (mükerrer) işaretlemeler olmalı, sonunda ise 1 km de bir işaretlemeler olmalı, yol işaretlemeleri, çeşit çeşit yol işaretlemelerinin kullanımından dolayı iyi belirlenmeli, örnek işaretlemeler, damgalı işaretlemeler, ok plakeleri yada diskler, işaretlenmiş taşlar yada taş üzerindeki oklar olarak belirlenebilir. Bazı işaretleme dizaynları ve işaretleme standartları rotanın girişinde gösterilebilir. Eğer aynı yerde çoklu geçişli yollar varsa, işaretlemeler diğer yoldaki ya da rotadaki işaretlemelerden

renk ve sayı konusunda farklı olmalı, ulusal yollardaki sarı yürüyen adam işareti, rotaya uygun olmadığını gösterir ve sarı yürüyen adam işareti başka renklerde de olabilir.

Şekil 3.9: Sarı renkli yürüyüş yolu işaretleri (URL-5).

Şekil 3.10: Yürüyüş yolu işaretleri (URL-5).

Şekil 3.11: Yürüyüş yolu işaretleri (URL-5).

Şekil 3.12: Yürüyüş yolu işaretleri (URL-5).

Tüm işaretlemeler gelen kullanıcılar tarafından net bir şekilde gözükmeli, eğer yol iki rota için dizayn edilmişse işaretlemeler iki tarafta net şekilde gözükmelidir. Eğer rota tek yönlüyse, bilgi işaretlemelerine, rota haritasına ve rota hakkındaki diğer kaynaklara dayalı olmalıdır. Tüm yol işaretlemeleri ve levhaları korunmalı, düzgünce ortalanmalı ve temiz tutulmalı, tüm geçici dönüşler, dönüş kısmında açıkça işaretlenmelidir.

3.4.1.4 Yol yüzeyi

Spesifik yol yüzeyi, “Rekreasyonel yollar için tanzim ve tesviye”deki önerilere uymalıdır. Genel olarak, yol yüzeyi sağlam, uzun vadeli ve amaçlara uygun, çökme problemlerine ve sert erezyonlara karşı korunaklı olmalıdır. Normalin altı dayanıklılığa sahip yollar, suya, kullanıma ve ek bölümlere kapalı olmalıdır.

Şekil 3.13: Doğa yürüyüş yolu güzergahı yüzeyi ve işaretleri (URL-5).

3.4.1.5 Engeller ve çöpler

Rota ve yüzey, hiçbir zaman tepede ya da yanlarda bitkiye dayalı olmamalıdır. Yol kenarı bakımında kesim işlemleri genellikle 1 Mayıs - 31 Ağustos tarihleri arasında yapılmalıdır. Rotadaki çöpler takip edilmeli ve çöpler, kırılmış camlar ve yığıntılar temizlenmelidir.

3.4.1.6 Yol malzemeleri

Yürüyüş yollarındaki malzemeler şu şekildedir; bilgilendirme levhaları, oturma yerleri, işaretlemeler, tabelalar, basamaklar, kapılar, köprüler, bataklık köprüleri, kaldırımlar, platolardır. Yol malzemeleri sağlamlığa, güvenliğe ve kullanışa uygun şekilde dizayn edilmeli, inşa edilmeli ve kurulmalıdır.

Şekil 3.14: Tipik stil merdiven (URL-5).

Şekil 3.15: Tipik gözetleme alanı (URL-5).

Şekil 3.16: Tipik ahşap köprü (URL-5).

3.4.1.7 Sigorta

Yürüyüş yolunun işletmesini yapan şirket veya özel mülk sahipleri, rotanın kullanıcılara zarar verebilecek kusurları ve yaralanmaları bildirmelidir.

3.4.1.8 Yol yönetimi

Yol yönetimi şunları içermelidir ;Organizasyon ya da yapılan yollardaki tüm bölümlerden yönetim sorumludur. Yol için yol yönetimi ve 2 şer yıllık yol bakım programları belgelenmelidir. Bununla ilgili planlar aşağıda gösterilmiştir;

a. Yol takibi ; Yolun rutin takibi yılda en az iki kez yapılmalıdır. Rotadaki takip güvenliği, bakım hususlarını ve çevresel, arkeolojik kazılar ya da incelemeleriyle ilgilenmelidir. Yolun incelemesiyle kim sorumluyduysa plan ona açıklanmalıdır.

b. Yol bakımı; Yıllık olarak bakımı yapılmalı ve kimin yaptığı ve nerede yaptığı belirtilmelidir.

c. Yol geliştirmeleri; Nasıl bir geliştirme çalışması yapıldığı, kimin yaptığı ve nerede yaptığı belirtilmelidir.

d. Pazarlama ve reklam; Nerede ve nasıl yapılacağı potansiyel kullanıcılara bildirilmelidir.

e. Fonlama anlaşmaları; Fonlamanın nasıl işleyeceği a.'dan d.'ye kadar gösterilmiştir.

Kullanıcılar için ulaşım postaları ya da telefonlar, kazaların, yol üzerindeki olumsuzlukların bildirilmesini ve kullanıcılara geri dönüşü sağlamalıdır.

3.4.1.9 Servisler

Yol başında arazi araçlarına uygun park yerleri olmalı, araba parklarının sayısı, tipik bir yolun kullanımına göre olması gerekir. Yol yapımcıları yol bakım listesini, uygun servisleri ve yolun kapalı olup olmadığının ve halka açık olup olmadığının bilgisini vermelidir.

4.BULGULAR

Türkiye’de Karayolu Ulaşımına Kapalı Mekanlarda Doğa Yürüyüşü Turizmi Güzergah Standartlarının Belirlenmesi çalışmalarında;

Çalışma alanımız olan Kemalpaşa ilçesi Mahmutdağı Ekoturizm Planlama Alanının mülkiyeti devlet ormanı olup, Karabel Orman İşletme Şefliği sınırları içerisinde kalmaktadır. Orman Genel Müdürlüğü tarafından,Kemalpaşa ilçesi, Karabel Orman İşletme Şefliği amenajman planının yapımında, ormanlar Amenajman Planları Uygulama Yönetmeliğindeki “EKOTURİZM FONKSİYONLU PLANLAMA (EKOTURİZM-FP)” ilkeleri esas alınarak ekoturizm faaliyet alanları olarak planlama yapılmıştır. **Bu çalışma neticesinde yöre insanına, artan ekoturistik taleplere cevap verilerek ilgili devlet ormanında kontrolsüz kaynak kullanımı yerine sürdürülebilir kaynak yönetimi ilkeleri çerçevesinde çözüm tesis edilmiş olacaktır. Kemalpaşa ilçesi Yukarıkızılca köyünden başlıyan ve Mahmutdağı zirvesinde son bulan doğa yürüyüş güzergahlarının geçtiği ve çevresindeki köylerde ekoturizm faaliyetleri sürekli hale gelerek neticesinde köy sakinlerine direkt gelir sağlanmış olacaktır.**

Kalkınma Bakanlığı’nın 10. Kalkınma Planında belirtilen Türkiye’de yeni ve farklı turizm yöntemleri geliştirme amacı kapsamında, ilerleyen sürüçte, bu konuyla ilgili çıkarılacak “Türkiye Ulusal Ekoturizm Standardı” ve “Türkiye Ekoturistik Kaynak Envanteri ve Sürdürülebilir Kullanımı Yönetmeliği”ile birlikte konunun daha büyük bir yatırım programına dönüştürülmesi yatırımcılar için önemli çıktılardan birisi olacaktır. Bu çalışmayla İzmir’de ekoturizm ve doğa sporları özelinde ilklerden birisi gerçekleştirilecektir. Türkiye’de henüz Karayolu Ulaşımına kapalı alanlarda, doğa yürüyüş güzergahı standartları olmadığı için 2007 yılında İrlanda Ulusal Doğa Sporları Konseyinin belirlediği standartlar kendi çalışma alanımıza uyarlanarak yapılmıştır.

Büroda belirlenen nirengi noktaları GPS'e aktarıldı ve güzergahın iskeleti oluşturuldu. Arazi çalışması esnasında GPS ile WGS 1984 Projeksiyon sisteminde büroda ki belirlenen nirengi noktaları çalışmamızda örnek aldığımız İrlanda Ulusal Doğa Yürüyüşü Güzergahı yolun yüzeyi, genişliği ve eğim gurubu standartları doğrultusunda araziye aplike edildi. Fakat Mahmutdağı'ında mevcut orman yolu olduğu için yol genişliği uygulamasında Orman Genel Müdürlüğünün 292 Sayılı Tebliği esas alınmıştır (Şekil 4.2).

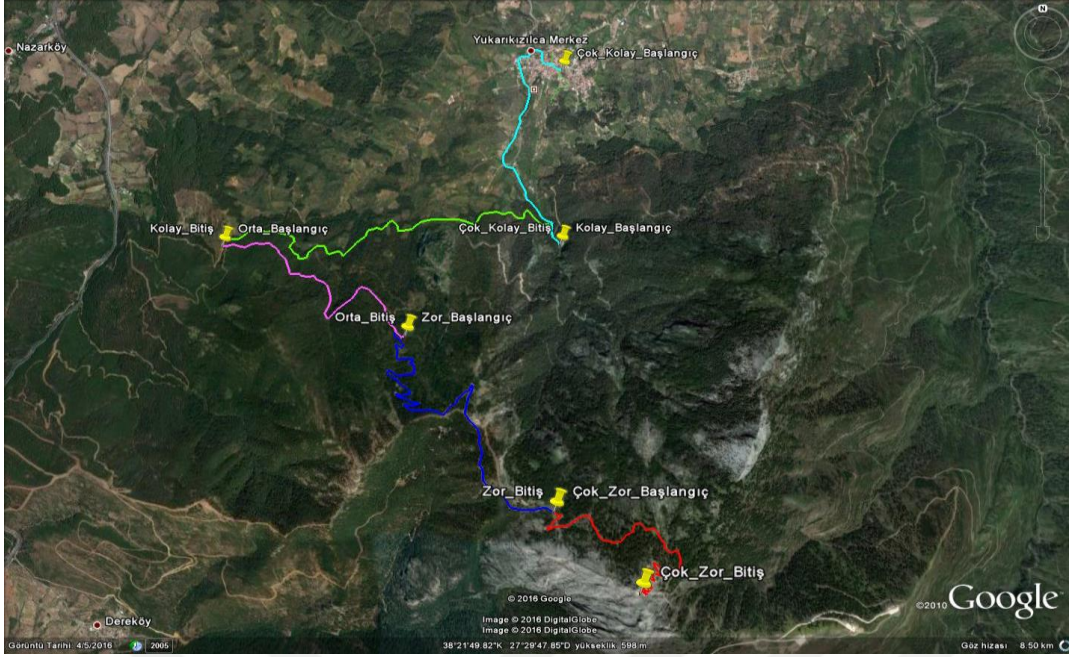

Şekil 4.2: Arazi çalışmasından görüntüler (Foto:M.YILMAZ).

Arazi çalışması sırasında çok kolay, kolay, orta, zor ve çok zor olarak planlanan güzergâhların eğim guruplarında yer yer farklılıklar olduğu görüksede, bu farklılıklar %15-20'lik bir oranla sınırlıdır.

Kemalpaşa İlçesi Yukarıkızılcı köyü meydanından başlayan güzergahımız, doğa yürüyüşüne uygun olacak şekilde mevcut orman idaresi tarafından açılmış yolda planlanmış ve Mahmutdağı zirvesiyle son bulmuştur. Arazi çalışması yürüyerek elde edilmiş GPS iz noktası büroda Google Earth Profosyonel Programı kullanılarak uydu görüntüsü üzerine aplike edilmiştir(Şekil 4.3). Google Earth Profosyonel Programı ile sahada aldığımız eğim bilgileri karşılaştırılmış; Doğa yürüyüşü güzergahları kullanıcıların yaş, profesyonellik, yürüyüş sporundan beklentileri, talepleri ve çalışmamızın dayanağı olan İrlanda Ulusal Doğa Yürüyüşü Güzergahı Standartları temel alınarak; Çok Kolay, Kolay, Orta, Zor ve Çok Zor olarak 5sınıfa ayrılmıştır.

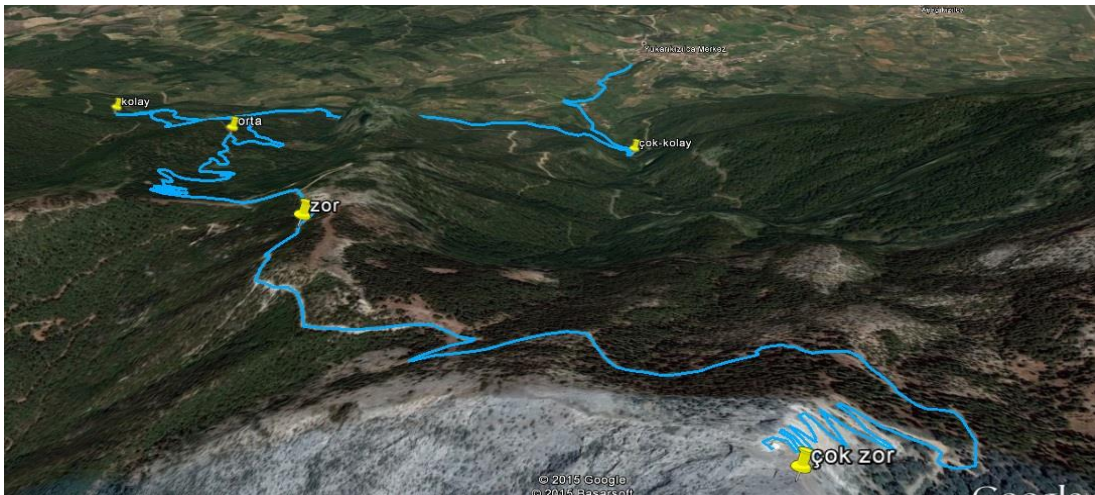

Şekil 4.3: Mahmutdağı Doğa Yürüyüş Güzergahının Tamamının Google Earth Profosyonel Haritası (E.ÇETİNKAYA).

4.2 Karayolu Ulaşımına Kapalı Mahmutdağı Doğa Yürüyüşü Turizmi Güzergahı Zorluk Standartlarının Belirlenmesi

Doğa yürüyüş güzergahları planlanırken karayolu trafiğine kapalı olmalı, şartlar elverdiği ölçüde sporcuların can güvenliği düşünülmeli ve trafiğe açık taraf planlanmamalıdır. Mahmutdağı doğa yürüyüşü turizmi güzergahı uzunluğu 14.746 metredir. Zorluk derecelerine göre beş sınıf olarak planlanmıştır (Şekil 4.4).

Şekil 4.4: Mahmutdağı doğa yürüyüş güzergahının tamamının uydu görüntüsü (E.ÇETİNKAYA).

4.2.1 Mahmutdağı Sınıf 1 Güzergahı (Çok Kolay)

Genel Özellikler: Özellikle kullanıcılara kısıtlı hareketlilik oluşturabilen multi- erişimli patikalardır. Güzergâh uzunluğu 2596 m.,yoğun taşıt trafiğine sahip değil, geliş ve gidiş güzergâhı olmak üzere çift yönlü kullanım için uygun genişlikte, en az yokuş ve eğime sahip, herhangi bir basamak, kasis, bariyer ya da düşme tehlikesi oluşturacak yer yoktur. Katı bir yüzeyi olup, araç park alanı mevcuttur.

Güzergah Ayrıntıları; Doğa yürüyüş güzergâhımızın başlangıç noktası Kemalpaşa ilçesi Yukarıkızılca köyüdür. Ekoturistlerin; alışveriş, restaurant, tamirci, sağlık merkezi vb. ihtiyaçları için son derece uygundur. Yukarıkızılca köyünde 1311 yılında yapılan Halil Ağa Camii, çevredeki ilk Rüştüye mektebi, köy meydanında ki anıt çınar, tarihi Rum evleri, güzergâh üzerinde Tufan Dede Türbesi ekoturistlerin ve ziyaretçilerin ilgisini çekmektedir (Şekil 4.5).Yürüyüş güzergahında, ekoturistler için planladığımız kamp alanları, dinlenme noktaları, fotoğraf çekim noktaları, seyir noktaları, çeşme ve piknik için uygun noktalar ve güzergah boyunca karşılaşılabilecek tarihi değerler ve anıt ağaçların koordinatları liste halinde sunulmuştur (Çizelge 4.1-5). Saha çalışmaları sırasında çekilen fotoğraflar gerçek koordinatları ile google earth programına aktarılmış olup sadece Türkiye’de ki ekoturistlere değil dünyadaki tüm ekoturistlere bu fotoğraflar servis edilmiştir. Ormanlık alanda: fotoğrafçılık, kuş ve yaban hayatı gözleme imkanları mevcuttur.

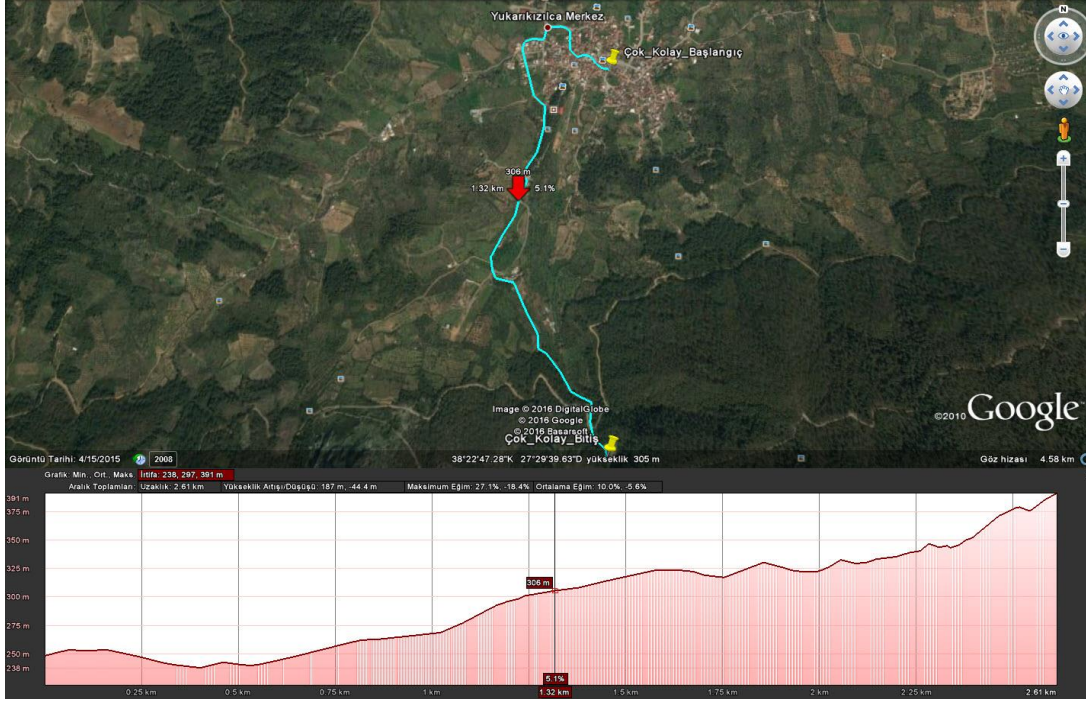

Şekil 4.5: Yukarıkızılca köyünden kültürel ve doğal manzaralar (Foto: M.GENÇ).

Yol Zemin Yüzeyi; Yol yüzeyi kaymaz asfalt, taş parke ve sıkıştırılarak sabitlenmiş bir zemine sahiptir.

Yol Eğimi; İdeal olan eğimin olmamasıdır, ortalama eğimimiz % 5'dir. Güzergah boyunca eğim farklılıkları mevcuttur, ancak tüm güzergahın %15'ini geçmez (Şekil 4.6).

Şekil 4.6: Mahmutdağı çok kolay doğa yürüyüş güzergahı uydu görüntüsü (E.ÇETİNKAYA).

Yol Genişliği; OGM 292 sayılı tebliğde ki normal B-tipi tali orman yolu standardı olan 4 m'dir (OGM.,2008) (Şekil 4.7).

Şekil 4.7: Mahmutdağı Sınıf 1 doğa yürüyüş yolundan fotoğraflar (Foto: M.YILMAZ).

Çizelge 4.1: Mahmutdağı çok kolay doğa yürüyüş güzergahı koordinat tablosu (E.ÇETİNKAYA).

GÜZEGAH ADI	NOKTA ADI	MESAFE (M)	RAKIM	KOORDİNAT		
ÇOK KOLAY	Başlangıç Noktası	0	247	543 617/4248 855	38° 23' 06	27° 29' 55
	Anıt Çınar	0	247	543 617/4248 855	38° 23' 06	27° 29' 55
	Tarihi Halil Ağa Camii	0	247	543 617/4248 855	38° 23' 06	27° 29' 55
	Tarihi Rum Evi	109	245	543 526/4249 024	38° 23' 12	27° 29' 52
	Tufan Dede Türbesi	343	269	543 529/4248 510	38° 22' 55	27° 29' 52
	Orman Manzarası	645	243	543 226/4248 923	38° 23' 08	27° 29' 40
	Yolun Görüntüsü	1.660	334	543 069/4247 949	38° 22' 36	27° 29' 33
	Fotoğraf Çekim no	1.742	335	543 183/4247 840	38° 22' 33	27° 29' 38
	Doğal Bitki	2.080	329	543 339/4247 618	38° 22' 26	27° 29' 44
	Çeşme	2.595	393	543 594/4247 197	38° 22' 12	27° 29' 54
	Piknik Alanı	2.596	396	543 615/4247 191	38° 22' 13	27° 29' 54
	Bitiş Noktası	2.596	397	543 587/4247 209	38° 22' 13	27° 29' 54

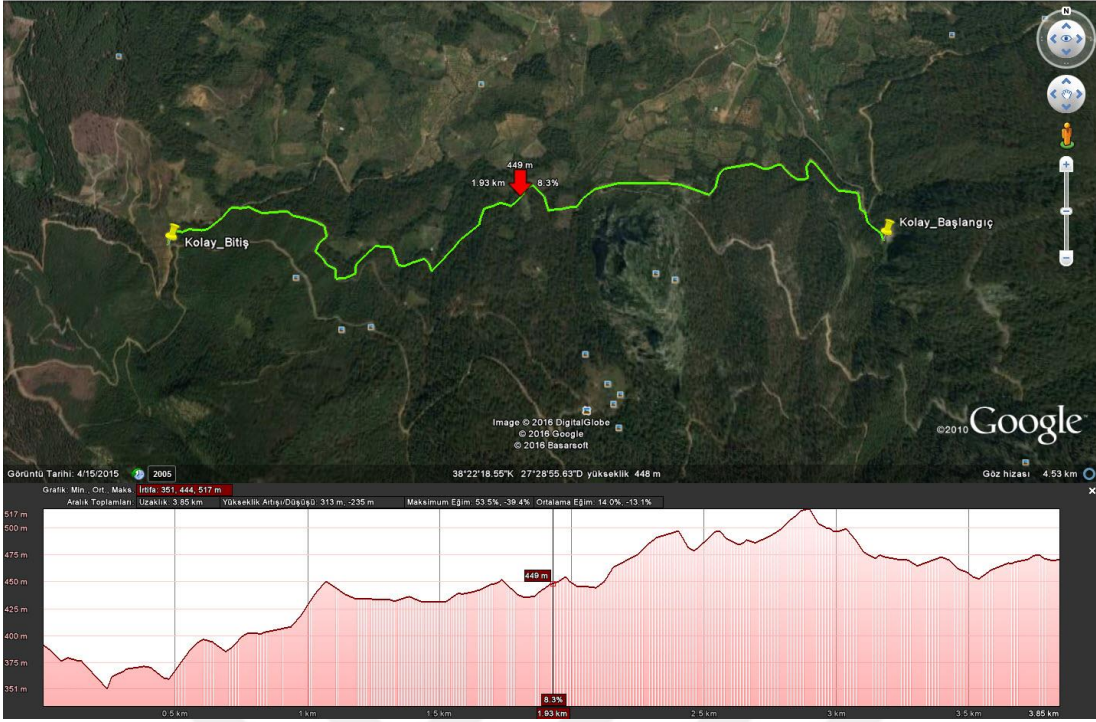
4.2.2 Mahmutdağı Sınıf 2 Güzergahı (Kolay)

Genel Özellikler; Güzergâh uzunluğu 3793 m, başlangıç noktasına uzaklığı 2596 m, şehirlerarası taşıt trafiğine kapalı, çiftyönlü kullanım için uygun genişlikte, makul eğim ve genişlikte, yol yüzeyinde az miktarda gevşek malzeme bulunmakta ve pürüzsüz bir yüzey vardır. Araç park alanı mevcut olup, her yaşta insan tarafından günlük kullanılabilir .

Bölge Uygunluğu; Güzergah boyunca etkin rekreasyon alanları, kamp, piknik, doğa fotoğrafçılığı, yaban hayatı gözleme faaliyetleri için uygun ormanlık alan mevcuttur.

Yol Zemin Yüzeyi; Yol zemin materyalleri gevşek ve sabitlenmemiş olup, güzergâh boyunca beklenmedik küçük taş engebeler ve ağaç kökleri kabul edilebilir engeller mevcuttur.

Yol Eğimi; İstenen ideal eğim % 6'dır. Ortalama eğimimiz % 9' dur. Güzergâh boyunca ani eğim değişimleri mevcuttur. Tüm güzergâhın %20'sini geçmez (Şekil 4.8).

Şekil 4.8: Mahmutdağı kolay doğa yürüyüş güzergahının uydu görüntüsü (E.ÇETİNKAYA).

Yol Genişliği; OGM 292 sayılı tebliğde ki normal B-tipi tali orman yolu standardı olan 4 m’dir (OGM.,2008) (Şekil 4.9).

Şekil 4.9: Mahmutdağı Sınıf 2 doğa yürüyüş yolundan fotoğraflar (Foto: M.YILMAZ).

Çizelge 4.2: Mahmutdağı kolaydoğa yürüyüş güzergahı koordinat tablosu (E.ÇETİNKAYA).

GÜZEGAH ADI	NOKTA ADI	MESAFE (M)	RAKIM	KOORDİNAT		
KOLAY	Başlangıç Noktası	2.596	397	543 587/4247 209	38° 22' 13	27° 29' 54
	Kamp Alanı	2.596	393	543 594/4247 197	38° 22' 12	27° 29' 55
	Orman Manzara	2.597	402	543 615/4247 191	38° 22' 12	27° 29' 56
	Yolun Görüntüsü	5.200	487	541 617/4247 179	38° 22' 12	27° 28' 33
	Doğal Bitki	5.600	460	541 209/4247 338	38° 22' 16	27° 28' 17
	Seyir Noktası	5.600	444	541 202/4247 360	38° 22' 18	27° 28' 16
	Fotoğraf Çekim no	6.013	466	540 823/4247 192	38° 22' 13	27° 28' 00
	Gölet manzarası	6.013	467	540 823/4247 192	38° 22' 13	27° 28' 00
	Bitiş Noktası	6.013	467	540 823/4247 192	38° 22' 13	27° 28' 00

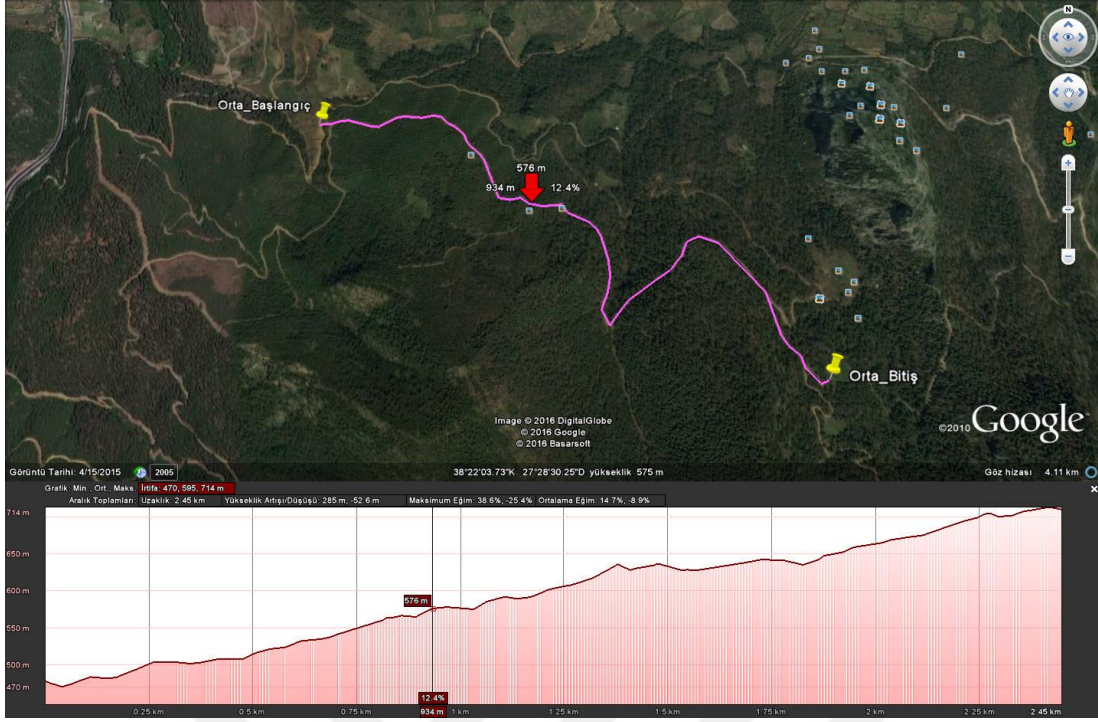
4.2.3- Mahmutdağı Sınıf 3 Güzergahı (Orta)

Genel Özellikler; Güzergâh uzunluğu 2418 m, başlangıç noktasına uzaklığı 6389 m, şehirlerarası taşıt trafiğine kapalı, çift yönlü kullanım için uygun genişte, yüzeyde gevşek malzeme az da olsa mevcut olup, güzergâh boyunca gevşek zemin, engebeler, fırlayan küçük taş ve ağaç kökleri mevcuttur.

Bölge Uygunluğu; Kamp, piknik, fotoğrafçılık, yaban hayatı gözlem imkânları ormanlık alanda uygundur.

Yol Zemin Yüzeyi; Yol zemini az miktarda gevşek, tutarsız ve eğimli olup, küçük taşlar, kayalar, kökler zeminden 100 mm'ye kadar çıkabilir.

Yol Eğimi; İstenen ideal eğim % 10'dur. Ortalama eğimimiz % 12'dir. Eğim değişimleri mevcut olup güzergahın %15'i kadardır (Şekil 4.10).

Şekil 4.10: Mahmutdağı orta doğa yürüyüş güzergahı uydu görüntüsü (E.ÇETİNKAYA).

Yol Genişliği; OGM 292 sayılı tebliğde ki normal B-tipi tali orman yolu standardı olan 4 m' dir (OGM.,2008) (Şekil 4.11).

Şekil 4.11: Mahmutdağı Sınıf 3 doğa yürüyüş yolundan fotoğraflar (Foto: M.YILMAZ).

Çizelge 4.3: Mahmutdağı orta doğa yürüyüş güzergahı koordinat tablosu (E.ÇETİNKAYA).

GÜZEGAH ADI	NOKTA ADI	MESAFE (M)	RAKIM	KOORDİNAT		
ORTA	Başlangıç Noktası	6.013	467	540 823/4247 192	38° 22' 13	27° 28' 00
	Doğal Bitki	6.575	536	541 339/4247 067	38° 22' 09	27° 28' 22
	Fotoğraf Çekim no	6.575	530	541 365/4247 076	38° 22' 09	27° 28' 23
	Seyir Noktası	6.611	574	541 533/4246 904	38° 22' 03	27° 28' 29
	Doğal Bitki	6.611	559	541 516/4246 938	38° 22' 04	27° 28' 29
	Yolun Görüntüsü	6.720	576	541 633/4246 899	38° 22' 05	27° 28' 34
	Ağaçlandırma Sahası	6.720	576	541 633/4246 899	38° 22' 05	27° 28' 34
	Orman Manzarası	7.218	632	541 843/4246 604	38° 21' 54	27° 28' 42
	Piknik Alanı	8.084	710	542 422/4246 397	38° 21' 47	27° 29' 07
	Kamp Alanı	8.084	710	542 395/4246 405	38° 21' 47	27° 29' 05
	Bitiş Noktası	8.084	710	542 395/4246 405	38° 21' 47	27° 29' 05

4.2.4- Mahmutdağı Sınıf 4 Güzergahı (Zor)

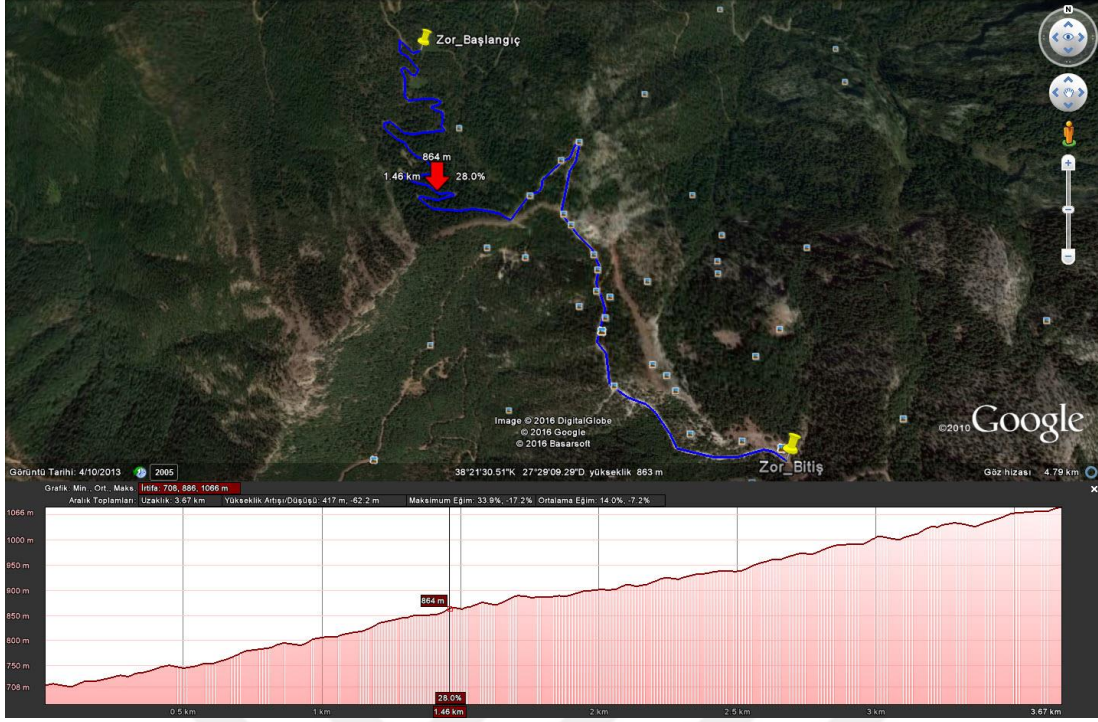
Genel Özellikler; Güzergâh uzunluğu 3346 m, başlangıç noktasına uzaklığı 8807 m, şehirlerarası taşıt trafiğine kapalı, çift yönlü kullanım için uygun genişlikte, az da olsa 180 dereceye kadar çıkabilen zorlu virajlar ve düzensiz dik eğimli yerler mevcut olup, güzergâh boyunca gevşek malzemeli, kısmen engebeli zemin, fırlayan taşlar ve ağaç kökleri mevcuttur.

Bölge Uygunluğu; Yayla ve zirveler kamp, piknik, fotoğrafçılık, yaban hayatı gözlem imkânları ormanlık alanda uygundur.

Yol Zemin Yüzeyi; Yol zemini yer yer gevşek malzemeli, tutarsız ve eğimli ve küçük taşlar, kayalar, kökler zeminden 100 mm'ye kadar çıkabilir.

Yol Eğimi; İstenen ideal eğim % 10'dur. Ortalama eğimimiz % 16' dır. Eğim değişimleri mevcut olup güzergahın %15'i kadardır (Şekil 4.12).

Şekil 4.12: Mahmutdağı zor doğa yürüyüş güzergahı uydu görüntüsü (E.ÇETİNKAYA).

Yol Genişliği; OGM 292 sayılı tebliğde ki normal B-tipi tali orman yolu standardı olan 4 m' dir (OGM.,2008) (Şekil 4.13).

Şekil 4.13: Mahmutdağı Sınıf 4 doğa yürüyüş yolu fotoğrafı (Foto: M.YILMAZ).

Çizelge 4.4: Mahmutdağı zor doğa yürüyüş güzergahı koordinat tablosu (E.ÇETİNKAYA).

GÜZEGAH ADI	NOKTA ADI	MESAFE (M)	RAKIM	KOORDİNAT		
ZOR	Başlangıç Noktası	8.084	710	542 395/4246 405	38° 21' 47	27° 29' 05
	Dinlenme Alanı	8.480	740	542 372/4246 260	38° 21' 42	27° 29' 04
	Çeşme	8.480	740	542 372/4246 261	38° 21' 43	27° 29' 05
	Doğal Bitki	10.725	932	542 948/4245 984	38° 21' 33	27° 29' 27
	Fotoğraf Çekim no	10.725	932	542 948/4245 984	38° 21' 33	27° 29' 27
	Yolun Görüntüsü	12.035	1068	543 551/4245 121	38° 21' 41	27° 29' 47
	Bitiş Noktası	12.035	1068	543 527/4245 125	38° 21' 05	27° 29' 51

4.2.5- Mahmutdağı Sınıf 5 Güzergahı (Çok Zor)

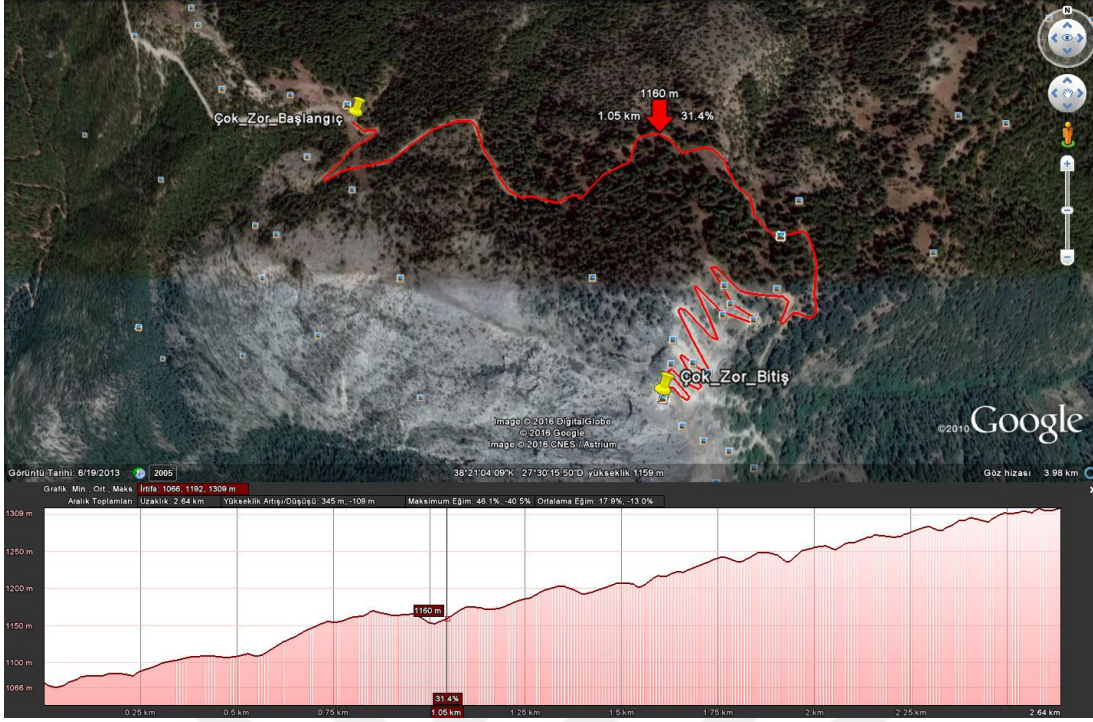
Genel Özellikler; Güzergâh uzunluğu 2593 m, başlangıç noktasına uzaklığı 12153 m., şehirlerarası taşıt trafiğine kapalı, tek yönlü kullanım için uygun genişlikte, çok miktarda 180 dereceye kadar çıkabilen keskin zorlu virajlar mevcuttur. Zemin yüzeyi sert ve keskin taşlı olup, düzensiz eğim ve sarp yerler, güzergâh boyunca güvensiz zemin, engebeli, fırlayan taşlar, taş ve keskin kademeler mevcuttur.

Bölge Uygunluğu; Yayla ve zirveler kamp, fotoğrafçılık, yaban hayatı gözlem imkânları ormanlık alanda uygundur.

Yol Zemin Yüzeyi; Yol zemini sert , tutarsız ve eğimlidir. Büyük ve keskin taşlar, kayalar zeminden 100 mm'ye kadar çıkabilir.

Yol Eğimi; İstenilen eğim sınırı yoktur.Ortalama eğimimiz % 30 'dur. Eğim değişimleri mevcut olup güzergahın yaklaşık %15'i kadardır (Şekil 4.14).

Şekil 4.14: Mahmutdağı çok zor doğa yürüyüş güzergahı uydu görüntüsü (E.ÇETİNKAYA).

Yol Genişliği; OGM 292 sayılı tebliğde ki ekstrem B-tipi tali orman yolu standardı olan 3 m’dir (OGM.,2008) (Şekil 4.15).

Şekil 4.15: Mahmutdağı Sınıf 5 doğa yürüyüş yolundan fotoğraflar (Foto: M.YILMAZ).

Çizelge 4.5: Mahmutdağı çok zordoğa yürüyüş güzergahı koordinat tablosu (E.ÇETİNKAYA).

GÜZEGAH ADI	NOKTA ADI	MESAFE (M)	RAKIM	KOORDİNAT		
ÇOK ZOR	Başlangıç Noktası	12.035	1068	543 551/4245 121	38° 21' 41	27° 29' 47
	Dinlenme Alanı	12.035	1068	543 551/4245 121	38° 21' 41	27° 29' 47
	Doğal Bitki	12.701	1151	543 845/4244 981	38° 21' 00	27° 30' 04
	Manzara Seyir Yeri	12.956	1164	544 066/4245 051	38° 21' 03	27° 30' 13
	Orman Manzarası	12.987	1146	544 080/4245 078	38° 21' 03	27° 30' 14
	Anıt Kestane	13.273	1200	544 265/4244 927	38° 20' 58	27° 30' 21
	Doğal Bitki	13.974	1263	544 158/4244 798	38° 20' 54	27° 30' 17
	Yol Görüntüsü	14.506	1300	544 125/4244 671	38° 20' 50	27° 30' 16
	Fotoğrafçılık	14.746	1308	544 071/4244 657	38° 20' 50	27° 30' 13
	Manzara Seyir Yeri	14.746	1308	544 071/4244 657	38° 20' 50	27° 30' 13
	Mahmut Dağ Kule	14.746	1308	544 071/4244 657	38° 20' 50	27° 30' 13
	Bitiş Noktası	14.746	1308	544 071/4244 657	38° 20' 50	27° 30' 13

4.3 Karayolu Ulaşımına Kapalı Mahmutdağı Doğa Yürüyüşü Turizmi Güzergahı Yönetim Standartlarının Belirlenmesi

Kemalpaşa İlçesi, Yukarıkızılca köyü-Mahmutdağı zirve güzergahı dağcılık, doğa yürüyüşü spor kulüpleri tarafından bilinen ve aktif olarak kullanılan güzergahlardan birisidir. Mahmutdağı ormanlarının ekoturizmin sadece doğa yürüyüşü için değil diğer, foto safari, oryantring, fauna ve flora gözlemciliği, atlı doğa yürüyüşü, hava sporları ve köydeki tarım arazilerinde tarım ve çiftlik turizmi alanlarında da faaliyet gösterebilmesi için Ulusal ve Uluslararası doğa turizmi standartlarına uygun iyileştirilmesi ve geliştirilmesi gerekmektedir. Doğa severlerin, sporcuların, her yaşta insanların, sağlık için spor felsefesini benimseyen insanların faydalanmasına sunmak için yönetim standardı getirmek ihtiyacı doğmuştur (Şekil 4.16).

Şekil 4.16: Mahmutdağı doğa yürüyüş güzergahı fotoğrafı (E.ÇETİNKAYA).

Çalışmamızda, Ülkemizde henüz ekoturizm ve doğa sporları alanlarının yönetim standartları olmadığından, İrlanda Spor Konseyi çatısı altında faaliyet

gösteren Ulusal Ofis (NTO) standartları ile Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü projesi olan, Kemalpaşa Nazarköy Doğa Yürüyüş Parkuru Planlama projesi kriterlerinden faydalanılmıştır.

Şekil 4.17: Mahmutdağı doğa yürüyüş güzergahı manzara fotoğrafları(Foto: M.GENÇ).

Doğa yürüyüşü sporu yönetim standartlarının ulusal bazda belirlenmesi, bu güzergahların sürdürülebilir yönetilmesi sonucunu doğurur. Doğa yürüyüşü sporunun derecelendirilmesi ve sınıflandırılmasıyla, her yaştan ve tecrübeden sporcuya ve doğa severlere sağlıklı ve güvenli bir fırsat sunulmuş olacaktır. Yönetim standartlarının belirlenmesiyle, ekoturistin kaybolma tehlikesi olmadan etkinliğini güvenle yapmasına imkan sağlanmış olacaktır.

4.3.1 Karayolu ulaşımına kapalı Mahmutdağı doğa yürüyüşü turizmi güzergahı yol haritasının yapılması

Kemalpaşa İlçesi, Yukarıkızılca köyünden başlayarak Mahmutdağı zirvesinde son bulan doğa yürüyüş güzergahı, Karabel Orman İşletme Şefliği amenajman planı üzerinde büroda lisanslı ArcGIS programı kullanılarak güzergah boyunca; Rota başlangıç ve rota bitiş noktaları, tarihi cami, rum evi, türbe, alışveriş, restoran, köy kahvesi, ormanlık alan, mevcut endemik bitkiler, anıt ağaçlar, manzara seyir

noktaları, çeşme, kamp yerlerinin genel geçer sembolleri haritalandırılmıştır (Şekil 4.18).

	Rota Başlangıç		Manzara Seyir Yeri
	Rota Bitiş		Restorant
	Köy Kahvesi		Bisiklet Sporuna Uygun
	Alışveriş		Yürüyüş Sporuna Uygun
	Orman		Dağ Bisikletine Uygun
	Doğal Bitki		Doğal Güzellik
			Kamp Yeri

Şekil 4.18: Mahmutdağı doğa yürüyüşü turizmi güzergahları harita özel işaretleri (OGM).

Zorluk derecesine göre; Çok Kolay, Kolay, Orta, Zor ve Çok Zor olarak ayrılan doğa yürüyüş güzergahları aşağıdaki gibi haritalandırılmıştır. Bu haritalar gerekirse ileride güzergahın tanıtımı için hazırlanacak web sitesinde internet ortamında ulaşılabilir formattadır (Şekil 4.19,20,21,22).

KEMALPAŞA-MAHMUTDAĞI EKOTURİZM BÖLGESİNDE
DOĞA YÜRÜYÜŞÜ GÜZARGAHI (ZORLUK DERESESİ KOLAY)
HARİTASI

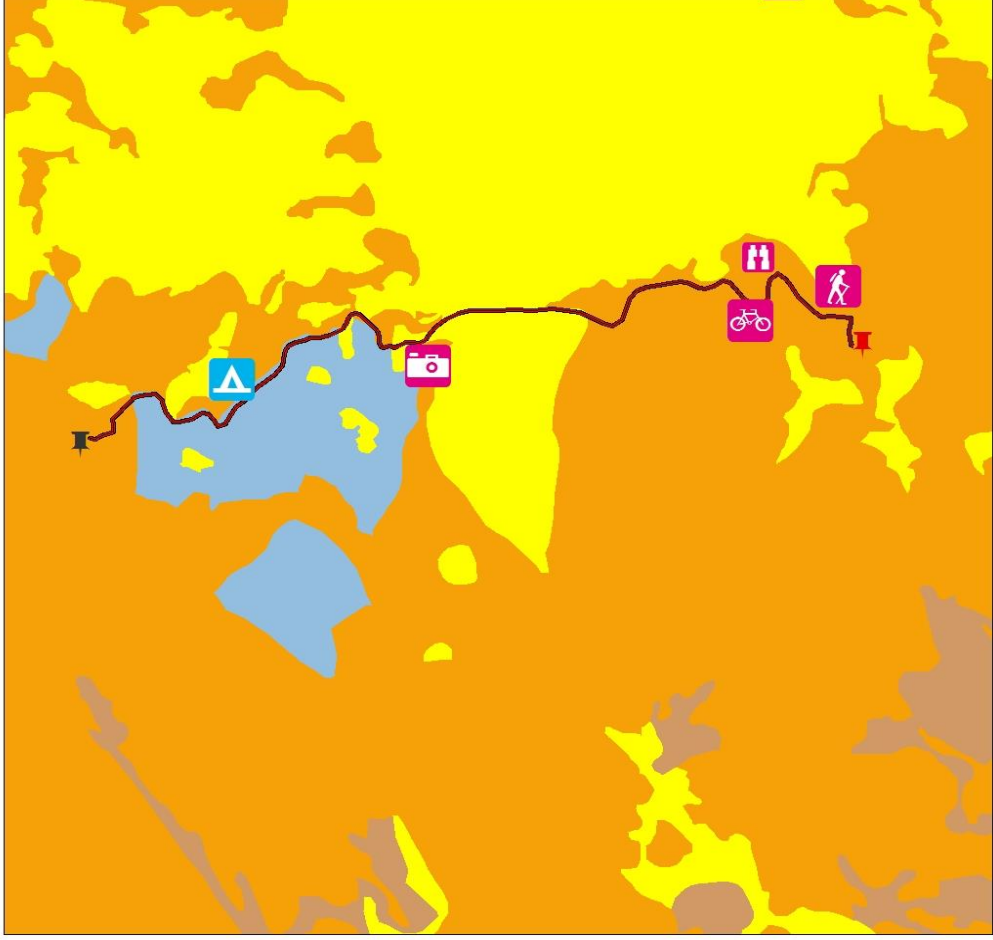

	Rota Başlangıç		Manzara Seyir Yeri
	Rota Bitiş		Restorant
	Köy Kahvesi		Bisiklet Sporuna Uygun
	Alışveriş		Yürüyüş Sporuna Uygun
	Orman		Dağ Bisikletine Uygun
	Doğal Bitki		Doğal Güzellik
			Kamp Yeri

Şekil 4.19:Mahmutdağı doğa yürüyüş güzergahı haritası (ÇOK KOLAY)(E.ÇETİNKAYA).

KEMALPAŞA-MAHMUTDAĞI EKOTURİZM BÖLGESİNDE
DOĞA YÜRÜYÜŞÜ GÜZARGAHI (ZORLUK DERECEİ KOLAY)
HARİTASI

	Rota Başlangıç		Manzara Seyir Yeri
	Rota Bitiş		Restorant
	Köy Kahvesi		Bisiklet Sporuna Uygun
	Alışveriş		Yürüyüş Sporuna Uygun
	Orman		Dağ Bisikletine Uygun
	Doğal Bitki		Doğal Güzellik
			Kamp Yeri

Şekil 4.20:Mahmutdağı doğa yürüyüş güzergahı haritası (KOLAY)(E.ÇETİNKAYA).

KEMALPAŞA-MAHMUTDAĞI EKOTURİZM BÖLGESİNDE
DOĞA YÜRÜYÜŞÜ GÜZARGAHI (ZORLUK DERECESİ ORTA)
HARİTASI

	Rota Başlangıç		Manzara Seyir Yeri
	Rota Bitiş		Restorant
	Köy Kahvesi		Bisiklet Sporuna Uygun
	Alışveriş		Yürüyüş Sporuna Uygun
	Orman		Dağ Bisikletine Uygun
	Doğal Bitki		Doğal Güzellik
			Kamp Yeri

Şekil 4.21:Mahmutdağı doğa yürüyüş güzergahı haritası (ORTA) (E.ÇETİNKAYA).

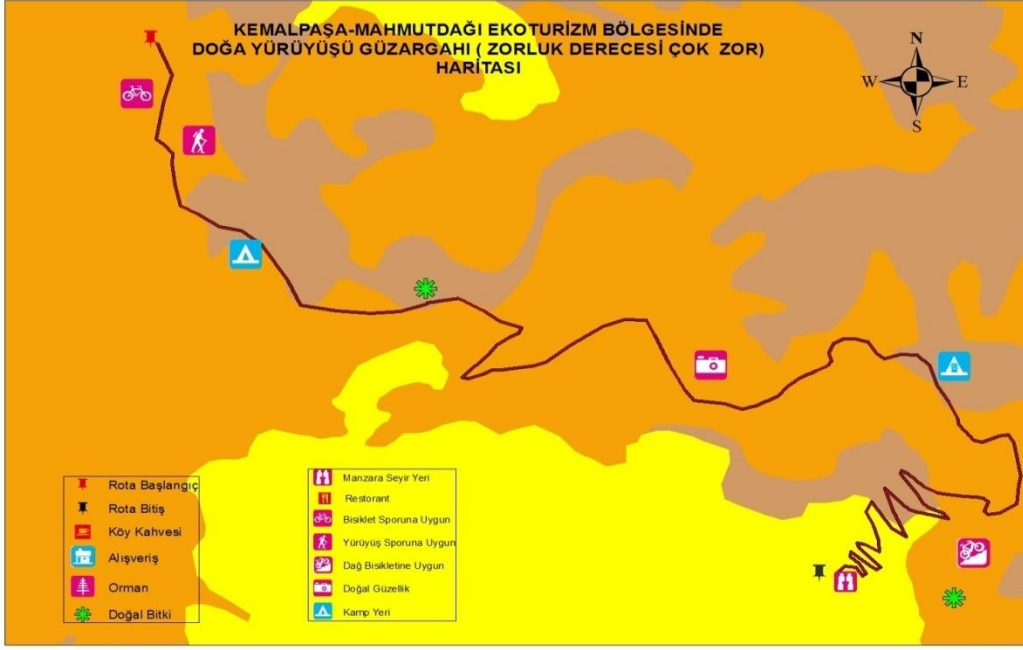

KEMALPAŞA-MAHMUTDAĞI EKOTURİZM BÖLGESİNDE
DOĞA YÜRÜYÜŞÜ GÜZARGAHI (ZORLUK DERECESİ ZOR)
HARİTASI

	Rota Başlangıç		Manzara Seyir Yeri
	Rota Bitiş		Restorant
	Köy Kahvesi		Bisiklet Sporuna Uygun
	Alışveriş		Yürüyüş Sporuna Uygun
	Orman		Dağ Bisikletine Uygun
	Doğal Bitki		Doğal Güzellik
			Kamp Yeri

Şekil 4.22:Mahmutdağı doğa yürüyüş güzergahı haritası (ZOR) (E.ÇETİNKAYA).

Şekil 4.23:Mahmutdağı doğa yürüyüş güzergahı haritası (ÇOK ZOR)(E.ÇETİNKAYA).

4.3.2 Karayolu ulaşımına kapalı Mahmutdağı doğa yürüyüşü turizmi güzergahı yol boyu akıllı işaretlendirme yapılması

Doğa yürüyüşü sporcularının güzergah hakkında bilgi sahibi olmaları için; rota başlangıç noktası levhasıyla beraber, güzergah hakkında net bilgilerin olduğu levhalar konmalıdır (Şekil 4.24). Güzergahlar boyunca doğal yapının korunması için, ahşap işaretlerin yanı sıra önemli dönüşler ve ana yön levhaları dışındaki işaretlemeler, kayalara yağlı boya ile yapılmalıdır (Binboğa, 2012)(Şekil 4.25).

Şekil 4.24: Tipik bilgilendirme panosu (URL-5).

Şekil 4.25: Mahmutdağı doğa yürüyüşü parkuru levhası (Foto: Binboğa, 2012).

Yolun kilometre bilgilendirmesinin olması gerekmektedir. Sporcu güzergahın kaçınıcı kilometresinde olduğunu bilmelidir (Şekil 4.26).

Şekil 4.26: Mahmutdağı parkur kilometre levhası (Foto: Binboğa, 2012).

Güzergah boyunca doğa sporcuları için belirlenecek noktalarda doğaya uyumlu dinlenme noktaları oluşturulmalıdır (Şekil 4.27).

Şekil 4.27: Mahmutdağı dinlenme alanı levhası (Foto:Binboğa, 2012).

Su ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla, güzergah boyunca doğal yapıya uyumlu ahşap çeşmeler tesis edilmelidir (Şekil 4.28).

Şekil 4.28: Mahmutdağı güzergah boyu çeşme tesisi (Foto:Binboğa, 2012).

Doğa yürüyüşü güzergahında, manzara seyir noktaları tespit edilmeli, bu noktalar sporcuların dinlenirken manzarayı izlemeye ve fotoğraf çekmesine imkan verir vaziyette olmalıdır (Şekil 4.29).

Şekil 4.29: Mahmutdağı güzergahı boyu seyir mekanları (Foto: Binboğa, 2012).

Planlanan doğa yürüyüş güzergahı Kemalpaşa İlçesinin İklim şartlarının uygunluğundan dolayı yılın en az 8 ayı kullanıma uygundur. Yağmurlu havaları da gözönüne alarak, sporcuların yoğun yağışlar sırasında sığınabilecekleri yağmur barınakları tesis edilmelidir (Şekil 4.30).

Şekil 4.30: Mahmutdağı güzergahı boyu yağmur barınağı mekanları (Foto: Binboğa, 2012).

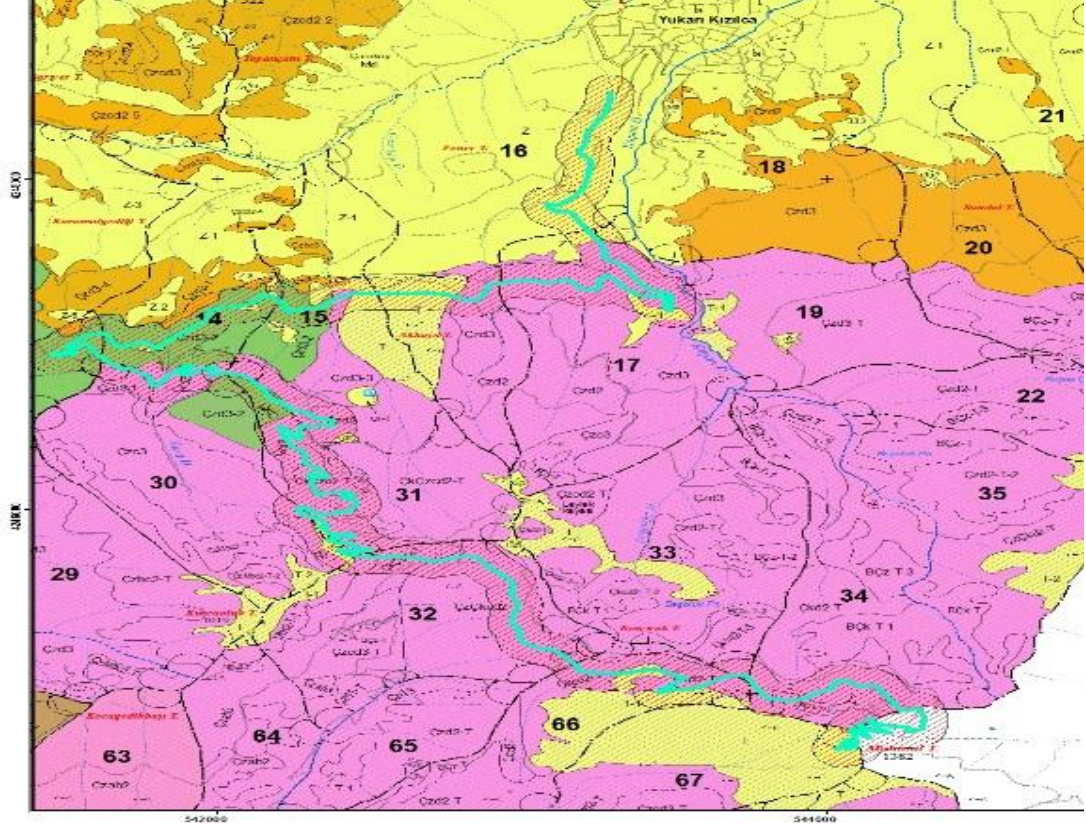
Sporcular işaretlemeleri güzergahta net görebilmelidir. Bizim güzergahımız hem doğa yürüyüşüne, hem de doğa bisikletine uygundur. Bu ortak kullanım sporcuya hatırlatılmalıdır (Şekil 4.31).

Şekil 4.31: Mahmutdağı güzergah boyu ortak kullanım levhaları (URL-5).

Güzergah boyunca sağlı sollu olarak çöp toplama alanları yapılmalı, yangına sebebiyet vermemek için yaban bitki oluşumunun önüne geçilmelidir. Güzergah boyunca sağlı sollu 10’ar metrelik “merak alanı” şerit şeklinde belirlenmelidir. Hazırlanacak bir el kitapçığı yada bir el broşüründe; Şeritte yer alabilecek endemik türler, anıtsal ve/veya özellikli ot,çalı, ağaççık ve ağaçların bulunduğu yerlere ait konumsal ve fizyografik bilgilerin, türlere ait sistematik ve morfolojik özellikleri içermeli ve hazırlanan bu dökümanlar, sporculara parkur başlangıcında sunulmalıdır (GENÇ,2015) (Şekil 4.32).

Şekil 4.32: Mahmutdağı güzergah boyunca sağlı-sollu 10'ar metrelik "merak alanı" (E.ÇETİNKAYA).

Güzergahı boyunca kaldırım yada köprüler tesis edilmesi gerekirse doğaya uyumlu, kaymaya karşı korunaklı malzemeden yapılmalıdır (Şekil 4.33).

Şekil 4.33: Güzergah kaldırım ve köprüleri (URL-5).

Sporculara yürüyüşe başlamadan önce mutlaka alacakları güvenlik tedbirleri işaret levhaları ile anlatılmalıdır (Şekil 4.34).

Şekil 4.34: Sporcular kişisel güvenlik tedbirlerini almalıdır (URL-5).

5.TARTIŞMA VE SONUÇ

Dünyadaki, ekonomik, siyasal, teknolojik gelişmelerle, insanlardaki kültürel değişim ve çevreye olan bilincin artması, turizmde yenilik ve çeşitlilik arayışının hakim olması neticesinde, turistlerde giderek lüks turizm hareketlerine katılımın azalmasına ve alışılmış deniz, kum, güneş üçlüsü olan kıyı turizminden uzak doğa ile iç içe abartılı olmayan tesislerde, bozulmamış ve temiz bir çevrede aktif bir tatil anlayışı hakim olmaya başlamıştır. Dolayısıyla hem turist profilindeki, hem de tüketim kalıplarındaki değişiklikler duyarlı kitle turizmi ihtiyacı yanında, alternatif turizm, ekoturizm, doğa turizmi, bilinçli turizm gibi doğayı değiştirmeden ve bozmadan, kaynakları tüketmeden kullanan yeni turizm türlerine doğru yöneliş başlamıştır.

Ekoturizmin ekonomik gelişme potansiyeline sahip alanlarda artan bir öneme sahip olması ile ekoturizmin iyi planlanıp, geliştirildiği ve idame edildiği taktirde doğal çevrenin korunması için güçlü bir rol oynamıştır. Dünyada ekoturizmin en yoğun olduğu alanlar korunan alanlardır.

Türkiye’de ekoturizm faaliyetleri dünyanın diğer ülkelerinde olduğu gibi “ korunan alanlar”da gelişme göstermektedir. Türkiye’de milli parklar, tabiat parkları, tabiatı koruma alanları ve tabiat anıtları olmak üzere toplam olarak 386 adet korunan alan mevcuttur (DKMPG, 2015). Korunan alanlar, Orman ve Su İşleri Bakanlığına bağlı, Orman Genel Müdürlüğü ve Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüklerinin kontrolü altında olup bu alanlar ekoturizm amaçlı kurumların mevzuatları çerçevesinde kontrollü bir şekilde ekoturistlerin faydalanmasına sunulmaktadır.

Çalışma alanımız olan Mahmutdağı mevkiî Kemalpaşa İlçesi hudutları içerisinde olup, aynı zamanda Kemalpaşa ilçesi İzmir İli’nin ekoturizmde doğa yürüyüşü için 1. Derece önemli birilçesidir (Batur vd.,2013).

Orman ve Su İşleri Bakanlığı, Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü, IV. Bölge Müdürlüğü, İzmir Şube Müdürlüğü tarafından “İzmir Doğa Turizmi Master Planı-2012” yapılmıştır. Master planla İzmir İlindeki doğa turizmi

kapasitesinin arttırılarak, doğa turizminde rekabet edilebilirliğinin arttırılması hedeflenmiştir. Çalışma alanımız olan Kemalpaşa İlçesi bu master plan matrisinde de doğa yürüyüş turizmine uygun sahalardan gösterilmiştir.

İzmir İli Ege Turizm Derneği, Dokuz Eylül niversitesi ve Ege niversitesi'nin ortak çalışmasıyla, İzmir İli'ne bağlı 28 ilçenin Ekoturizm Güzergâhları tespit projesi yapılması neticesinde yaklaşık 180 güzergâh belirlenmiş ve proje çıktısı olarakta "İzmir Ekoturizm Güzergâhları" kitabı basılmıştır. Tespit edilen güzergâhlar doğa sporları kulüplerinin günübirlik doğa yürüyüşüne konu edilmiştir (Ege Turizm Derneği, 2009). Çalışma alanımız belirlenen bu güzergâhların içerisinde bulunmaktadır.

Ekoturizm faaliyetlerinin çoğu devlet ormanlarında icra edildiğinden ve ormanların insanlara sunduğu sosyal ve kültürel hizmetleri (rekreasyon, kent ormanları, ekoturizm, doğa yürüyüşü, avcılık, sportif balıkçılık vb.) ile ilgili talep ve beklentiler ile bu hizmetlerin yerel ve ülke ekonomisine potansiyel katkıları göz önüne alan Orman Genel Müdürlüğü (OGM) ekolojik özellikler bakımından devlet ormanlarından sosyal, kültürel ve ekonomik değerlendirmeler neticesinde uygun olan alanların, "EKOTURİZM FONKSİYONLU PLANLAMA (EKOTURİZM-FP)" ilkelerinde bağlı kalarak ormanlarda fonksiyonel planlama çalışmalarını yapmaktadır .

Türkiye'de Devlet Ormanlarının, sürdürülebilirlik, planlama ve faydalanmasında söz sahibi olan Orman Genel Müdürlüğü, Ekoturizmin lkemiz için önemini fark etmiş, 29.06.2011 tarihli ve 645 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile, Merkezde Odun Dışı rn ve Hizmetler Daire Başkanlığı ve Taşrada Orman Bölge Müdürlükleri bünyesinde Odun Dışı rn ve Hizmetler Şube Müdürlüklerini kurmuştur.

Daire Başkanlığı bünyesinde hizmet veren Ekoturizm Şube Müdürlüğünün görevleri;

a) Orman alanlarında ekoturizm için uygun alanları belirlemek, bu alanlarda yapılacak faaliyetlere ilişkin öneri ve tekliflerde bulunmak, uygun olanları desteklemek,

b) Ekoturizm çalışmaları ile ilgili ilke, prensip ve uygulama esaslarını belirlemektir.

Mahmutdağı ekoturizm bölgesinin çalışmamız sırasında ekoturistler, doğa severler ve doğa spor kulüpleri tarafından keşfedildiğini, doğa yürüyüşü yapan sporcuların planlanan güzergahı kullanmakta oldukları görüldü.

Çalışma alanımız olan Kemalpaşa ilçesi Mahmutdağı doğa yürüyüş güzergahımızla ilgili;

Güzergahın çoğunluğu devlet ormanından geçmektedir,

Orman Genel Müdürlüğü tarafından sosyal, kültürel ve ekonomik değerlendirmeler neticesinde ekoturizm fonksiyonlu planlaması yapılmış olup, 2011 yılında ormanlardaki ekoturizm taleplerine cevap verebilmek amacıyla, Merkezde Odun Dışı Ürün ve Hizmetler Daire Başkanlığı bünyesinde Ekoturizm Şube Müdürlüğü kurulmuştur,

Milli Parklar Genel Müdürlüğü, İzmir Şube Müdürlüğü tarafından Mahmutdağının da içinde olduğu “İzmir Doğa Turizmi Master Planı-2012” yapılmıştır,

Ege Turizm Derneği ve üniversiteler tarafından yapılan İzmir Ekoturizm Güzergâhları çalışması neticesinde tesbit edilen yaklaşık 180 doğa yürüyüş güzergâhının içinde olan Kemalpaşa ilçesi İzmir İli'nin ekoturizmde doğa yürüyüşü için 1. Derece önemli birilçesidir. Planlanan güzergahdoğa yürüyüşçüleri tarafından aktif kullanılmaktadır.Çalışmamız sırasında Mahmutdağı flora ve fauna zenginliği ile ilgili, İzmir İli geneli ve Mahmutdağı özelinde araştırmacılara kaynak olacak “İzmir İli Flora ve Fauna Atlasının” olmadığını gördük.

Yukarda izah edildiği gibi çalışma alanımızda ilgili resmi kurumlar ve dernekler tarafından ekoturizmde doğa yürüyüşüyle ilgili altlıklar oluşturulmasına rağmen; ilgili kurumlar arasında ekoturizmin kısaca sürdürülebilir, çevreyi koruyan ve yerel halkın refahını gözetten ve doğal alanlara karşı yapılan seyahatler tanımı gereği ekoturizm bölgesinde ekoturistlerin talep ve beklentileri doğrultusunda; yapılacak olan projesinden, altyapısının yapımından, işletilmesinden, doğanın korunmasından, sürdürülebilirliğine kadar tüm aşamalarda görev dağılımı yapılarak

çalışmanın olmadığı, şundaki ekoturizm faaliyet alanının standardının olmadığı, yörenin ekoturizm açısından yeterli tanıtımının olmadığı, yöre halkına iş sağlama ve ekonomik olarak yeterli katkı sağlamadığı ve doğayı korumada yeterli dikkatin yapılmadığı anlaşılmıştır.

Kurumlar ve STK'nın her birinin münferit hareket ettikleri anlaşılmaktadır. Ekoturizmin planlı olarak geliştirilmesi için, öncelikle amaç ve bu amaçlara giden hedefler belirlenmeli ve hedeflere ulaşmak için projeler yapılmalıdır. Birbirini tamamlayan projelerde ortak hareket edilerek sonuçlandırılması ile, ekoturizm sektörü üst seviyelere taşınabilir.

Ekoturistler heryaş aralığından olabilmektedir. Mahmutdağı'nda ekoturistler tarafından halihazırda kullanılan güzergahların belirlenmiş ve tescil edilmiş sınıflandırması söz konusu değildir. Her tecrübe grubundan, sporcunun nihai yararlanıcı olma potansiyeli düşünülürse, İrlanda Ulusal Doğa Yürüyüş Yolu Standartlarından faydalanılarak yapılan, Mahmutdağı doğa yürüyüş yolu güzergahı sınıflandırma ve derecelendirme çalışması, Ülkemizin Doğa Yürüyüş Sporları Ulusal Standartının belirlenmesi için ilk çalışmalardan olacaktır. Mahmutdağı ekoturizm alanı çalışma sonucunda sunulan planlama verileri ışığında ekoturizm bölgesi olarak tescil edilmesi sağlanmalıdır. Yapılacak bu planlama sayesinde, bir yandan artan ekoturistik taleplere gerekli cevaplar verilmiş olmakla birlikte, planlanan devlet orman alanında sürdürülebilir kaynak yönetimi tesis edilmiş olacak ve diğer yandan ekonomik girdilerin büyük oranda yöre sakinlerinde kalması sağlanacaktır. Ayrıca sporcu refahının artırılması, bölgenin flora ve fauna çeşitliliğini sürdürülebilirliği veya iyileştirilmesi için bir yönetim standartının olması gerektiği anlaşılmıştır.

İzmir Ekoturizm Rehberinde de belirtildiği gibi, tespit edilen amaçların, belirlenecek doğru stratejiler ile üniversiteler, devlet kurumları, sivil toplum kuruluşları, yerel yönetimler ve yöre halkında ortak katılımı ile projelendirilerek hayata geçirilmesi gerekmektedir.

Üniversitelerin, Devlet ve Sivil toplum kuruluşlarının Mahmutdağı yöresinde ki ekoturizm faaliyetlerine destek çıkması önemli olması kadar, yerel yönetimlerinde bu konuda, nihai yararlanıcı olan yöre halkına faaliyetleri için destek olmalı ve doğa yürüyüş yolları ve parkurlarının planlanması ve yapımına destek olması

beklenmektedir. Ekoturizmin bilinçli yapılmasını sağlamak ve doğal alanlardaki fauna ve floranın ekoturizm faaliyetlerinden zarar görmesini engellemek ve sürekliliğini sağlamak amacıyla, ekoturizm faaliyetlerinde kılavuzluk yapacak insanların eğitilmesi gerekmektedir.

Üniversitelerde ki akademisyenlerin ve devlete bağlı kurumların İzmir İl'i için yaptığı projelerin çıktılarını hazırlanarak yerel bir bilgi portalı içerisinde toplanması, İzmir İli ile ilgili çalışma yapacak araştırmacılar için bilgiye ulaşmak noktasında kolaylıklar sağlayacaktır.

6.ÖNERİLER

Kemalpaşa Mahmutdağı ekoturizm bölgesindeki kaynakların etkin kullanımı çerçevesinde ekoturizm faaliyetlerinin çeşitliliğini arttırarak yılın tamamına yayılmasının sağlanması, yöre halkından eğitilmiş işgücünü arttırılması, nicelik ve nitelik yönünden altyapı ve tesislerin kurulması ve geliştirilmesi, bu çalışmalarla yerel halkın gelirinin ve refahının arttırılması, yerel kültürün ve doğal kaynakların korunarak yaşatılması ve sürdürülebilirliğinin sağlanabilmesi için;

Kurumlar arası işbirliğinin ve ortak çalışmanın güçlendirilmesi ile bölgedeki başta doğa yürüyüşü olmak üzere uygun diğer ekoturizm faaliyetlerinin planlamasının yapılması. Bunun için ilgili bakanlıkların (Kültür ve Turizm, Orman ve Su İşleri, Çevre Bakanlığı vb.) koordineli bir çalışmayla Mahmutdağı bölgesinde ekoturizm uygulamalarına yönelik ortak kurallar ve standartlar belirliyerek uygulamaya geçilmelidir. Sürdürülebilir ekoturizm, ilgili tüm taraflar arasında etkili bir işbirliği ve koordinasyonu oluşturacak etkili sistemlere ihtiyaç duymaktadır. İlgili kamu kurum ve kuruluşları, sivil toplum kuruluşları, yerel yönetimler, meslek kuruluşları, eğitim kurumları, turizm çalışan ve işletmecileri bir araya gelerek sürdürülebilir ekoturizmi yürütecek ve kontrolünü yapacak bir üst birim kurulmalıdır.

Ekoturizm bilincinin geliştirilerek ilgili tarafların eğitimlerinin sağlanması. Mahmutdağı'nda yöre halkının, turizm işletmelerinin ve gerekirse bölgeye gelen ekoturistlerin ekoturizm konusunda bilgilendirilmesinin ve bilinçlendirilmesinin sağlanması gerekir. Ekoturizm faaliyetlerinden en fazla etkilenecek olan yerel halktır ve bölgenin turizm açısından gelişimiyle yakından ilgilidir. Bölgede faaliyet gösteren kamu kurum ve kuruluşları ile sivil toplum örgütleri, yerel yönetimler, meslek örgütleri ve eğitim kurumları işbirliği içerisinde, yerel halka, tur şirketlerine ve ekoturistlere ekoturizm, doğa yürüyüşü ve diğer faaliyetler hakkında eğitim, kurs ve birifinkler düzenlenmelidir. Yerel halktan klavuzluk yapacaklara eğitim verilmelidir.Yerel yönetimler tarafından sahip olunan

doğal, kültürel ve tarihsel değerlerin tanıtımı ve ekoturizmde kullanıldığında yöre halkına nasıl ekonomik ve sosyal fayda sağlayacağı eğitimi verilerek, yerel medya aracılığıyla yayın yapılmalıdır.

Ekoturizme yönelik bölgenin alt yapı ve üst yapı yatırımları arttırılması.

Doğa yürüyüş güzergahımızın başlangıç noktası olan Yukarıkızılca köyünde Ekoturizme katkı sağlayacak nitelikli alt yapı ve üst yapı yatırımlarına öncelik verilmeli, ekoturizm felsefesine uygun ekoturistlerin ihtiyaçlarını karşılayacak tesislerin tamirinin ve yenilerinin yapılmasının sağlanarak hizmet kalitesinin arttırılmasının sağlanması gerekir.

Kemalpaşa ilçesi Yukarıkızılca köyü Mahmutdağı ekoturizm bölgesindeki doğa yürüyüş yolu ve diğer aktivitelerin ulusal ve uluslar arası ölçekte tanınırlığının sağlanması için;

Mahmutdağı'nda flora, fauna, endemik türleri ve yaban hayvanları için mutlaka bir araştırma çalışması yapılarak envanter oluşturulmalı ve sonuçları; akademisyenler, ekoturistler ve doğa severler için oluşturulacak “Mahmutdağı Ekoturizm Portalı'nda” sunulmalıdır.

Mahmutdağı doğa yürüyüşü güzergahı ile ilgili çekilecek belgesel, hem sosyal medyada, hemde internet ortamında, doğa severlerin beğenisine sunulmalı ve neticesinde Mahmutdağı ekoturizm alanının tanıtımı, zaman ve mekandan bağımsız, ekoturistlerin memnuniyeti ve sosyal medya paylaşımlarıyla maliyetsiz gerçekleştirilecektir.

Mahmutdağı yönetim standartları planı ekosistemin korunması ilkeleri ile uyumlu olmalı ve bu plan dahilinde yapılacak ekoturizm faaliyetlerinin sınırları net belirlenmeli ve ekoturizm faaliyetlerinin hepsi uluslararası öneme sahip, ancak nihai kullanıcıları açısından sınır tanımayan faaliyetler olduğu için, yönetim standartlarının sürekli ve tutarlı olması gerektiği ve uygulama noktasında kurumsal yaptırımın net olmalıdır. Güzergahların zorluk derecelendirmesi ve yönetim standartları belirlenirken, doğa yürüyüşü turizmi özelinde, uluslararası standartlarla birlikte sivil toplum kuruluşlarının deneyimleri gözönüne alınmalıdır.

Doğa yürüyüş güzergahlarının belirlenirken yerlerin koordinatlarının arazide işaretlendirmeleri yapılırken ahşap, doğaya aykırı olmayan, görüntü kirliliği yapmayan, net ifadelerin olduğu işaretçiklerin kullanılmasına dikkat edilmelidir. Güzergahın başlangıç yerinde, mutlaka bir tanıtım noktası, olmalı, burada acil durumlarda telefon yada telsiz bağlantısı için cihaz bulundurulmalıdır. Mahmutdağı zirvesindeki Mahmutdağı yangın gözetleme kule personeline OGM tarafından ilk müdahale ve yardımcı eğitimi verilmeli, güzergahı anlatan bir tanıtım panosu bulunmalı, güzergah boyunca belirlenen; dinlenme noktaları, seyir noktaları, çeşmeler, yağmur sığınakları koordinatlarıyla sporculara anlatılmalıdır. Gerekirse el broşürleri hazırlanmalı, bu broşürlerde Mahmutdağı'nın ekosistem zenginlikleri yanısıra, güzergah boyu varsa riskli alanlar sporcu güvenliği için işaretlenmelidir.

Mahmutdağı ekoturizm bölgesinde ekoturizime yönelik; organik ve yöresel ürün pazarı, bungalow tesisleri, kamp tesisleri, ev pansiyonculuğu, otantik köy evleri, yeme içme üniteleri, hediyelik eşya üretim/ satış üniteleri, yöresel el sanatlarına yönelik atölyelerin desteklenerek faaliyete geçmelerinin sağlanması önem arz etmektedir.

KAYNAKLAR

Akpınar, E., Bulut, Y. 2010; Ülkemizde Alternatif Turizm Bir Dalı Olan Ekoturizm Çeşitlerinin Bölgelere Göre Dağılımı Ve Uygulama Alanları, III. Ulusal Karadeniz Ormancılık Kongresi.

Batur vd., 2013; İzmir Ekoturizm Rehberi,

Baykal vd., 2011; Narlıdere'de Ekoturizm, Sağlık Turizmi ve Kültür Turizmi Sektör Analizi, Narlıdere Kaymakamlığı.

Binboğa, 2012; Kemalpaşa Nazarköy Doğa Yürüyüş Parkuru Planlama Projesi
Cengiz D., Çevirgen A. 2006; Ekoturizm Yönetimi

DKMPPGM., 2015: Milli Park, Tabiat Parkı, Tabiat Koruma Alanı, Tabiat Anıtı
Ege Turizm Derneği., 2009; İzmir Ekoturizm Güzergahları

Erdoğan N., 2008; Ekoturizm ve Doğa Temelli Turizmin Geldikleri Noktadaki kavramsal Çerçeve,

İMBM., 2015; Meteorolojik Değerler Tablosu

KKKE., 2011: Kartepe Ekoturizm Fizibilite ve Planlama Projesi

Özel vd., 2012; Ege Bölgesi Maki Alanlarında Bitki Toplulukları ve Akdeniz Ekosistemindeki Yeri

OGM., 2013; Armutlu Orman İşletme Şefliği Fonksiyonel Amenajman Planı Haritası

OGM., 2008; Ormanlarda Ekosistem Tabanlı Fonksiyonel Planlama Orman Amenajman Yönetmeliği

OGM., 2008: 292 Sayılı Tebliğ; Orman Yollarının Planlanması, Yapımı ve Bakımı

Yürük, E.Ö., 2002; Turizmin Geleceği: Ekoturizm, Standart: Ekonomik ve Teknik Dergi, Sayı 500:68-71.

İNTERNET KAYNAKLARI

URL-1. A Traveler's Insight to Ecotourism in Belize: Part I.

<http://www.ecotourism.org>, 26.04.2015, 21:15

URL-2.Doğa Yürüyüşleri Dereceleri

<http://www.dorukdağcilik.org>, 17.06.2016,20:30

URL-3.Türkiyenin en iyi 10 yürüyüş rotası

<http://www.tourmag.com.tr>, 25.06.2016,21:15

URL-4. Dünya Miras Listesinde İzmir

<http://www.izmir.gov.tr>,29.04.2015,21:15

URL-5. İrishtrails national trails office

**http://www.irishtrails.ie/national_trails_office/publications,
22.09.2015,23:00**

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler

Adı Soyadı	Erdal ÇETİNKAYA
Uyruğu	T.C
Doğum tarihi, Yeri	1965, Anamur
Telefon	0533 368 96 94
E-mail	erdalogm@gmail.com.tr.

Eğitim

Derece	Kurum/Ana Bilim Dalı	Yılı
Yüksek Lisans	İ.K.Ç.Ü Fen Bilimleri Enstitüsü/Ekoturizm Ana Bilim Dalı	2014-2016
Lisans	İ.Ü. Orman Fakültesi/Orman Mühendisliği	1982-1986
Lise	Anamur Lisesi	1979-1982

Mesleki Deneyim

Görevi	Çalıştığı Birimler	Yılı
Orman İşletme Şefi	Şebinkarahisar, Mut/Alahan, Gazipaşa/Sivastı, Manavgat/ Yalçıdibi	1989-1997
Orman İşletme Müdür Yardımcısı	Anamur ve Erdemli	1997-2003
Orman İşletme Müdürü	Anamur ve Bozyazı	2003-2013
Bölge Müdür Yardımcısı	İzmir	2013-2015
Şube Müdürü	İzmir	2015-(halen)

